

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Příprava a vzdělávání žáků a pedagogů v oblasti
bezpečnostních témat v Jihočeském kraji

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program:

OCHRANA OBYVATELSTVA

Autor: Bc. Jitka Kosáčková

Vedoucí práce: plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

České Budějovice 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem Příprava a vzdělávání žáků a pedagogů v oblasti bezpečnostních témat v Jihočeském jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 12. 5. 2019

.....

podpis

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala plk. Mgr. Štěpánu Kavanovi, Ph. D. za odborné vedení, cenné rady, ochotu a trpělivost, kterou mi v průběhu zpracování diplomové práce věnoval. Mé poděkování patří i Všem respondentům, kteří mi umožnili realizovat výzkumnou část práce, a poskytli mi tak potřebné informace. Největší poděkování patří Janě Mejzlíkové za odborné rady a pomoc při zpracování rozhovorů. Za obětavou pomoc při zpracování a grafickými úpravami této práce dále děkuji mému synovi Stanislavu Kosáčkovi.

Příprava a vzdělávání žáků a pedagogů v oblasti bezpečnostních témat v Jihočeském kraji

Abstrakt

Cílem diplomové práce je zjistit, jaká je příprava žáků a pedagogů v oblasti bezpečnostních témat a posoudit u vybraných subjektů jejich zapojení do vzdělávání v oblasti bezpečnosti v Jihočeském kraji.

Teoretická část pojednává o vzdělávání a začlenění oblastí bezpečnostních témat do rámcových vzdělávacích programů. Podstatnou její částí je rozpracovaný rámcový vzdělávací program, ve kterém se stanovuje povinný obsah, podmínky vzdělávání a další povinné standardy. Byla provedena analýza právních norem, odborné literatury a vymezeny odborné pojmy, které se týkají řešené problematiky.

Výzkumná část práce je zpracována zejména formou vlastního šetření a směřuje k naplnění cílů práce. Prvním cílem výzkumné části je posoudit zapojení vybraných subjektů do vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat v Jihočeském kraji a zodpovězení výzkumné otázky „*Jak se vybrané subjekty zapojují do vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?*“. Při výzkumu je využit kvalitativní výzkum – metoda řízených rozhovorů s odpovědnými zástupci organizací zapojených do vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji. Druhým cílem bylo zjistit, jaký je současný stav přípravy pedagogů v oblasti bezpečnostních témat“ a zodpovězení výzkumné otázky „*Jaký je současný stav přípravy pedagogů v oblasti bezpečnostních témat?*“ Při výzkumu je využita metoda řízených rozhovorů s pedagogy vybraných základních škol Jihočeského kraje.

Výsledky práce prokázaly, že současný stav zapojení vybraných organizací do vzdělávání bezpečnostních témat je na velmi dobré úrovni při realizaci preventivně výchovné činnosti a vydávání edukačních materiálů. Jednotlivé organizace přistupují při vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat individuálně a pro školy je problematické vytvořit si ucelený přehled a využít nabídky programů a materiálů. Pedagogové se v bezpečnostních tématech vzdělávají a dále předávají žákům, ale chybí zde koordinovanost a systémovost. Odpovědi na výzkumné otázky celkem jednoznačně

ukázaly, že všechny oslovené organizace prosazují názor na začlenění nového předmětu s tématy v oblasti bezpečnosti do vzdělávacího procesu. U pedagogů naopak převyšuje názor na nezavádění samostatného předmětu s bezpečnostní problematikou.

Klíčová slova

hrozby; rizika; ochrana obyvatelstva; pedagog; preventivně výchovná činnost; vzdělávání, základní škola; žák

Preparation and Education of Pupils and Teachers in the Field of Safety Topics in the South Bohemian Region

Abstract

The aim of this Master thesis is to discover how well pupils and teachers are prepared in the field of safety topics and to evaluate the participation of chosen subjects in the safety education in the South Bohemian Region.

The theoretical part is concerned with the education and integration of safety topics in framework education programmes with an emphasis on an elaborated framework education programme establishing the obligatory content, terms of education and other obligatory standards. Furthermore, an analysis of legal rules and the technical literature is conducted and technical terms concerning the matter are defined.

The empirical part of the thesis focuses primarily on an individual research and is aimed at fulfilling the goals of the thesis. The first aim of the empirical part is to assess the participation of chosen subjects in the safety topics education in the South Bohemian Region and to answer the research question *“How do chosen subjects participate in the safety topics education in the South Bohemian Region?”* For the research, the method of a qualitative research is employed, namely in the form of structured interviews with the representatives of the organizations participating in safety topics education in the South Bohemian Region. The second aim of this thesis is to discover how well the teachers are currently prepared in the field of safety topics and to answer the research question *“How well are the teachers currently prepared in the field of safety topics?”* The method of structured interviews with elementary school teachers in the South Bohemian Region is employed.

The results of the research show that the current state of participation of chosen organizations in the safety topics education is in the process of preventive educational activity and publication of educational materials on a very good level. The organizations proceed in the process of safety topics education on an individual basis and it is therefore problematic for the schools to keep a good track of all offered programmes and materials and to use them. The teachers educate themselves in the field of safety topics and pass the knowledge further on the pupils, however without any coordination and systematic

character. The answers to the research questions showed quite decidedly that all organizations promote the integration of a new school subject concerned with the safety topics in the educational system. On the other hand, the teachers hold the view that it is not necessary to introduce a separate subject on this topic.

Keywords

threats; risks; popular protection; teacher; preventive educational activity; education; elementary school; pupil

Obsah

Úvod	10
1 Teoretická část.....	11
1.1 Dokumenty související se vzděláváním v České republice	11
1.1.1 Národní program rozvoje vzdělávání v České republice	11
1.1.2 Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020	12
1.1.3 Strategický rámec pro evropskou spolupráci ve vzdělávání a odborné přípravě 13	
1.1.4 Základní vzdělávání	13
1.1.5 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.....	14
1.1.6 Vzdělávací oblasti.....	15
1.1.7 Oblasti bezpečnostních témat	16
1.2 Systém vzdělávání pedagogů.....	18
1.2.1 Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích – Pedagogická fakulta.....	19
1.3 Projekty na podporu vzdělávání.....	20
1.4 Legislativa v oblasti vzdělávání a bezpečnostních témat	21
1.5 Bezpečnostní systém České republiky	23
1.6 Vymezení působnosti ve vzdělávání v oblastech bezpečnosti	24
1.6.1 Ministerstvo vnitra ČR	24
1.6.2 Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR	25
1.6.3 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.....	26
1.6.4 Ministerstvo zdravotnictví ČR.....	27
1.6.5 Ministerstvo obrany ČR	27
1.6.6 Ministerstvo dopravy ČR	28
2 Cíle práce a výzkumné otázky	29
2.1 Cíle práce	29

2.2	Výzkumné otázky.....	29
3	Metodika	30
4	Výsledky	32
4.1	Výsledky rozhovorů se zástupci organizací	32
4.2	Shrnutí výsledků rozhovorů se zástupci organizací	52
4.3	Výsledky rozhovorů se zástupci základních škol Jihočeského kraje	67
4.4	Shrnutí výsledků rozhovorů se zástupci škol.....	80
5	Diskuze	88
6	Závěr	101
7	Seznam zdrojů	102
8	Seznam zkratk.....	112
9	Seznam tabulek a obrázků.....	114
10	Seznam příloh.....	115

ÚVOD

Diplomová práce se zaměřuje na připravenost žáků a pedagogů v oblastech bezpečnostních témat v Jihočeském kraji. Bezpečnostními tématy chápeme ochranu člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, dopravní výchovu, přípravu občanů k obraně státu, zdravotní přípravu, prevenci kriminality, boj proti terorismu a extremismu. Tyto znalosti by měly mít děti již od dětství, a proto je nezbytné, aby byla bezpečnostní témata na školách vyučována kvalitně a svědomitě. Oblast ochrany člověka za mimořádných událostí je součástí rámcových vzdělávacích programů jak pro předškolní, tak i pro základní a střední vzdělání.

Úkolem každého vyspělého státu je přijímat taková legislativní a organizační opatření, která směřují ke zmírnění následků mimořádných událostí. V České republice je základní povinností i funkcí státu ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot spolu se zajištěním svrchovanosti, územní celistvosti a ochrany demokratických základů. Občané mají právo na pomoc státu, ale mají také své povinnosti a zodpovědnost za svoji ochranu.

Ke zmírnění následků mimořádných událostí mohou také přispět sami občané. Je však nutné, aby lidé znali možná nebezpečí, věděli, jak se chovat při vzniku neočekávaných situací, uměli si poradit a pomoci nejenom sobě, ale i ostatním. Proto je důležité občany v tomto směru vzdělávat, aby byli schopni adekvátní reakce.

Je potřeba připomenout, že témata spojená s touto problematikou, jsou důležitou složkou vzdělávání na všech typech škol. Žáci a studenti potřebují získávat, zkvalitňovat a osvěžovat vědomosti a dovednosti o těchto tématech. Pokud bychom se zaměřili na vzdělávání bezpečnostních témat, která souvisí s oblastí ochrany obyvatelstva, bylo zjištěno, že získané vědomosti a dovednosti žáci a studenti uplatňují v běžném životě. Příkladem může být poskytnutí první pomoci nebo pomoc při likvidaci nežádoucích mimořádných událostech.

Téma diplomové práce jsem si vybrala z důvodu mé dlouhodobé angažovanosti ve vzdělávání jak pedagogů, tak i žáků v poskytování první pomoci jak samostatně, tak i ve spolupráci s dalšími organizacemi na vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat. Ze svých zkušeností vím, že současný stav vzdělávání neodpovídá potřebám společnosti a tím ani výzvám, kterým je vystavena.

1 TEORETICKÁ ČÁST

V současné době probíhá výchova a vzdělávání obyvatelstva v oblasti bezpečnostních témat ve dvou rovinách – výchova a vzdělávání obyvatel, a vzdělávání odborníků. Oblast ochrany člověka za mimořádných událostí je součástí rámcových vzdělávacích programů pro předškolní, základní a střední vzdělání (MV ČR, 2015).

Je nutno zmínit, že právě děti a školní mládež tvoří cílovou skupinu, která je nejlépe ovlivnitelná vnějšími podněty. Výchova a vzdělávání v této oblasti je řešena při výuce na základních a středních školách. Obsah a rozsah předávaných informací v rámci výuky lze adekvátně přizpůsobit věku žáků a studentů. K utvrzování informací vede možnost opakování ve výuce, a to jak ve formě testů, různých her a projektů, tak i procvičováním modelových situací vedoucích k osvojování praktických dovedností. Často se při výuce využívají i další formy předávání informací, např. přes média, čerpání informací z internetu, praktické ukázky, dny otevřených dveří, besedy s odborníky na tuto tematiku. Na většině škol se tato problematika řeší současně s výukou i při mimoškolních činnostech formou zájmových kroužků, nebo v rámci spolupráce s občanskými sdruženími. (Blažková, et al., 2015).

1.1 Dokumenty související se vzděláváním v České republice

V této kapitole jsou uvedeny dokumenty související se vzděláváním. Mezi základní dokumenty patří zejména Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 a Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.

1.1.1 Národní program rozvoje vzdělávání v České republice

Jedním z hlavních dokumentů je Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (ČR) tzv. Bílá kniha, která vznikla na základě usnesení vlády ČR roku 1999 a schválena byla v roce 2001. Vláda schválila hlavní cíle vzdělávací politiky. Přijaté cíle se staly východiskem „Koncepte vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice“ zveřejněné Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT). Tento dokument

utváří východiska, plány a dispozice pro rozvoj vzdělávací soustavy. V dokumentu jsou uvedeny hlavní důležité směry, kterými by se vzdělávací politika ČR měla ubírat. Je to např. realizace celoživotního učení pro všechny, monitorování a hodnocení kvality a efektivity vzdělávání nebo přizpůsobování vzdělávacích a studijních programů potřebám života ve společnosti znalostí. Zároveň je však Bílá kniha otevřeným dokumentem, který by měl být v pravidelných intervalech kriticky zkoumán a v souladu se změnami společenské situace revidován a obnovován (Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, 2001).

Schválením Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 vládou definitivně pozbývá platnost Národní program rozvoje vzdělávací soustavy z roku 2001. V úzké vazbě na Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 budou naopak připraveny navazující strategické dokumenty, které jednotlivé její priority a cíle rozpracují do konkrétních opatření (MŠMT, 2009).

1.1.2 Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020

Strategie je přijímána jako obecný základ pro tvorbu vzdělávací politiky v ČR pro příští roky. Dokument určuje tři hlavní priority: snižování nerovnosti ve vzdělání, podpora kvalitní výuky a učitele jako klíčového předpokladu, efektivního a odpovědného řízení vzdělávacího systému.

Opatření vzdělávací politiky navazují na Strategii celoživotního učení ČR z roku 2007 a dále tak zvyšují úlohu dalšího vzdělávání v koncepci celoživotního učení. Zaměření značí také Strategický rámec evropské spolupráce při vzdělávání a odborné přípravě. MŠMT na konci roku 2018 zahájilo přípravu nové Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+ (MŠMT, 2013–2019).

Lze uvést, že v následujících letech budou rozvíjena tato opatření, a to s cílem (Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020, 2014):

- vytvářet předpoklady pro vývoj dostatečně pestré nabídky dalšího vzdělávání;
- vytvářet informované prostředí stimulující zájem o další vzdělávání především s ohledem na nízko kvalifikované a sociálně znevýhodněné občany;

- podporovat a rozvíjet práci škol, školských zařízení a knihoven jako center celoživotního učení, která poskytují nejen počáteční vzdělávání pro žáky a studenty, ale i širokou nabídku dalšího vzdělávání;
- řídit růst nabídky dalšího vzdělávání úzce provázaného s požadavky na trhu práce a umožňovat její propojování s prostředky aktivní politiky zaměstnanosti.

1.1.3 Strategický rámec pro evropskou spolupráci ve vzdělávání a odborné přípravě

Je třeba zmínit, že podpora občanského vzdělávání ve škole je dlouhodobým cílem evropské spolupráce v oblasti vzdělávání. Sociální a občanské kompetence patří mezi osm klíčových kompetencí určených v roce 2006 Evropským parlamentem a Radou Evropské unie jako zásadní pro občany žijící ve společnosti založené na znalostech. (Recommendation of the European Parliament and of the Council, 2006). Podpora spravedlnosti, sociální soudržnosti a aktivního občanství prostřednictvím školního vzdělávání je také jedním z hlavních cílů tohoto desetiletí v kontextu Strategického rámce pro evropskou spolupráci ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020, 2009).

1.1.4 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání je v ČR hlavním pilířem vzdělávacího systému. Navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině. Je vzdělávací etapou, která je povinná pro každé dítě v ČR a tvoří podstatu pro celoživotní učení u celé populace. Velmi záleží na tom, jaké vzdělávací možnosti stát a společnost nabízí, jaké prostředí pro vzdělávání vytváří, jak motivuje k učení, jak působí na rozvoj osobnosti každého, jak ho připravuje na soužití a spolupráci s druhými, jak ho vybavuje pro osobní život a zaměstnání i pro adaptaci v současném dynamickém světě (RVP, 2017).

Základní vzdělávání je rozděleno do 1. a 2. stupně. Každý vzdělávací stupeň má specifické vzdělávací cíle, různé metody a formy práce, ale i problémy, které je třeba řešit (Národní program rozvoje vzdělávání v ČR, 2001).

Je nutno zmínit, že cílem základního vzdělávání je pomoc žákům utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného rozhledu orientovaného na situace blízké životu a na praktické dovednosti (RVP, 2017).

Obecnými cíli vzdělávání jsou rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnost, získávání informací a učení se v průběhu celého života, dále také získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví. Rámcové vzdělávací programy (RVP) stanovují konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, organizační uspořádání, profesní profil, podmínky pro průběh a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky (Zákon č. 561/2004 Sb.).

1.1.5 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Opatřením ministra školství, mládeže a tělovýchovy č.j.: MŠMT-2647/2013-210 ze dne 29. ledna 2013, byly schváleny revidované rámcové vzdělávací programy pro základní školy, do kterých byla ve větším rozsahu zapracována i problematika dopravní výchovy a ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí (OČMU). Tato problematika je zavedena do téměř celého vzdělávacího programu. Konkrétně bylo rozšířeno a specifikováno učivo a doplněny dílčí cíle vzdělávání. Dle těchto nově upravených RVP začali učitelé učit od září 2013 (MŠMT, 2013). Školy si mohou samy vytvořit samostatný předmět týkající se výuky bezpečnosti a ochrany zdraví. Tomu se však ve většině případů neděje a tato témata integrují do jiných vzdělávacích předmětů, neboť je v jejich pravomoci takto konat. To však s sebou přináší vyšší nároky na koordinaci a současně i přístup jednotlivých pedagogů (MV – GŘ HZS, 2016).

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném vzdělávání a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, přinesl změnu dokumentů a problematika OČMU se stala součástí RVP (Kopecký, et al., 2014). Klasické učební osnovy nahradily RVP, podle kterých se výuka realizuje ve školách od roku 2007 (Tilcerová, 2010). Rámcové vzdělávací programy stanovují povinný obsah, rozsah, podmínky vzdělávání a další povinné standardy, které se zohledňují a podrobněji rozpracovávají ve Školních vzdělávacích programech, jejichž tvůrci jsou školy samy. Dle Kopeckého (2014) byla OČMU začleněna do určitých oblastí a průřezových témat v RVP a byly určeny klíčové kompetence žáků. Takové kompetence lze definovat podle RVP pro základní vzdělávání (RVP ZV) z roku 2017 jako souhrn vědomostí, dovedností,

schopností, postojů a hodnot, které jsou velmi důležité z hlediska osobního rozvoje a uplatnění každého člena společnosti (RVP, 2017).

1.1.6 Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v RVP ZV orientačně rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem, případně více obsahově blízkými vzdělávacími obory (RVP, 2017):

- Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk).
- Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace).
- Informační a komunikační technologie (Informační a komunikační technologie).
- Člověk a jeho svět (Člověk a jeho svět).
- Člověk a společnost (Dějepis, Výchova k občanství).
- Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis).
- Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova).
- Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova).
- Člověk a svět práce (Člověk a svět práce).

Každý vzdělávací obor má svůj vzdělávací obsah, ze kterého se očekávají výstupy, tedy znalosti, které si žák osvojí. V následujícím výčtu vzdělávacích oborů lze uvést ty vzdělávací obsahy, jejichž výstupy se týkají začlenění tematiky OČMU. Jedná se o tyto obory a jejich výstupy (RVP Metodický portál, 2012):

- Informační a komunikační technologie – 1. stupeň – Základy práce s počítačem.
- Člověk a jeho svět – 1. stupeň – Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví.
- Výchova k občanství – 2. stupeň – Člověk ve společnosti, Člověk, stát a právo, Mezinárodní vztahy, globální svět.
- Fyzika – 2. stupeň – Energie, Zvukové děje.
- Chemie – 2. stupeň – Pozorování, pokus a bezpečnost práce, Chemická reakce, Chemie a společnost.
- Přírodopis – 2. stupeň – Biologie živočichů, Biologie člověka, Neživá příroda, Praktické poznávání přírody.

- Zeměpis – 2. stupeň – Životní prostředí, Terénní geografická výuka, praxe a aplikace.
- Výchova ke zdraví – 2. stupeň – Vztahy mezi lidmi a formy soužití, Změny v životě člověka a jejich reflexe, Zdravý způsob života a péče o zdraví, Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, Hodnota a podpora zdraví, Osobnostní a sociální rozvoj.
- Tělesná výchova – 1. stupeň – Činnosti ovlivňující zdraví, Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností; 2. stupeň – Činnosti ovlivňující zdraví, Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností.
- Člověk a svět práce – 1. stupeň – Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů; 2. stupeň – Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce, chovatelství, Provoz a údržba domácností, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií.

1.1.7 Oblasti bezpečnostních témat

Dopravní výchova v základním vzdělávání

Dopravní výchova se v základním vzdělávání zaměřuje na získávání teoretických znalostí a praktických dovedností žáků v oblasti bezpečnosti silničního provozu. Na 1. stupni základních škol je zařazena do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, na 2. stupni je začleněna do vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví (vzdělávací oblast Člověk a zdraví). Nárůst smrtelných a dalších úrazů dětí a žáků v silniční a železniční dopravě a související nehodovost byl důvodem k revidování RVP ZV. Výuka dopravní výchovy byla posílena na obou stupních ZŠ formou doplnění charakteristiky, cílového zaměření, očekávaných výstupů v této oblasti (ČŠI, 2016).

Příprava občanů k obraně státu v základním vzdělávání

Vzdělávací obsah přípravy občanů k obraně státu (POKOS) vychází z Koncepce přípravy občanů k obraně státu a od 1. září 2013 je nově součástí RVP ZV (Ministerstvo obrany ČR, 2013). Začleněn je do vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět na 1. stupni a Člověk a společnost konkrétně do vzdělávacího oboru Výchova k občanství na 2. stupni. Důvodem byla absence tohoto tématu v RVP ZV, zrušení povinné vojenské přípravy

a na základě toho také neinformovanost občanů o jejich povinnostech týkajících se obrany vlasti (POKOS, 2013).

Výuka POKOS se zaměřuje především na zdravotnickou přípravu, přípravu k civilní ochraně a je orientována na vzájemnou pomoc v krizových situacích (KS) vojenského i nevojenského charakteru. Žáci v rámci vzdělávání získají základní informace o současném bezpečnostním prostředí, o výhodách členství ČR v mezinárodních bezpečnostních a politicko-vojenských organizacích, o principech obrany státu a o úloze ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru. Současně se seznamují s úkoly, které jim jakožto občanům ČR ve vztahu k obraně státu vyplývají ze závazných právních norem (POKOS, 2013).

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí v základním vzdělávání

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí je v základním vzdělávání součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, vzdělávacího oboru výchova k občanství a vzdělávací oblasti Člověk a příroda (přírodopis a zeměpis). Vzdělávání v oblasti OČMU má za cíl připravit žáky na dopad možných následků živelních pohrom a dalších mimořádných událostí (MU) způsobených lidskou činností, které mohou ohrozit fyzické i duševní zdraví obyvatel, přivodit ztráty na životech nebo majetku. Jde například o záplavy a povodně, požáry, vichřice, sesuvy půdy, sněhové laviny, zemětřesení, havárie s únikem nebezpečných látek do životního prostředí (havárie v chemických provozech a skladech, radiační havárie, ropné havárie) nebo jiné specifické události (teroristický čin, sabotáž, zhářství apod.) (ČŠI, 2016).

Ochrana zdraví v základním vzdělávání

Získávání a uplatňování znalostí v problematice bezpečnosti a ochraně zdraví je jedním z cílů základního vzdělávání. Chránit a aktivně rozvíjet fyzické, duševní i sociální zdraví a současně být za ně sám odpovědný řeší tato problematika prolínající se celým RVP ZV, přičemž velký důraz je kladen ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví (vzdělávací obory tělesná výchova a výchova ke zdraví) a na 1. stupni také ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Žáci se učí zásadám bezpečného chování v různých situacích

(při běžných i mimořádných událostech), seznamují se zdravým životním stylem, s tělesnými a duševními změnami v různých fázích života a učí se pečovat o své zdraví i o zdraví ostatních. Důraz je kladen zejména na prevenci rizikového chování (ČŠI, 2016).

1.2 Systém vzdělávání pedagogů

Systém vzdělávání pedagogů probíhá ve dvou rovinách:

- v rámci přípravy vysokoškolského studia (budoucí učitelé);
- formou celoživotního vzdělávání v rámci tzv. dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Pro vzdělávání studentů pedagogických fakult vysokých škol vláda ČR schválila svým usnesením č. 734 ze dne 5. října 2011 začlenění témat OČMU, péče o zdraví a dopravní výchova do studijních programů pedagogických fakult (Usnesení Vlády ČR, 2011).

Studijní základy pro jednotlivé obory vzdělávání jsou dány třemi stupni (MŠMT, 2013):

- Studijní základ I. je určen všem studentům napříč obory k získání základních znalostí a dovedností, jak předcházet mimořádným událostem a jak ochránit sebe a svěřené žáky v případě jejich vzniku.
- Studijní základ II. je určen studentům oboru Výchova ke zdraví, kteří by se měli navíc naučit tuto problematiku vyučovat.
- Studijní základ III. je pro studenty jedno a dvouoborových studijních programů zaměřených na ochranu obyvatelstva.

Materiál zpracovalo Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR (MV – GŘ HZS ČR), jako orgán pověřený v rámci Ministerstva vnitra ČR (MV), ve spolupráci s MŠMT, Ministerstvem zdravotnictví ČR (MZ) a Ministerstvem dopravy ČR (MD) v souladu s původním Harmonogramem realizace opatření ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. Na tvorbě tohoto materiálu se současně významně podílely oslovené vysoké školy. V průběhu přípravy materiálu Studijní základy bylo vyvoláno jednání se zástupci Ministerstva obrany ČR (MO) a MV. Výstupem bylo rozšíření o problematiku „Informace o možných hrozbách v demokratické společnosti“ (MV – GŘ HZS ČR, 2011).

Je třeba zmínit, že tento systém vzdělávání je obsažen v **Koncepci vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení**, která byla schválena usnesením vlády ČR dne 10. července 2017 (MV – GŘ HZS ČR, 2017).

Učitelé, kteří si potřebují doplnit kvalifikaci v této problematice, mohou absolvovat kurzy nabízené Národním institutem pro další vzdělávání (NIDV). Lektorsky jsou tyto zabezpečeny příslušníky Hasičského záchranného sboru ČR (HZS ČR), nebo si projít kurzy pořádané přímo HZS ČR, na které mají akreditaci MŠMT (MV – GŘ HZS ČR, 2019.).

Obsahové zaměření vzdělávání expertů v oblasti bezpečnosti je stanoveno koncepcí vzdělávání ve formě jednotlivých modulů vzdělávání. Zaměření lektorů obsahuje základní informace z oblasti bezpečnosti, zásad předcházení a zvládnutí MU, znalost systému vzdělávání v této oblasti, seznámení s dostupnými pomůckami a materiály, popř. příklady z praxe (Blažková, et al., 2015).

Řada vysokých škol se již touto problematikou zabývá. Mezi tyto školy se řadí i Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Touto cestou se uskutečňuje získávání kvalifikace a v určitých případech také její prohlubování.

1.2.1 Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích – Pedagogická fakulta

Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích nabízí všechny typy studijních programů, tedy programy bakalářské, navazující magisterské programy a programy doktorské. Kromě toho fakulta nabízí mnoho kratších kurzů v programu celoživotního vzdělávání. Fakulta má 15 kateder zajišťujících studium a studuje zde přibližně 2 200 studentů (PF JU, 2019).

Lze uvést, že od roku 2017/2018 zavedla pedagogická fakulta dva nové předměty: Ochrana obyvatelstva a prevence rizik, Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, jsou začleněny v rámci stávající akreditace jako povinný a povinně volitelný předmět. Výuka je realizována pod katedrou společenských věd PF JU. Skladba předmětů reflektuje začlenění bezpečnostních témat do RVP a obsahovou strukturu problematiky „Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí“. Jedná se o témata: riziko, hrozba a bezpečnost, požární ochrana, ochrana obyvatelstva, péče o zdraví, reakce na ozbrojeného útočníka, prevence kriminality, dopravní výchova a příprava

obyvatelstva k obraně státu. Vzdělávání v bezpečnostních oblastech je koncipováno jako specializační a není řešeno jako samostatná aprobace (předmět) vzhledem k tomu, že v současné době ani na základní či střední škole neexistuje samostatný předmět (Kavan, 2018).

Lektorsky je výuka zabezpečena odborníky z organizací z Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje, Krajského úřadu Jihočeského kraje – Oddělení prevence a humanitních činností – Odbor sociálních věcí, BESIP a Krajského vojenského velitelství České Budějovice (Kavan, 2018).

1.3 Projekty na podporu vzdělávání

Vzdělávání a problematika v oblasti bezpečnostních témat je velmi rozsáhlá a současně hodně náročná. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ve spolupráci s MZ a Asociací Záchraný kruh, která se dlouhodobě věnuje pomoci školám při výuce této problematiky, a pod vedením MŠMT zpracovalo metodickou pomůcku pro učitele Podklady k výuce témat ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí v základních školách. V tomto materiálu je detailně rozpracována problematika s ohledem na věk žáků a klade důraz na opakování probraného učiva. Pedagogům umožňuje z něho čerpat definice jednotlivých pojmů a termínů, návrhy forem implementace do výuky, přehled dostupných pomůcek a učebnic, ale také soubor testových otázek po ročnících a odkazy na další zdroje k této tematické. (MV – GŘ HZS ČR, 2019)

Na základě požadavků od ředitelů škol a školských zařízení týkajících se připravenosti škol na MU nebo KS zpracovalo MV – GŘ HZS ČR v roce 2017 vzdělávací program „Příprava škol a školských zařízení na mimořádné události“. Ředitelé, management škol a pedagogičtí pracovníci, kteří jsou odpovědní za otázky bezpečnosti škol, získají v tomto programu teoretické i praktické informace, jak se zachovat při MU, a jak tyto řešit v praxi. Program obsahuje základní právní orientaci, týkající se přípravy školy na bezpečnostní témata a získají základní průpravu na MU a řešení KS. Tento vzdělávací program je rozvržen do 8 vyučovacích hodin a probíhá prezenční formou, spojením výkladu a semináře. Program je bezplatný a je většinou realizován v prostorách škol, nebo

v učebnách HZS krajů. Z důvodu začlenění tohoto vzdělávacího programu do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků byla nutná jeho akreditace u MŠMT. (MV – GŘ HZS, 2018)

Lektoři mají pomůcky a účinné formy ke vzdělávání této cílové skupiny. Využívají v kurzech studijní texty zpracované podle jednotlivých modulů a rozličné aktuální materiály související s touto oblastí, zveřejňované informace na internetových stránkách a médiích. Lektoři využívají ke vzdělávání účastníků kurzů příručky zpracované HZS ČR, metodický materiál Podklady k výuce témat OČMU v ZŠ. Nejefektivnější formou vzdělávání pro tuto cílovou skupinu jsou kurzy, přednášky, semináře, konference atd. (Blažková, et al., 2015).

1.4 Legislativa v oblasti vzdělávání a bezpečnostních témat

Problematika vzdělávání a oblasti bezpečnostních témat je na vnitrostátní úrovni řešena právními předpisy na ústavní a zákonné úrovni, jakož i prováděcími právními předpisy (vyhlášky). Mezi nejvýznamnější prameny práva, které předmětnou problematiku upravují, řadíme:

- *Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku České republiky.* Dle Listiny základních práv a svobod má každý člověk právo na vzdělání bez ohledu na barvu pleti, rasu, jazyk, kterým mluví, pohlaví, víru a náboženství, etniku, národnost, zdravotní stav. Na tomto rovném principu je založeno celé vzdělávání. Důležité je také zohledňování individuálních vzdělávacích potřeb, porozumění, úcta a respekt rozdílných názorů.
- *Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky ve smyslu pozdějších předpisů.* Definuje základní povinnost státu: ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot a demokratických základů. Vymezuje vyhlášení nouzového stavu a stavu ohrožení státu a informuje o Bezpečnostní radě státu.
- *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů.* Jak je z názvu zákona zřejmé, školský zákon se zabývá vzděláváním ve školkách, školách –

základních, středních, vyšších odborných a jiných a stanovuje podmínky, za kterých je výchova a vzdělání uskutečněno.

- *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.* Vymezuje IZS, představuje jeho základní složky a působnost. Stanovuje působnosti a pravomoci státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků. Představuje práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na MU a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizových stavů.
- *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).*

Další vybrané zákony a vyhlášky:

- Zákon č. 320/ 2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru).
- Zákon č. 320/2015 Sb., o HZS ČR a o změně některých zákonů,
- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně,
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,
- Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě,
- Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů,
- Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.
- Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., Úmluva o právech dítěte, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.
- Zákon č. 224/2015 Sb., zákon o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií).
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

1.5 Bezpečnostní systém České republiky

Je třeba zmínit, že bezpečnost ČR se zakládá na principu zajištění bezpečnosti každého občana, ochrany jeho zdraví, života, svobody, lidské důstojnosti a majetku. Ke zdárnému uplatňování tohoto principu je nutné zabezpečit bezpečnost státních orgánů včetně jejich plného fungování, rozvíjet postupy a nástroje, které jsou důležité k upevňování bezpečnosti a ochrany obyvatelstva.

Základním dokumentem z oblasti bezpečnosti státu, z kterého vychází další strategie a koncepce, je **Bezpečnostní strategie ČR**.

Vláda ČR je primárně odpovědná za zajišťování bezpečnosti. Pro snížení rizik naplnění hrozeb je důležitá aktivní spolupráce občanů ČR, právnických a fyzických osob i orgánů veřejné správy. Takto se posiluje odolnost celé společnosti proti bezpečnostním hrozbám (Bezpečnostní strategie ČR, 2015).

Současné bezpečnostní hrozby a jejich trendy vyžadují rozsáhlý přístup v kombinaci nevojenských a vojenských nástrojů. Stát podporuje své občany při vzdělávání v oblasti bezpečnosti, především v předcházení bezpečnostním hrozbám, a současně také v oblasti osobní ochrany a vzájemné pomoci při MU. Významným nástrojem systematického vzdělávání v bezpečnostní problematice je působení prostřednictvím veřejnoprávních médií v oblasti předcházení kriminality. ČR se snaží z důvodu bezpečnosti intenzivně posilovat mezíresortní spolupráci, spolupráci, a to jak složek IZS, tak i spolupráci s občanskými sdruženími, které se zabývají vzděláváním v oblasti bezpečnosti (Bezpečnostní strategie ČR, 2015).

Mezi další strategický dokument se řadí **Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030**. Stanovuje postup rozvoje významných oblastí, jako je vzdělání, výchova, síly, věcné zdroje, krizové řízení, věda a výzkum a úkoly ochrany obyvatelstva (MV – GŘ HZS ČR, 2019).

Koncepce zkoumá, zda je systém funkční a zda je připraven čelit různým MU a KS, nebo jim zcela předcházet. Celý systém ochrany obyvatelstva takto formuluje principy, definuje důležité oblasti a nástroje a jejich užití v praxi.

Dokument je rozdělen do několika částí. První část se zabývá posláním a rámcem ochrany obyvatelstva. Další část dokumentu tvoří analýza současného stavu, tedy významných a důležitých oblastí ochrany obyvatelstva. V této části byla využita analytická metoda SWOT, která posuzovala šest oblastí: síly, věcné zdroje, úkoly ochrany obyvatelstva, krizové řízení, výchovu a vzdělávání, vědu, výzkum, vývoj, inovace (MV – GŘ HZS ČR, 2013).

1.6 Vymezení působnosti ve vzdělávání v oblastech bezpečnosti

Vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení metodicky usměrňuje a řídí MV. Na činnostech spojených se vzděláváním se podílejí ostatní ústřední správní úřady podle svých kompetencí a působnosti. K řešení složitých odborných otázek spojených se vzdělávacím procesem v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení je na úrovni Výboru pro civilní nouzové plánování zřízena meziresortní pracovní skupina. Tato pracovní skupina je složená ze zástupců MV – GŘ HZS ČR, odboru bezpečnostní politiky a prevence kriminality MV, MO, MZ, MŠMT, Správy státních hmotných rezerv a Policejního prezidia ČR. Činnost meziresortní pracovní skupiny řídí MV – GŘ HZS ČR (MV – GŘ HZS, 2017).

Působnost ministerstev vymezuje §12 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

1.6.1 Ministerstvo vnitra ČR

Ministerstvo vnitra ČR je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu. Je nadřizeno Policii ČR (PČR), řídí HZS ČR, generální ředitelství sboru je organizační součástí ministerstva. Plní koordinační úlohu v oblasti správního řízení, správního trestání, spisové služby a postupů podle kontrolního řádu, v oblasti výkonu veřejné správy svěřené orgánům územní samosprávy. Plní nejrozsáhlejší okruh úkolů v oblasti přípravy na MU, IZS a ochrany obyvatelstva. Ministerstvo vnitra odpovídá za přípravu a řešení KS souvisejících s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem. Zajišťování těchto úkolů

plní prostřednictvím krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a IZS (MV ČR, 2019).

Úkoly MV na úseku požární ochrany jsou vymezeny zákonem o požární ochraně, kde je mimo jiné stanoveno zaměření na preventivní výchovnou činnost (PVC). Důležitou součástí PVC je zaměření na oblast ochrany obyvatelstva směřující k připravenosti obyvatelstva na MU a KS. Úkoly stanovené MV na úseku požární ochrany a ochrany obyvatelstva plní MV – GŘ HZS ČR a HZS krajů. (Zákon 133/ 1985, Sb.)

1.6.2 Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR

Generální ředitelství metodicky řídí HZS krajů. Jejich úkoly stanovuje ministr vnitra a ty se týkají zejména činností na úseku požární ochrany, IZS, prevence závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými látkami, krizového řízení, civilního nouzového plánování a ochrany obyvatelstva (MV – GŘ HZS ČR, 2017).

Z pohledu PVC je v organizační struktuře generálního ředitelství důležité oddělení instruktáží a školení, které je součástí odboru ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Oddělení instruktáží a školení mimo jiné koordinuje plnění úkolů v oblasti preventivně výchovné, propagační a ediční činnosti, zpracovává zásady přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci, navrhuje obsah a zaměření této přípravy včetně přípravy žáků a studentů základních a středních škol. Dále koordinuje vydávání metodických pomůcek a dalších materiálů k informování obcí, právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních a způsobu jejich provedení. Na plnění úkolů v rámci PVC se podílí také odbor prevence, který připravuje podklady pro zaměření PVC na tomto úseku. Při jejím zabezpečování spolupracuje se spolky a jinými orgány a organizacemi (MV – GŘ HZS ČR, 2012).

Plnění úkolů na úseku PVC u MV – GŘ HZS ČR zajišťuje celostátní koordinátor PVC, kterého jmenuje náměstek generálního ředitele HZS ČR pro prevenci a civilní nouzovou připravenost z příslušníků odboru ochrany obyvatelstva a krizového řízení GŘ. Celostátní koordinátor PVC plní zejména tyto úkoly (MV – GŘ HZS ČR, 2011):

- zpracovává v součinnosti s odbornými pracovišti GŘ každoročně plán PVC GŘ;

- koordinuje PVČ v působnosti GŘ a podílí se na její realizaci;
- spolupracuje s ostatními organizačními složkami HZS ČR, obcemi, dalšími institucemi a neziskovými organizacemi, které se zabývají PVČ;
- spolupracuje s MŠMT při realizaci výuky tematiky ochrany člověka za MU na základních a středních školách;
- podílí se na tvorbě vzdělávacích materiálů v oblasti PVČ a materiálů pro přípravu učitelů základních a středních škol k výuce OČMU;
- stanoví rozsah a způsob realizace tematické přípravy učitelů k výuce tematiky OČMU;
- podílí se na zpracování zásad přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci, upřesňuje obsah a zaměření této přípravy;
- metodicky řídí činnost koordinátorů PVČ HZS krajů;
- provádí kontrolní a rozborovou činnost v oblasti PVČ;
- ve spolupráci s administrátorem webových stránek GŘ zveřejňuje informace o PVČ HZS ČR a tyto stránky pravidelně aktualizuje;
- jednou ročně (do 31. ledna) zpracovává zprávu o plnění plánu PVČ GŘ a zprávu o činnosti HZS ČR na úseku PVČ za uplynulý kalendářní rok.

1.6.3 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR je ústřední orgán státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti, pro vědecké hodnosti, pro státní péči o děti a mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku a sportovní reprezentaci státu (MŠMT, 2019).

Ministerstvo připravilo v roce 2012 revizi RVP ZV, což je závazný kurikulární dokument, ze kterého ZŠ musí vycházet při tvorbě svých školních vzdělávacích programů. Ve spolupráci s MV – GŘ HZS ČR byl zpracován metodický materiál Podklady k výuce témat ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí v základních školách. Vzdělávání učitelů v rámci resortu zabezpečuje NIDV. Tato organizace je přímo řízená MŠMT a má ve své gesci další vzdělávání pedagogických pracovníků (MV – GŘ HZS Praha, 2015).

1.6.4 Ministerstvo zdravotnictví ČR

Ministerstvo zdravotnictví ČR je ústředním orgánem státní správy na úseku zdravotní péče a ochrany veřejného zdraví (MZ ČR, 2017)

Lze uvést, že MZ jako orgán krizového řízení zajišťuje v oblasti své působnosti připravenost na řešení KS. Pro tyto účely má zřízeno pracoviště krizového řízení, krizový štáb jako pracovní orgán k přípravě a řešení KS. MZ má zpracován krizový plán pro tyto účely (MZ ČR, 2016).

Orgány ochrany veřejného zdraví plní svou roli v ochraně zdraví obyvatelstva vyplývající ze zákona o ochraně veřejného zdraví, ze zákona o krizovém řízení i ze zákona o IZS. Ministerstvo zdravotnictví vydalo v roce 2013 ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem a Kanceláří Světové zdravotnické organizace v ČR publikaci „Zdraví 2020: Rámcový souhrn opatření připravených s cílem pomoci vládám a všem společenským aktivitám, aby přispívaly ke zdraví a životní pohodě obyvatel evropského regionu“, která je českým překladem nového strategického dokumentu Světové zdravotnické organizace. Tato publikace rozpracovává vizi systému veřejného zdraví jako dynamické sítě zainteresovaných subjektů na všech úrovních společnosti a je určen nejen institucím veřejné správy, ale také všem ostatním složkám – jedincům, komunitám, neziskovému a soukromému sektoru, zdravotnickým zařízením, vzdělávacím a vědeckým institucím (MV – GŘ HZS, 2015).

1.6.5 Ministerstvo obrany ČR

Ministerstvo obrany ČR je ústředním orgánem státní správy na úseku obrany ČR. Řídí Armádu ČR a spravuje vojenské újezdy (MO ČR, 2019).

Stěžejní oblastí zapojení MO do problematiky ochrany obyvatelstva je zejména POKOS, která je nedílnou součástí systému výchovy a vzdělávání občanů v oblasti bezpečnosti. Za tímto účelem byla zpracována Koncepce přípravy občanů k obraně státu. Ministerstvo obrany spolupracuje s HZS ČR a MŠMT na začlenění POKOS do RVP základních a středních škol tak, aby plynule navazovala na vyučovanou problematiku ochrany obyvatelstva. Prvním krokem na začlenění uvedené problematiky na základních školách bylo zařazení problematiky POKOS do RVP ZV. Pro pomoc učitelům ZŠ vypracovalo

MO metodiku k výuce POKOS a od začátku roku 2015 provádí školení učitelů ZŠ v rámci akreditovaného programu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Na tomto programu formou školení se velmi úzce podílí HZS ČR a NIDV. K usnadnění výuky problematiky POKOS na školách připravilo MO Příručku pro učitele ZŠ, která byla v tištěné podobě distribuována do všech ZŠ. Ve prospěch uvedených aktivit přispívajících k naplňování Koncepce POKOS, je od roku 2015 zřízen dotační program. K doplnění a zatraktivnění výuky navštěvují zástupci MO ZŠ po celé ČR s prezentačním programem zaměřeným na obranu státu, historii a tradice armády a řešení vojenských KS (MV – GŘ HZS Praha, 2015).

1.6.6 Ministerstvo dopravy ČR

Ministerstvo dopravy ČR je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy, odpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy a v rozsahu své působnosti za její uskutečňování. Působí jako ústřední vodoprávní úřad (MD ČR, 2019).

S problematikou ochrany obyvatelstva úzce souvisí také bezpečnost silničního provozu. K jeho řešení MD předložilo vládě Národní strategii bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020. V oblasti prevence nehodovosti realizuje např. systematický výcvik na 167 dětských dopravních hřištích na celém území ČR. Zajištění nových výukových materiálů k dopravní výchově (např. Pracovní sešit k osvojení základních znalostí silničního provozu pro děti od 6 do 9 let), organizace dopravně výchovného programu Dopravní soutěž mladých cyklistů, projekt BESIP TEAM v rámci výchovného působení na všechny účastníky silničního provozu a vydání brožury Bezpečnost cyklistů v silničním provozu, zaměřenou na propagaci myšlenek bezpečné jízdy na kole (MV – GŘ HZS Praha, 2015).

2 CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

2.1 Cíle práce

Cíl 1: Cílem diplomové práce je posouzení u vybraných subjektů jejich zapojení do vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji.

Cíl 2: Cílem práce je zjistit současný stav přípravy pedagogů v oblasti bezpečnostních témat.

2.2 Výzkumné otázky

Jak se vybrané subjekty zapojují do vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?

Jaký je současný stav přípravy pedagogů v oblasti bezpečnostních témat?

3 METODIKA

Metodika zpracování teoretické části diplomové práce se opírala o shromáždění a následné prostudování informací ze zákonných norem, odborné literatury, článků a internetových zdrojů týkajících se bezpečnostních témat a vzdělávání žáků a pedagogů základních škol v této oblasti. Získaná fakta byla shrnuta do kapitoly „Teoretická část“.

Metodika zpracování výzkumné části vedla naplnění cíle 1 „*Posoudit u vybraných subjektů jejich zapojení do vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji*“ a zodpovězení výzkumné otázky „*Jak se vybrané subjekty zapojují do vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?*“, byla použita metoda kvalitativního výzkumu. Při výzkumu bylo využito metody řízených rozhovorů s odpovědnými zástupci organizací zapojených do vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji. Těmito organizacemi jsou Krajské vojenské velitelství České Budějovice (KVV ČB), BESIP, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje (KŘP JčK), Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje (ZZS JčK), Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje (HZS JčK), Oblastní spolek Českého červeného kříže České Budějovice (OS ČČK ČB), Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS). Při sestavování otázek proběhla schůzka s koordinátorem PVČ HZS JčK, Janou Mejzlíkovou, se kterou byla provedena revize otázek pro řízené rozhovory. K tomuto účelu byl vytvořen řízený rozhovor (Příloha A), který je rozpracován do 17 otázek. Z rozhovorů byl učiněn zápis, jeho revidovaný přepis je uveden v Kapitole 4 Výsledky. Sběr dat probíhal od 8. března 2019 do 8. dubna 2019.

K naplnění cíle 2 „*Zjistit současný stav přípravy pedagogů v oblasti bezpečnostních témat*“ a zodpovězení výzkumné otázky „*Jaký je současný stav přípravy pedagogů v oblasti bezpečnostních témat?*“, byla použita metoda kvalitativního výzkumu. Při výzkumu bylo využito metody řízených rozhovorů s pedagogy základních škol Jihočeského kraje. Výběr škol pro uskutečnění řízených rozhovorů byl proveden prostřednictvím náhodného výběru. Nejdříve byl vytvořen číselný seznam základních škol v Jihočeském kraji, kterých je celkem 261. Školy byly současně tříděny podle územního členění okresů (Tabulka 1). Následně bylo provedeno náhodné losování vždy jednoho čísla. Oslovena tedy byla jedna základní škola v rámci každého územního členění okresu Jihočeského kraje, dále tři školy, které se nachází v zóně havarijního plánování v okolí jaderné elektrárny Temelín. Celkem bylo vybráno 10 škol a všechny školy se do výzkumu zapojily. K tomuto účelu byl připraven řízený rozhovor (Příloha B),

který je rozpracován do 9 otázek. Z rozhovorů byl učiněn zápis, jeho revidovaný přepis je uveden v Kapitole 4 Výsledky. Sběr dat probíhal od 22. března 2019 do 11. dubna 2019. V diskuzi budou školy uváděny čísla podle následujícího číslování:

1. Základní škola a Mateřská škola Neznašov;
2. Základní škola a Mateřská školy Zahájí;
3. Základní škola Týn nad Vltavou, Hlinecká;
4. Základní škola a Mateřská škola Dolní Bukovsko;
5. Základní škola, Prachatice, Národní;
6. Základní škola Kovářov;
7. Základní škola Chýnov;
8. Základní škola Kaplice, Školní;
9. Základní škola a Mateřská škola Deštná;
10. Základní škola a Mateřská škola Cehnice.

Tabulka 1 Počet ZŠ dle územního členění okresů Jihočeského kraje

Územní členění	Počet škol
České Budějovice	67
Český Krumlov	33
Jindřichův Hradec	41
Písek	23
Prachatice	28
Strakonice	26
Tábor	43

Zdroj dat: (Jihočeský kraj, 2019)

4 VÝSLEDKY

V této kapitole se uvádí revidovaný přepis rozhovorů se zástupci organizací zapojených do vzdělávání a se zástupci vybraných škol.

4.1 Výsledky rozhovorů se zástupci organizací

Rozhovor se zástupcem Krajského vojenského velitelství České Budějovice

Podle ústního sdělení Petra Švani (bezpečnostního manažera – lektora projektu POKOS, Žižkova 37, České Budějovice) dne 8. března 2019:

1. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Ano, zapojuje a vyplývá to z první Koncepce POKOS na roky 2013–2018 a bude to pokračovat i nadále po schválení Koncepce POKOS na roky 2019–2024, kde mají KVV stanovenou svoji působnost v této oblasti.

Působnost KVV je primárně zaměřena na další vzdělávání pedagogických pracovníků, ale i nadále příležitostně uskutečňujeme přednáškovou činnost v oblasti problematiky přípravy občanů k obraně vlasti a krizového řízení.

2. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Ano, zapojuje a je to primární a nejdůležitější část projektu POKOS v gesci KVV na teritoriu kraje.

Každoročně provádíme minimálně dvakrát školení učitelů základních a středních škol.

3. Má Vaše organizace udělenou akreditaci u MŠMT? Pokud ano, jakou?

Ano, ministerstvu obrany byla v roce 2014 udělena akreditace na dva programy a do budoucna se předpokládá případné udělení další akreditace.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy udělilo ministerstvu obrany akreditace k provádění vzdělávacích programů pro účely zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických

pracovnících a akreditovány byly programy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na základních a středních školách.

4. Zapojuje se Vaše organizace do volnočasových aktivit u dětí?

Ano, i když to není příliš v našich silách jak z důvodů nedostatku personálu, tak finančních prostředků. Přesto organizujeme každý rok soutěž pro žáky základních škol a Den s Armádou na Výstavišti České Budějovice.

5. Kolik pedagogů ročně proškolíte? (Za poslední 3 roky)

2016 8 pedagogů **2017** 41 pedagogů **2018** 11 pedagogů

V roce 2015 to ale například bylo 56. Jde o to, že ředitelé škol nemají povinnost vysílat své zástupce (z řad učitelů) na školení. Je to o zájmu a o systému jaký má na škole ředitel zavedený ... tedy kolik potřebuje vyškolených pedagogů k výuce témat POKOS a pokud vůbec tuto problematiku na škole vyučuje. Projekt POKOS je sice součástí Rámcového vzdělávacího programu MŠMT, ale školám z něj nevyplývá povinnost jej učit.

6. Kolik osob z Vaší organizace se podílí na vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?

Na realizaci projektu POKOS se podílí většina příslušníků KVV České Budějovice, ale lektorskou činností (tedy školením a přednáškami) 3 vojáci.

7. Spolupracujete při vzdělávání i s jinou organizací? Pokud ano, s jakou?

Ano. Ne ve smyslu výuky nebo lektorství, ale při komunikaci se školami nám samozřejmě pomáhají zřizovatelé škol. Tedy krajský úřad, městské úřady a obce s rozšířenou působností (dále jen ORP). Zejména jejich krizové orgány a školské odbory.

8. Pořádá Vaše organizace pro žáky soutěže? Pokud ano, jak zaměřené?

Ano. V letošním roce druhý ročník celokrajské soutěže Brannou soutěž ředitele KVV České Budějovice na Výstavišti ČB. V menším měřítku jsme tuto soutěž pořádali i v předchozích letech pro dvě vybrané školy ve Vojenském újezdě Boletice.

Soutěž je zaměřena na žáky 2. stupně základních škol a jejím cílem je kromě popularizace bezpečnostních a branných témat zejména rozvíjet schopnosti a dovednosti žáků v občanské výchově a zaměřit se na naplnění cílů projektu Přípravy občanů k obraně vlasti.

9. Pokud ano, kolik žáků se soutěží účastní v Jihočeském kraji? V roce 2018?

V loňském roce se soutěže účastnilo 18 družstev (škol) a i s náhradníky to bylo 98 žáků.

10. Pořádáte na základních školách besedy, nebo praktické ukázky?

Pouze pokud jsme o tuto formu popularizace témat POKOS požádáni a pokud jsme schopni zabezpečit takové besedy či přednášky časově a personálně. Praktické ukázky činnosti armády nepořádáme, protože pro tento účel nejsme vybaveni. To náleží do kategorie ukázek na veřejnosti (nejsou součástí projektu POKOS) a ty zabezpečují vojenské útvary na teritoriu.

11. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání pedagogů? Pokud ano, jaké?

Ano, má a distribuujeme je na základní a střední školy, zároveň je od nás dostanou všichni učitelé, kteří projdou výše zmiňovaným školením.

Jedná se o Příručku pro učitele základních a středních škol k výuce POKOS

12. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání žáků? Pokud ano, jaké?

Kromě výše zmíněné příručky se dá říct, že nemá. Pokud nepočítám prezentace využitelné jak k přípravě pedagogického sboru, tak pro případné přednášky na školách.

13. Má Vaše organizace materiály na podporu výuky umístěny na internetu? Pokud ano, jaké?

<http://www.kvvcb.army.cz/priprava-obcanu-k-obrane-statu-pokos>

Na výše uvedené adrese lze najít odkazy na prezentace pro střední a základní školy a samozřejmě také odkaz na armádní stránky POKOS, kde lze najít odkazy například na vědomostní soutěže pro žáky škol.

14. Jak si představujete ideální model výuky bezpečnostních témat na školách?

Ideální by bylo, kdyby byla výuka těchto témat součástí vzdělávacích programů na všech školách, ideálně v jednom předmětu a ideálně přednášená učitelem, který by měl na daný předmět aprobaci.

15. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání studentů Pedagogické fakulty JU?

Pokud ano, od kdy se zapojuje?

Ano, zapojuje a musím říct, že zatím jako jediná v ČR. Jsme průkopníky, kterým se ve spolupráci s Pedagogickou fakultou JU a HZS podařilo akreditovat předmět Ochrana obyvatelstva v rámci, kterého přednášíme i POKOS. Poprvé se tak stalo v minulém roce v rámci letního semestru.

16. Pořádá Vaše organizace jiné aktivity ke vzdělávání žáků nebo pedagogů? Pokud ano, jaké?

Ano, i když nepřímo. Podílíme se na koordinaci dílčích aktivit všech vojenských útvarů na teritoriu Jihočeského kraje. Spolupracujeme s Československou obcí legionářskou, která vyvíjí obdobné aktivity už dlouhodobě a podobně.

17. Myslíte si, že má Vaše organizace dostatek finančních prostředků na vzdělávání bezpečnostních témat na školách?

Zcela jistě ne. A nejen finančních prostředků, ale zejména je třeba doplnit KVV personálně a materiálně.

Rozhovor se zástupcem Centra služeb pro silniční dopravu s. p. o. Ministerstva dopravy, oddělení BESIP

Podle ústního sdělení Václava Kováře (krajského koordinátora BESIP pro Jihočeský kraj, K. Světlé 2, České Budějovice) dne 16. března 2019:

1. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Oddělení Besip ministerstva dopravy organizuje vzdělávání žáků základních škol v oblasti dopravní výchovy.

Výuka dopravní výchovy probíhá na obou stupních ZŠ. Na prvním stupni probíhá výuka dopravní výchovy na dětských dopravních hřištích podle „Tematického plánu dopravní výchovy“, což je materiál zpracovaný oddělením BESIP. Cílem této činnosti je dosáhnout proškolení dětí, které dosahují věku 10 let a mohou se pohybovat po pozemní komunikaci jako cyklisté (řidiči nemotorového vozidla) bez dozoru osoby starší patnácti let. Na druhém stupni je pak pro žáky organizována dopravní soutěž mladých cyklistů

za spolupráce PČR, ČČK, ORP, automotoklubů, autoškol a dalších spolupracujících subjektů. Tato soutěž je především zaměřena na opakování a prohlubování znalostí, získaných na prvním stupni.

**2. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů?
Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?**

Ministerstvo dopravy, oddělení BESIP se věnuje pravidelnému vzdělávání pedagogů základních škol prostřednictvím akreditovaných seminářů dopravní výchovy. Kromě této činnosti pořádá každoročně semináře k Tematickému plánu dopravní výchovy pro provozovatele dopravních hřišť a jejich lektory.

3. Má Vaše organizace udělenou akreditaci u MŠMT? Pokud ano, jakou?

Semináře pro pedagogy základních škol jsou akreditované MŠMT.

4. Zapojuje se Vaše organizace do volnočasových aktivit u dětí?

Přímo se nezapojujeme do volnočasových aktivit dětí, ale podporuje různé programy v jednotlivých krajích, které se zabývají činnostmi dětí, spojených s volným pohybem v provozu na pozemních komunikacích, jízdou na kole a dalších sportovních prostředcích. V letním období se krajszí koordinátoři podílejí na besedách pro děti na letních táborech, většinou ve spolupráci s jednotkami IZS.

5. Kolik pedagogů ročně proškolíte? (Za poslední 3 roky)

Semináře pro pedagogy probíhají v jednotlivých krajích obvykle v počtu jednoho semináře na kraj. Snahou jednotlivých krajských koordinátorů je zajistit účast v průměrném počtu 30–40 pedagogů.

6. Kolik osob z Vaší organizace se podílí na vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?

Hlavním pracovníkem v oblasti vzdělávání bezpečnostních témat je krajský koordinátor, jehož úkolem je, kromě pořádání seminářů a besed s tematikou dopravní výchovy, zajištění spolupráce s jednotlivými subjekty, které jsou schopné prostřednictvím svých pracovníků školit a vyučovat nejenom děti, mládež, ale i širokou veřejnost.

7. Spolupracujete při vzdělávání i s jinou organizací? Pokud ano, s jakou?

Základní spolupráce je v kraji orientována na subjekty, které provozují dětská dopravní hřiště. V jednotlivých ORP jsou to nejčastěji Domy dětí a mládeže, dále pak jednotky městské policie, automotokluby, autoškoly a v některých případech jsou to přímo pracovníci městských úřadů.

8. Pořádá Vaše organizace pro žáky soutěže? Pokud ano, jak zaměřené?

Ministerstvo dopravy oddělení BESIP každoročně vyhlašuje Dopravní soutěž mladých cyklistů, jejíž pokyny k organizaci pravidelně aktualizuje a vkládá na web ministerstva dopravy v sekci BESIP. Soutěže by se měli zúčastnit všichni žáci základních škol v takzvaném základním kole, ze kterých by měla každá škola vybrat vhodné reprezentanty do kol oblastních, popřípadě okresních. Z nich vítězná družstva postupují do kol krajských a v naší republice pak do kola celostátního. Vítězové mladší kategorie pak postupují do Evropské soutěže, která je organizována mezinárodní organizací FIA.

9. Pokud ano, kolik žáků se soutěží účastní v Jihočeském kraji? V roce 2018?

Za rok 2018 se soutěže zúčastnilo 212 dětí v kolech oblastních, v kolech okresních pak 428 dětí, z nichž 72 se účastnilo již kola oblastního, z něhož se v rámci postupu dostali do okresu. Krajského kola se pak zúčastnilo 56 dětí, které postoupili z kol okresních (pokud budeme započítávat účast každého jednotlivého žáka, pak počet je 568 účastníků, z nichž někteří prošli více koly soutěže).

10. Pořádáte na základních školách besedy, nebo praktické ukázky?

Pokud má některá škola zájem uspořádat projektový den, do kterého zahrne dopravní výchovu, je snahou krajského koordinátora se zúčastnit a formou přednášky přispět.

11. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání pedagogů? Pokud ano, jaké?

V posledních deseti letech nebyl vydán materiál pro vzdělávání pedagogů. Veškeré materiály, které jsou vydávány a zpracovávány s účastí oddělení BESIP ministerstva dopravy jsou určeny pro výuku dětí a pedagogové z nich mohou čerpat metodické pokyny k výuce. Příkladem může být materiál nazvaný Příručka dopravní výchovy pro pedagogy základních škol.

12. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání žáků? Pokud ano, jaké?

Materiály pro vzdělávání žáků jsou členěny podle věku dítěte a podle způsobu výuky. Pro výuku dětí ve školním vzdělávání máme materiály pro předškoláky, což jsou výukové stojany Dopravní výchova pro MŠ s pracovními listy, dále pak jsou to pomocné výukové materiály – omalovánky s dopravními tématy.

Pro 1. stupeň ZŠ byly vydány sešity s výukovými materiály Dopravní výchova, které jsou určeny pro jednotlivé třídy prvního stupně. Tyto materiály byly v posledních třech letech doplněny o učebnice Dopravní výchova pro 1.- 5.ročník, vydávané nakladatelstvím Fraus. Dále jsou používány výukové stojany s pracovními listy s tématy Chodec a Cyklista. Vedle těchto hlavních materiálů dodáváme do škol pomocné výukové materiály Ferda v autoškolě, DVD Dopravní výchova interaktivně.

Pro 2. stupeň ZŠ jsou zpracovány interaktivní materiály Dopravní výchova s tisknutelnými pracovními aktivitami, které jsou zaměřeny na běžné i složité situace v roli chodce, cyklisty a řidiče malého motocyklu. Tyto materiály pak doplňují testové otázky na CD nosiči, které jsou používány na ověření znalostí žáků, například při Dopravních soutěžích mladých cyklistů.

Pro vzdělávání dětí na dětských dopravních hřištích je vydaný Tematický plán dopravní výchovy, který byl v loňském roce doplněn DVD Semaforek. Pro výuku na dětských dopravních hřištích jsou poskytovány výuková videa, která se věnují jízdě na kole a dalším různým tématům.

13. Má Vaše organizace materiály na podporu výuky umístěny na internetu? Pokud ano, jaké?

Oddělení BESIP ministerstva dopravy má většinu materiálů umístěných na stránkách ministerstva dopravy v sekci www.ibesip.cz.

14. Jak si představujete ideální model výuky bezpečnostních témat na školách?

Ideálním modelem by byl speciální předmět, který by zahrnoval výuku správného chování při vzniku rizikových situací. Jedním z bezpečnostních témat by mělo být chování v provozu na pozemních komunikacích – dopravní výchova.

15. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání studentů Pedagogické fakulty?

Pokud ano, od kdy se zapojuje?

BESIP se zapojuje do vzdělávání studentů Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity od letního semestru 2018 prostřednictvím výuky dopravní výchovy v rámci neakreditovaného předmětu Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí.

16. Pořádá Vaše organizace jiné aktivity ke vzdělávání žáků nebo pedagogů?

Pokud ano, jaké?

Vzděláváním žáků v oblasti dopravní výchovy se podílíme na projektových dnech pořádaných jednotlivými školami, kde se snažíme podat více odborných informací z oblasti provozu na pozemních komunikacích. Zároveň je zde možnost zjistit prostřednictvím testů správného chování vědomosti žáků.

Pro pedagogy základních a mateřských škol a pro lektory dopravní výchovy pořádáme různé semináře k dopravní výchově. Každoročně se v Jihočeském kraji koná seminář pro pedagogy, spolupořádaný s odborem dopravy a silničního hospodářství Krajského úřadu Jihočeského kraje. Pro lektory dopravních hřišť pak ministerstvo dopravy oddělení BESIP pořádá prostřednictvím Centra služeb pro silniční dopravu dvoudenní seminář k výuce dopravní výuky podle Tematického plánu.

17. Myslíte si, že má Vaše organizace dostatek finančních prostředků na vzdělávání bezpečnostních témat na školách?

Myslím si, že BESIP ministerstva dopravy je ve věci vzdělávání bezpečnostních témat jak finančně, tak personálně podhodnocený. Momentální stav nedokáže revidovat stávající programy tak, aby odpovídaly změnám ve společnosti a v dopravě. Součástí vzdělávání je potřeba metodik, které nejsou vydávány. Výklady zákonných ustanovení pak neodpovídají potřebám správného chování v silničním provozu.

Rozhovor se zástupcem Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje (dále KŘP Jčk)

Podle ústního sdělení Lenky Krausové (koordinátora prevence kriminality a vrchního komisaře, Oddělení tisku a prevence, Lannova 26, České Budějovice) dne 14. března 2019:

1. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Preventisté jihočeského policejního ředitelství a policisté z ostatních organizačních článků policie se pravidelně zapojují do vzdělávání žáků prostřednictvím besed v základních a středních školách, které navštěvují. Témata besed se odvíjejí od požadavků školy či na základě nápadu (tj. konkrétního trestného činu) trestné činnosti související s protiprávním jednáním dětí a mladistvých. Témata besed jsou na jednotlivých stupních ZŠ různá, na prvním stupni se jedná o besedy na téma prevence v dopravě, šikana, kyberšikana. Na druhém stupni pak trestní odpovědnost mladistvých, domácí násilí, nebezpečí užívání drog a alkoholu, prevence v dopravě, šikana a kyberšikana.

2. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Ano, zapojuje. KŘP Jčk společně s Krajským úřadem Jihočeského kraje realizuje projekt „Ozbrojený útočník ve škole“, který je tematicky přímo zaměřen na vzdělávání pedagogů z hlediska bezpečnosti žáků. Cílem je proškolený pedagog, který dokáže ochránit sebe a žáky při útoku ve škole.

3. Má Vaše organizace udělenou akreditaci u MŠMT? Pokud ano, jakou?

Ne. Preventivní působení policie je zakotveno přímo v § 2 zákona o Policii ČR.

4. Zapojuje se Vaše organizace do volnočasových aktivit u dětí?

Ano, v rámci letních prázdnin navštěvují preventisté letní dětské tábory, kde s dětmi hovoří na témata bezpečného chování během volného času, na téma prevence v dopravě a další.

5. Kolik pedagogů ročně proškolíte? (Za poslední 3 roky)

V rámci Jihočeské univerzity jde o budoucí pedagogy, zhruba 150 osob za poslední tři roky. V rámci projektu Ozbrojený útočník ve škole jsme za tři roky proškolili 3 100 zaměstnanců a pedagogů škol. Ke konci letošního roku bychom měli mít v Jihočeském kraji proškoleny zhruba 50 škol.

6. Kolik osob z Vaší organizace se podílí na vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?

Preventistů, zároveň však tiskových mluvčích v jedné osobě, kteří mají vzdělávání přímo v náplni práce, působí v rámci jihočeského policejního ředitelství 10. Vzdělávací a lektorskou činností v oblasti bezpečnosti či prevence kriminality se zabývá dalších několik desítek policistů.

7. Spolupracujete při vzdělávání i s jinou organizací?

Ano, při soutěži Mladý záchranář již třetím rokem spolupracují jihočeští policisté s Hasičským záchranným sborem Jihočeského kraje. Při prezentaci problematiky extremismu například s organizací Theia. Dále s Jihočeskou radou seniorů, jihočeským krajským úřadem či zdravotnickou záchrannou službou.

8. Pořádá Vaše organizace pro žáky soutěže?

Ano, viz. otázka č.7 a také při všech dnech IZS či Dnech policie. Všeobecně zaměřené na problematiku páchání trestné činnosti mládeží, preventivně zaměřené v oblasti dopravy, kyberšikany, šikany a dalších.

9. Pokud ano, kolik žáků se soutěží účastní v Jihočeském kraji? V roce 2018?

Přímo do soutěže Mladý záchranář, pořádané společně s HZS JčK, se jedná o stovky dětí, z nichž do finálového kola postupuje 12 pětičlenných týmů. Přímo ve školách jsme v loňském roce oslovili s preventivními besedami 18 000 žáků.

10. Pořádáte na základních školách besedy, nebo praktické ukázky?

Besedy i praktické ukázky, např., sebeobrana u dívek.

11. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání pedagogů?

Máme oficiální materiály od ministerstva dopravy – BESIP, vlastní materiály pro témata prevenci kriminality z ministerstva vnitra. Preventivní témata Policie ČR jsou kompletně

zpracovaná na webových stránkách PČR – www.policie.cz. Pro projekt z oblasti měkkých cílů „Ozbrojený útočník ve škole“ jsme vytvořili vlastní metodický materiál, a to instruktážní hrané filmy.

12. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání žáků?

Ano – viz. otázka 11.

13. Má Vaše organizace materiály na podporu výuky umístěny na internetu?

Ano, www.policie.cz sekce prevence. Jihočeský kraj – sekce Ozbrojený útočník.

14. Jak si představujete ideální model výuky bezpečnostních témat na školách?

Skloubení teorie s praktickou částí či modelovými ukázkami, nejdříve proškolení pedagogů a následně informace společně přenášet na děti – žáky.

15. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání studentů Pedagogické fakulty JU?

Policisté oddělení přednáší na Pedagogické fakultě JU, tématem jsou nejčastější trestné činy dětí a mládeže.

16. Pořádá vaše organizace jiné aktivity ke vzdělávání žáků nebo pedagogů?

Branné dny či dny bezpečnosti ve školách, interaktivní semináře pro drogovou problematiku „To je zákon, kámo“.

17. Myslíte si, že má vaše organizace dostatek finančních prostředků na vzdělávání bezpečnostních témat na školách?

Ano. Policie ČR nabízí všechny tyto aktivity zdarma, personální náležitosti, materiály, cestovné – vše je v režii policie, čerpáno je z běžných rozpočtových prostředků ředitelství.

Rozhovor se zástupcem Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje

Podle ústního sdělení Radky Krygarové (zdravotní sestry specialistky JIP, ARO a zdravotnického záchranáře, B. Němcové 6, České Budějovice) dne 8. dubna 2019:

1. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Toto není aktivita, na kterou se organizace zaměřuje. Nemáme odbor prevence.

2. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Ano, spolupráce na projektu ozbrojený útočník a s „Občanským sdružením ve škole i mimo ni“.

3. Má Vaše organizace udělenou akreditaci u MŠMT?

Nemá. Jsme partnery projektu První pomoc prožitkem – PAMATUJ – POSKYTNI – PŘEDÁVEJ, který je zaměřený na vzdělávání pracovníků škol v oblasti první pomoci.

4. Zapojuje se Vaše organizace do volnočasových aktivit u dětí?

Ne.

5. Kolik pedagogů ročně proškolíte? (Za poslední 3 roky)

V rámci projektu ozbrojený útočník 2 453 zaměstnanců škol ve 34 školách za 3 roky.

6. Kolik osob z Vaší organizace se podílí na vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?

Tři lektori.

7. Spolupracujete při vzdělávání i s jinou organizací? Pokud ano, s jakou?

Ano, s krajským úřadem a Policií ČR.

8. Pořádá Vaše organizace pro žáky soutěže?

Nepořádá.

10. Pořádáte na základních školách besedy, nebo praktické ukázky?

Pouze výjimečně.

11. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání pedagogů?

Vlastní nemá, jen vytvořené k projektu „Ozbrojený útočník“.

12. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání žáků?

Nemá.

13. Má Vaše organizace materiály na podporu výuky umístěny na internetu?

Pokud ano, jaké?

Postupy první pomoci pro veřejnost projekt Mimoni.

14. Jak si představujete ideální model výuky bezpečnostních témat na školách?

Opakované praktické nácviky minimálně 3x ročně pod vedením profesionálů, kteří proškolí nejdříve vyučující. Jednotlivé podklady pro nácviky v tzv. typových kartách pro jednotlivé události (požár, hrozba útoku, mimořádná událost).

15. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání studentů Pedagogické fakulty JU?

Ano. Zapojují se jednotlivci, jako externí lektori. ZZS s Pedagogickou fakultou JU.

16. Pořádá Vaše organizace jiné aktivity ke vzdělávání žáků nebo pedagogů?

Nepořádá.

17. Myslíte si, že má Vaše organizace dostatek finančních prostředků na vzdělávání bezpečnostních témat na školách?

Nemá vyčleněné žádné finance.

Rozhovor se zástupcem Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje

Podle ústního sdělení Jany Mejzlíkové (krajského koordinátora preventivně výchovné činnosti, Pražská 52 b, České Budějovice) dne 20. března 2019:

1. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Ano, zapojuje.

Pořádáme projektové dny ve školách, školy mohou chodit na stanice na exkurze, které probíhají se vzdělávacím programem.

2. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Ano. Organizujeme vzdělávací kurzy pro učitele ZŠ a SŠ. Jeden je zaměřena na tematiku Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí a druhý na přípravu škol a školských zařízení na mimořádné události.

3. Má Vaše organizace udělenou akreditaci u MŠMT? Pokud ano, jakou?

Ano, oba kurzy pro vzdělávání učitelů jsou akreditované u MŠMT.

4. Zapojuje se Vaše organizace do volnočasových aktivit u dětí?

Pořádáme Facebookovou soutěž pro ZŠ a úkoly ze soutěže mohou plnit kdykoli i po škole, v družině, v zájmovém kroužku.

5. Kolik pedagogů ročně proškolíte? (Za poslední 3 roky)

2016 27 učitelů, 2017 35 učitelů, 2018 kurz se nepořádal

6. Kolik osob z Vaší organizace se podílí na vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?

Okolo 25 osob za celý kraj.

7. Spolupracujete při vzdělávání i s jinou organizací? Pokud ano, s jakou?

Ano. Spolupracujeme s ČČK, PČR, Armádou, ZZS, BESIP, SH ČMS, krajským úřadem, Asociací Záchranný kruh, ČEZ.

8. Pořádá Vaše organizace pro žáky soutěže? Pokud ano, jak zaměřené?

Ano. Facebookovou soutěž pro žáky ZŠ. Je tematicky zaměřena na Ochranu člověka za běžných rizik a mimořádných událostí. Ve Strakonících pořádají navíc oblastní a okresní kola soutěže Mladý záchranář – dokaž, že umíš se stejným zaměřením a dále tam pořádají soutěž Otavský plamínek. Dále územní odbory HZS JČK spolupracují na soutěžích s ČČK Hlídky mladých zdravotníků.

9. Pokud ano, kolik žáků se soutěží účastní v Jihočeském kraji? V roce 2018?

Mladý záchranář v akci – 370 dětí

Mladý záchranář – dokaž, že umíš – 1 440 žáků ZŠ

Otavský plamínek – 336 dětí

10. Pořádáte na základních školách besedy, nebo praktické ukázky?

Ano. Pořádáme projektové dny pro ZŠ – několik stanovišť. Zaměřené na OČMU.

11. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání pedagogů? Pokud ano, jaké?

Byly vydané knihy, které je možné volně stáhnout z webu HZS ČR a na webovém portálu OČMU, který sdružuje všechny materiály a pomůcky pro učitele i žáky. Využit mohou i materiály Asociace Záchraný kruh, o kterých učitele informujeme.

12. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání žáků?

Pokud ano, jaké?

Ano. Vydáváme různé tiskoviny – letáky, brožury, kartičky.

13. Má Vaše organizace materiály na podporu výuky umístěny na internetu? Pokud ano, jaké?

Ano. Dostupné na webových stránkách HZS ČR nebo OČMU.

14. Jak si představujete ideální model výuky bezpečnostních témat na školách?

Ideální by byl samostatný předmět v každém ročníku na ZŠ a určitý počet hodin v každém ročníku SŠ.

15. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání studentů Pedagogické fakulty?

Pokud ano, od kdy se zapojuje?

Ano zapojuje, od minulého roku.

16. Pořádá Vaše organizace jiné aktivity ke vzdělávání žáků nebo pedagogů? Pokud ano, jaké?

Máme projekt Den bezpečnosti s hasiči. Jde o pořádání projektových dnů ve všech školách (MŠ, ZŠ a SŠ) v zóně havarijního plánování JETE. Projekt je dlouhodobý, na pět let a probíhá ve spolupráci s Nadací ČEZ. Tematicky je zaměřen na ochranu obyvatelstva. Jinak už bylo asi vše zmíněno – besedy, projektové dny, soutěže, vydávání tiskovin.

17. Myslíte si, že má Vaše organizace dostatek finančních prostředků na vzdělávání bezpečnostních témat na školách?

Nemá dostatek finančních prostředků.

Rozhovor se zástupcem Oblastního spolku Českého červeného kříže České Budějovice

Podle ústního sdělení Hany Vacovské (ředitelky OS ČČK, Husova 20, České Budějovice) dne 12. března 2019:

1. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků?

Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Ano, školíme žáky v první pomoci v rámci Projektu Výuka první pomoci dětí a mládeže.

2. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů?

Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Ano, školíme pedagogy v kurzech první pomoci a učitelky zdravotnice, které vedou na školách zdravotnické kroužky.

3. Má Vaše organizace udělenou akreditaci u MŠMT?

Pokud ano, jakou?

Ano, máme. Kurz Zdravotník zotavovacích akcí a Základy první pomoci pro pedagogy.

4. Zapojuje se Vaše organizace do volnočasových aktivit u dětí?

Ano. Máme kroužek Mladý zdravotník, pořádáme příměstské tábory a Oblastní studijní středisko – pobytové kurzy pro žáky základních škol, zaměřené na výuku první pomoci.

5. Kolik pedagogů ročně proškolíte? (Za poslední 3 roky)

2016 260 pedagogů, 2017 282 pedagogů, 2018 286 pedagogů

6. Kolik osob z Vaší organizace se podílí na vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?

Na každém Oblastním spolku ČČK, kterých je v Jihočeském kraji 7 se na výuce první pomoci podílí přibližně 10 osob, takže okolo 70 lektorů první pomoci.

7. Spolupracujete při vzdělávání i s jinou organizací?

Pokud ano, s jakou?

Ano, s HZS JČK, Policií ČR a BESIP.

8. Pořádá Vaše organizace pro žáky soutěže?

Pokud ano, jak zaměřené?

Ano. Soutěž Mladých zdravotníků, která je zaměřena na poskytování první pomoci a ochranu obyvatelstva.

9. Pokud ano, kolik žáků se soutěží účastní v Jihočeském kraji? V roce 2018?

V oblastních kolech soutěže Mladých zdravotníků se účastnilo 605 žáků.

10. Pořádáte na základních školách besedy, nebo praktické ukázky?

Ano. Když nás školy osloví, pořádáme pro ně kurzy pro žáky, tak i pedagogy a praktické ukázky.

11. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání pedagogů? Pokud ano, jaké?

Máme příručky k výuce první pomoci, např. Standardy první pomoci, Základy první pomoci a další.

12. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání žáků? Pokud ano, jaké?

Ano, pro žáky máme hodně materiálů, např. První pomoc není věda, Mladý zdravotník, Magazín mladého zdravotníka a další interní materiály, které dětem předáváme.

13. Má Vaše organizace materiály na podporu výuky umístěny na internetu? Pokud ano, jaké?

Ano, na www.cervenyriz.eu.

14. Jak si představujete ideální model výuky bezpečnostních témat na školách?

Vzdělávání v poskytování první pomoci by mělo být více zařazeno do výuky na školách, a hlavně by ho měli učit pedagogové, kteří se v této problematice vzdělávají.

15. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání studentů Pedagogické fakulty? Pokud ano, od kdy se zapojuje?

Ne.

16. Pořádá Vaše organizace jiné aktivity ke vzdělávání žáků nebo pedagogů? Pokud ano, jaké?

Na základních školách děláme ukázky první pomoci v rámci projektových dnů.

17. Myslíte si, že má Vaše organizace dostatek finančních prostředků na vzdělávání bezpečnostních témat na školách?

Nemá.

Rozhovor se zástupcem Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Podle ústního sdělení Jiřího Žižky (starosty Krajského sdružení hasičů Jihočeského kraje, České Budějovice) dne 10. března 2019:

1. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Ano, zapojujeme se formou besed na školách a na prezentačních akcích.

2. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů?

Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?

Ne, ale vedoucí kroužků, kterými jsou i pedagogové se zúčastní kurzů pro instruktory.

3. Má Vaše organizace udělenou akreditaci u MŠMT? Pokud ano, jakou?

Ano.

4. Zapojuje se Vaše organizace do volnočasových aktivit u dětí?

Ano, kroužky, dále dětské a sportovní dny v obcích.

5. Kolik pedagogů ročně proškolíte? (Za poslední 3 roky)

Každý rok přibližně 30 pedagogů.

6. Kolik osob z Vaší organizace se podílí na vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?

31 osob.

7. Spolupracujete při vzdělávání i s jinou organizací? Pokud ano, s jakou?

Ano, s HZS JČK.

8. Pořádá Vaše organizace pro žáky soutěže? Pokud ano, jak zaměřené?

Ano, zaměřené jsou na preventivní a výchovnou činnost.

9. Pokud ano, kolik žáků se soutěží účastní v Jihočeském kraji? V roce 2018?

263 žáků

10. Pořádáte na základních školách besedy, nebo praktické ukázky?

Ano.

11. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání pedagogů? Pokud ano, jaké?

Ano, na www.dh.cz.

12. Má Vaše organizace materiály pro vzdělávání žáků?

Pokud ano, jaké?

Ano. Průvodce k plnění odznaků odborností a specializací a Příručka nejen pro mladé hasiče.

13. Má Vaše organizace materiály na podporu výuky umístěny na internetu? Pokud ano, jaké?

Ano. Jsou to směrnice, učební texty a další na www.dh.cz.

14. Jak si představujete ideální model výuky bezpečnostních témat na školách?

Sjednocení vzdělávání bezpečnostních témat a vrátit do povinných osnov.

15. Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání studentů Pedagogické fakulty?

Pokud ano, od kdy se zapojuje?

Ne.

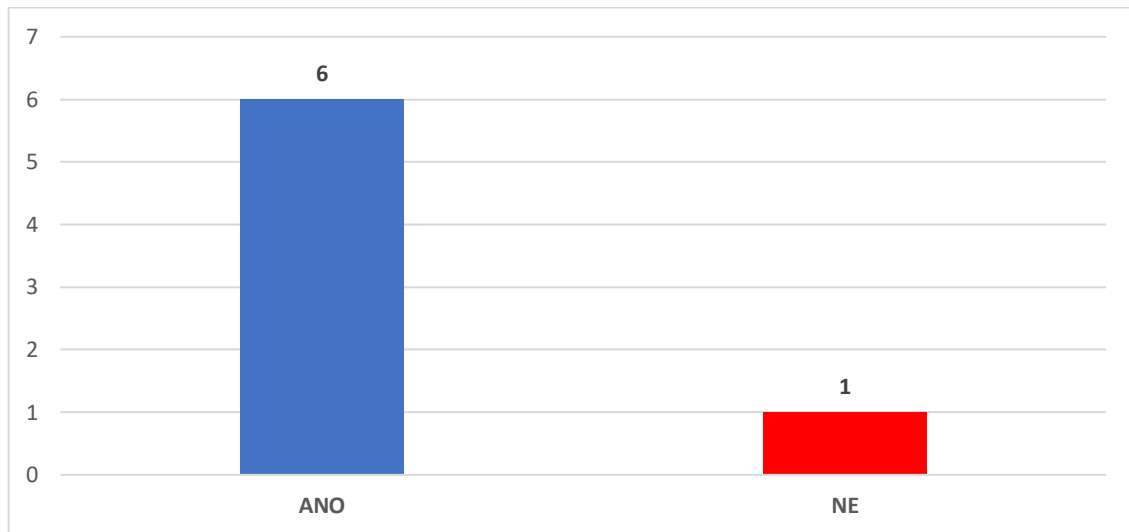
16. Pořádá Vaše organizace jiné aktivity ke vzdělávání žáků nebo pedagogů? Pokud ano, jaké?

Ne.

17. Myslíte si, že má vaše organizace dostatek finančních prostředků na vzdělávání bezpečnostních témat na školách?

Ne, peníze sháníme formou sponzorských darů, vše děláme dobrovolně.

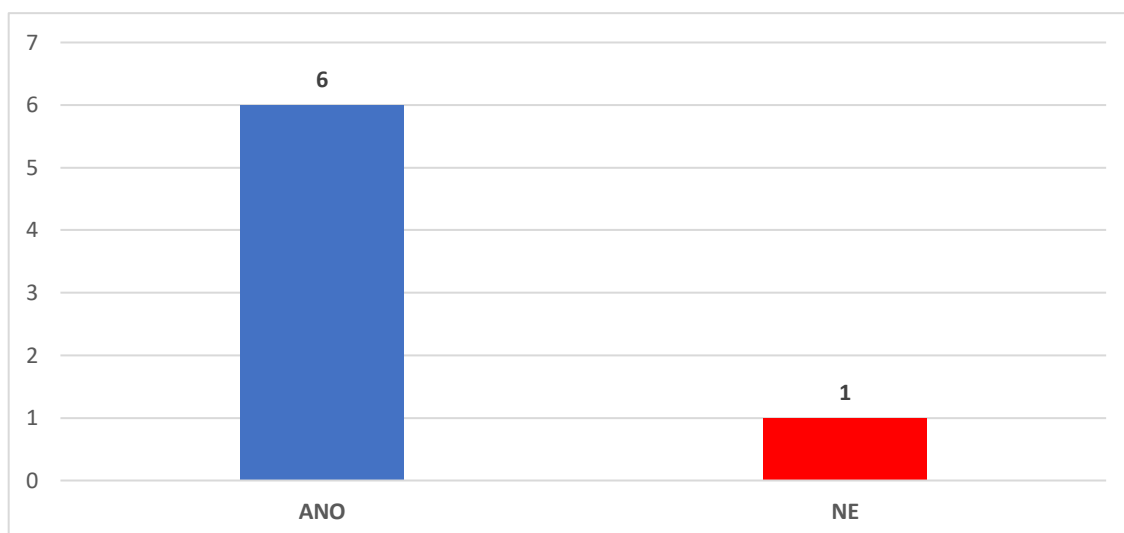
4.2 Shrnutí výsledků rozhovorů se zástupci organizací

Obrázek 1 Zapojení organizací do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků
Zdroj dat: vlastní výzkum

Zapojení organizací do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků

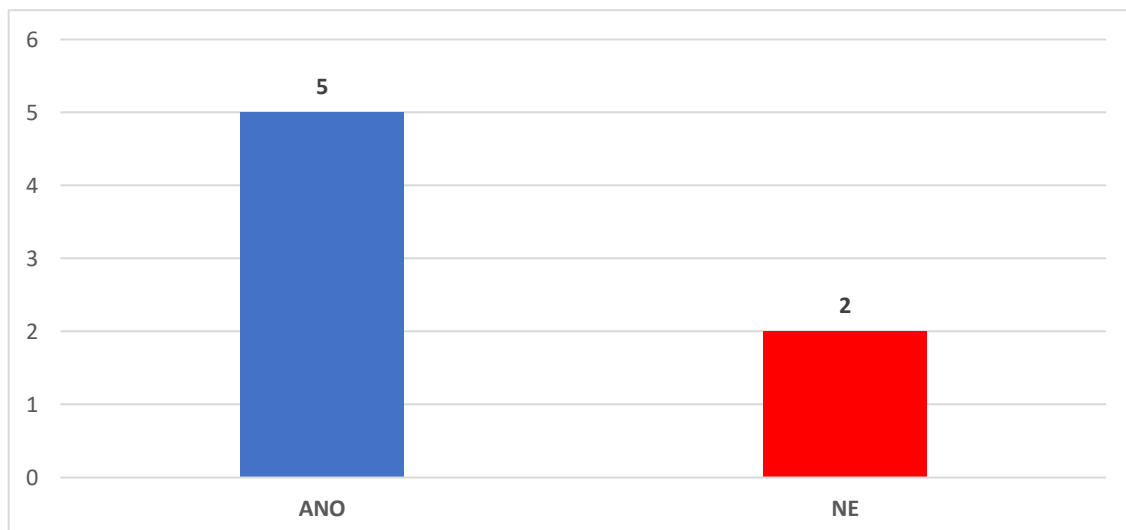
Obrázek 1 se vztahuje k otázce č. 1, která zněla: *Zapojuje se vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?* Téměř všechny oslovené organizace se zapojují do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků na ZŠ, převážně formou besed a v rámci projektových dnů, HZS JČK se zapojuje do vzdělávání v největší míře. KVV ČB se zapojuje jen příležitostně a ZZS JČK uvádí, že se nezapojuje vůbec.

Obrázek 2 Zapojení organizací do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů
Zdroj dat: vlastní výzkum

Zapojení organizací do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů

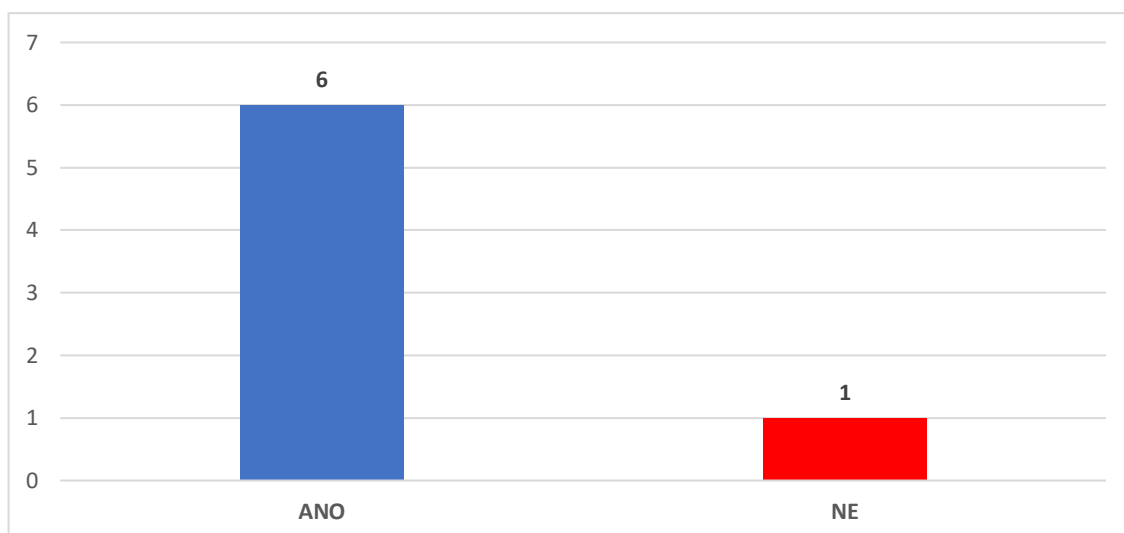
Obrázek 2 se vztahuje k otázce č. 2, která zněla: *Zapojuje se vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů? Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?* KŘP JčK a ZZS JčK spolupracují při vzdělávání pedagogů v projektu „Ozbrojený útočník ve škole“. KVV ČB, BESIP, HZS JčK a OS ČČK ČB pořádají pro pedagogy pravidelné kurzy a semináře. SH ČMS se nezapojuje, pouze jejich instruktoři.

Obrázek 3 Akreditace u MŠMT
Zdroj dat: vlastní výzkum

Akreditace u MŠMT

Obrázek 3 se vztahuje k otázce č. 3, která zněla: *Má vaše organizace udělenou akreditaci u MŠMT? Pokud ano, jakou?* KVV ČB, BESIP, HZS JčK, OS ČČK ČB a SH ČMS mají akreditované kurzy pro pedagogy u MŠMT. KŘP JčK a ZZS JčK akreditaci kurzů nemají.

Obrázek 4 Zapojení organizace do volnočasových aktivit u dětí
Zdroj dat: vlastní výzkum

Zapojení organizace do volnočasových aktivit u dětí

Obrázek 4 se vztahuje k otázce č. 4, která zněla: *Zapojuje se Vaše organizace do volnočasových aktivit u dětí?* Nejvíce se této oblasti věnuje OS ČČK ČB. Ostatní organizace se do volnočasových aktivit zapojují, jen ZZS JčK ne.

Počty proškolených pedagogů

Tabulka 2 se vztahuje k otázce č. 5., která zněla: *Kolik pedagogů ročně proškolíte? (Za poslední 3 roky).* Všechny organizace proškolují pedagogy v bezpečnostních tématech. Nejvíce proškolených pedagogů uvádí KŘP JčK a ZZS JčK v rámci projektu „Ozbrojený útočník ve škole“. OS ČČK ČB v rámci všech Oblastních spolků ČČK celého kraje proškolí také velký počet pedagogů v akreditovaných kurzech (Tabulka 3).

Tabulka 2 Počet vyškolených pedagogů

Rok				Počet proškolených pedagogů za 3 roky
Organizace	2016	2017	2018	
KVV ČB	8	41	11	60 pedagogů
BESIP	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	cca 100 pedagogů
KŘP JčK	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	150 studentů PF JČU 3 100 zaměstnanců a pedagogů škol
ZZS JčK	763	793	897	2 453 zaměstnanců a pedagogů škol
HZS JčK	27	35	Kurz se nepořádal	62 pedagogů
OS ČČK ČB	260	282	286	828 pedagogů
SH ČMS	cca 30	cca 30	cca 30	cca 90 pedagogů

Zdroj dat: vlastní výzkum

Tabulka 3 Počet vyškolených pedagogů OS ČČK v rámci Jihočeského kraje

OS ČČK	2016	2017	2018	Celkem
České Budějovice	56	64	72	192
Český Krumlov	6	4	5	15
Písek	6	10	6	26
Prachatice	67	50	81	198
Tábor	13	10	0	23
Jindřichův Hradec	85	94	82	261
Strakonice	33	34	50	117

Zdroj dat: vlastní výzkum

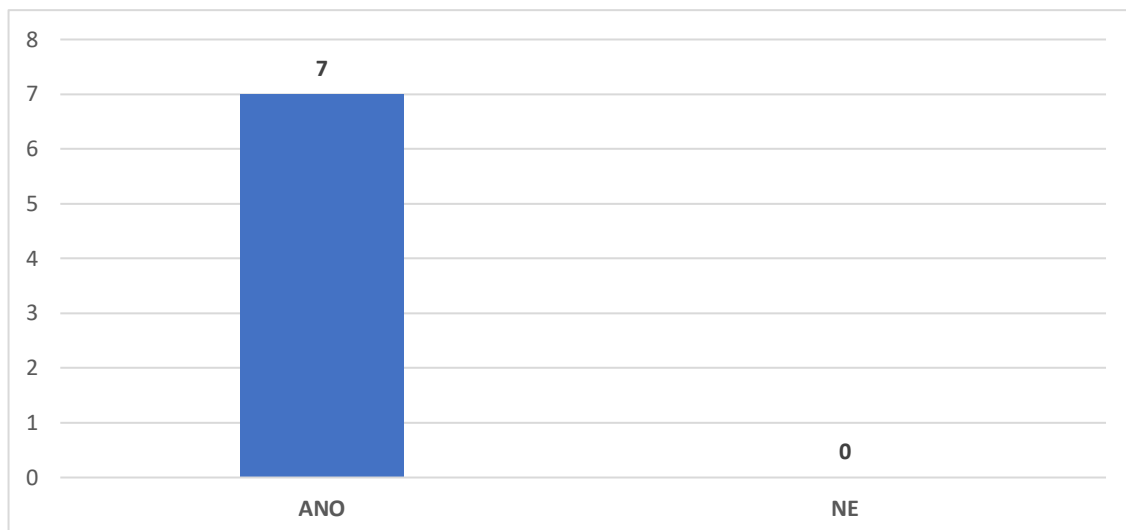
Počet osob, podílejících se na vzdělávání

Tabulka 4 se vztahuje k otázce č. 6., která zněla: *Kolik osob z Vaší organizace se podílí na vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?* OS ČČK ČB má nejvíce osob, které se podílejí na vzdělávání bezpečnostních témat, dále SH ČMS a HZS JčK. BESIP má v rámci kraje pouze 1 osobu, která se podílí na vzdělávání.

Tabulka 4 Počet osob podílejících se na vzdělávání

Organizace	KVV ČB	BESIP	KŘP JčK	ZZS JčK	HZS JčK	OS ČČK ČB	SH ČMS
Počet osob	3	1	10	3	25	70	31

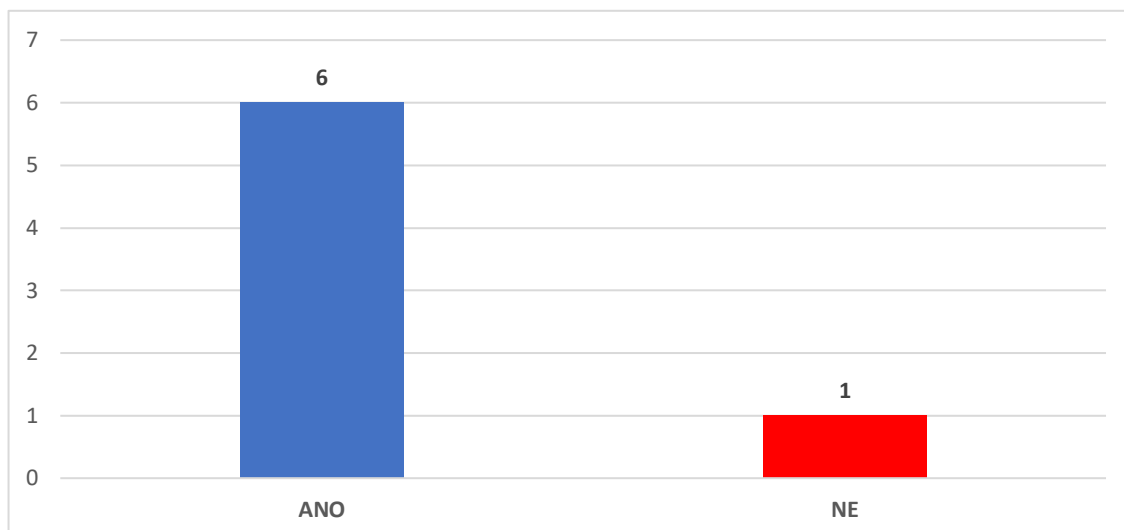
Zdroj dat: vlastní výzkum

Obrázek 5 Spolupráce při vzdělávání s jinou organizací
Zdroj dat: vlastní výzkum

Spolupráce při vzdělávání s jinou organizací

Obrázek 5 se vztahuje k otázce č. 7, která zněla: *Spolupracujete při vzdělávání i s jinou organizací? Pokud ano, s jakou?* Všechny oslovené organizace mají většinou spolupráci mezi sebou, hlavně v rámci IZS a s KÚ JčK.

Obrázek 6 Pořádání soutěží pro žáky
Zdroj dat: vlastní výzkum

Pořádání soutěží pro žáky

Obrázek 6 se vztahuje k otázce č. 8, která zněla: *Pořádá Vaše organizace pro žáky soutěže? Pokud ano, jak zaměřené?* ZZS JčK soutěže nepořádá, ostatní organizace pořádají soutěže zaměřené na bezpečnostní témata.

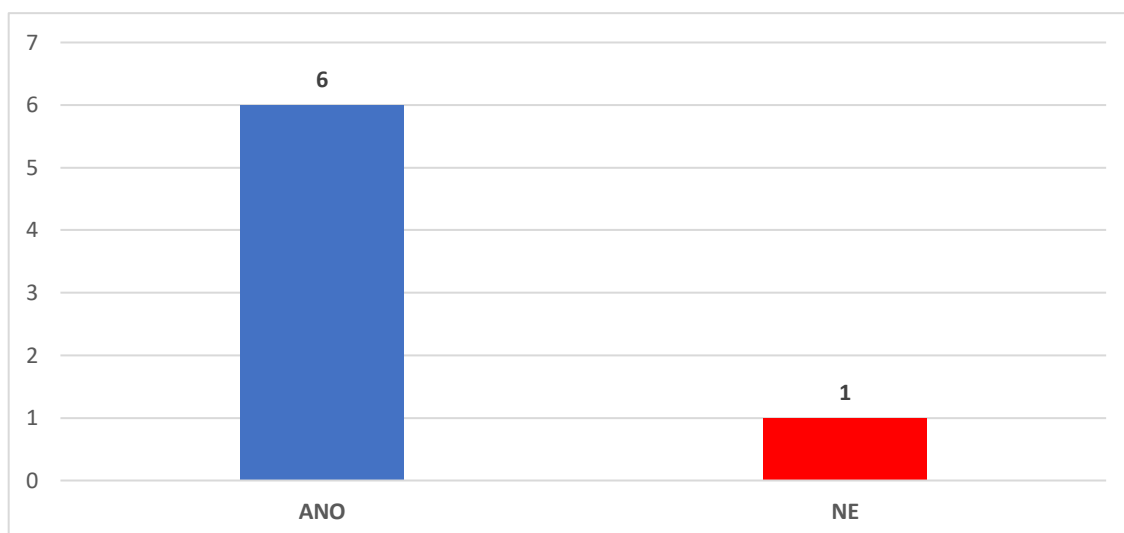
Počty žáků na soutěžích

Tabulka 5 se vztahuje k otázce č.9., která zněla: *Kolik žáků se soutěží účastní v Jihočeském kraji? V roce 2018?* Soutěži zaměřených na bezpečnostní témata u všech organizací se účastní velký počet žáků, nejvíce žáků se účastní u HZS JČK.

Tabulka 5 Počet žáků na soutěžích

Organizace	KVV ČB	BESIP	KŘP JČK	HZS JČK	OS ČČK ČB	SH ČMS
Počet žáků	98	428	370	Mladý záchranář v akci: 370 Mladý záchranář – dokaž, že umíš: 1440 Otavský plamínek: 336	605	263

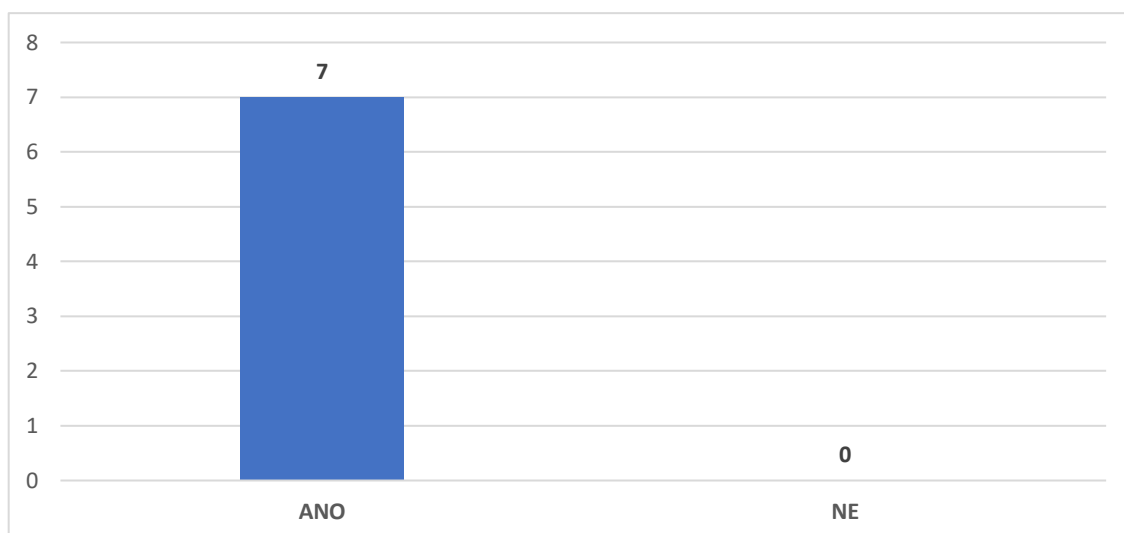
Zdroj dat: vlastní výzkum

Obrázek 7 Besedy nebo praktické ukázky na školách
Zdroj dat: vlastní výzkum

Besedy nebo praktické ukázky na školách

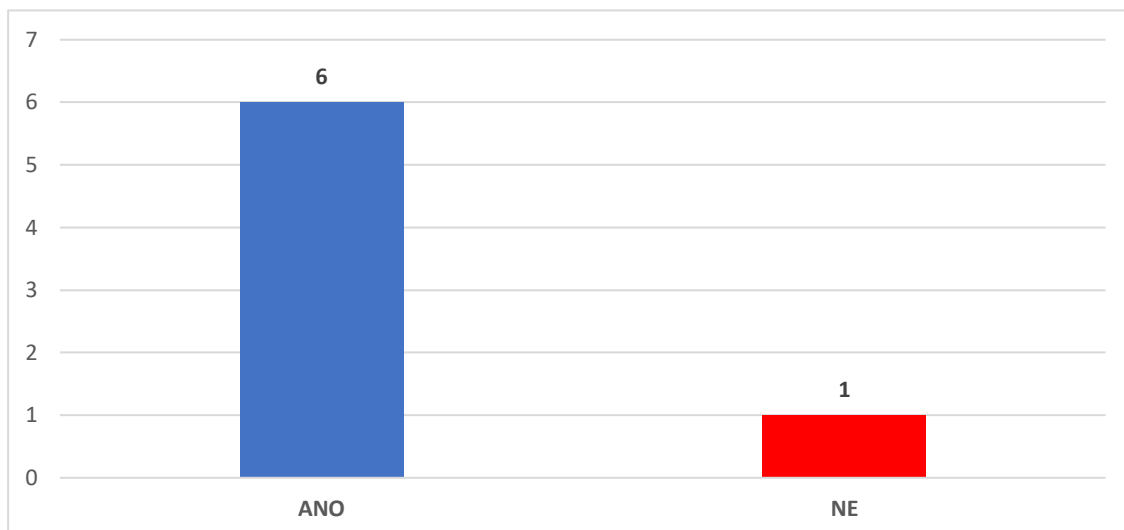
Obrázek 7 se vztahuje k otázce č. 10, která zněla: *Pořádáte na základních školách besedy nebo praktické ukázky?* Organizace se na ZŠ účastní převážně v rámci projektových dnů, nebo formou besed a praktických ukázek. KVV ČB se neúčastní a ZZS JčK pouze výjimečně.

Obrázek 8 Materiály pro vzdělávání pedagogů
Zdroj dat: vlastní výzkum

Materiály pro vzdělávání pedagogů

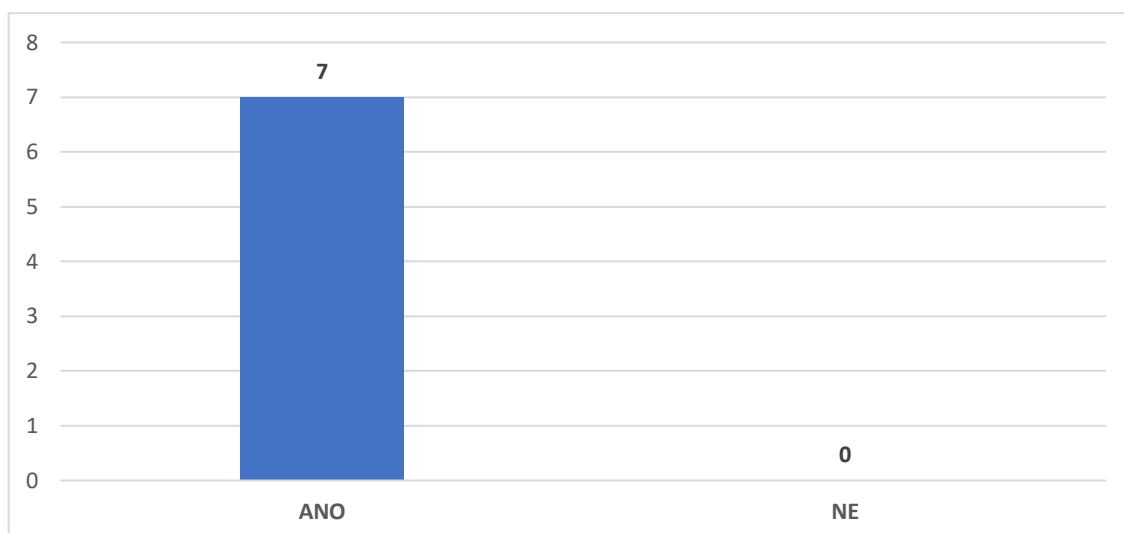
Obrázek 8 se vztahuje k otázce č. 11, která zněla: *Má vaše organizace materiály pro vzdělávání pedagogů? Pokud ano, jaké?* Všechny organizace mají materiály na vzdělávání pedagogů na bezpečnostní témata. Nejvíce materiálů pro pedagogy má vydaných HZS JčK.

Obrázek 9 Materiály pro vzdělávání žáků
Zdroj dat: vlastní výzkum

Materiály pro vzdělávání žáků

Obrázek 9 se vztahuje k otázce č. 12, která zněla: *Má vaše organizace materiály pro vzdělávání žáků?* Organizace mají pro vzdělávání žáků materiály zaměřené na bezpečnostní témata, některé jsou stejné jako pedagogy. ZZS JčK nemá pro žáky materiály žádné.

Obrázek 10 Materiály na podporu výuky na internetu
Zdroj dat: vlastní výzkum

Materiály na podporu výuky na internetu

Obrázek 10 se vztahuje k otázce č. 13, která zněla: *Má vaše organizace materiály na podporu výuky umístěny na internetu? Pokud ano, jaké?* Všechny organizace mají na internetu materiály pro podporu vzdělávání, ZZS JčK a OS ČČK mají k dispozici i mobilní aplikaci.

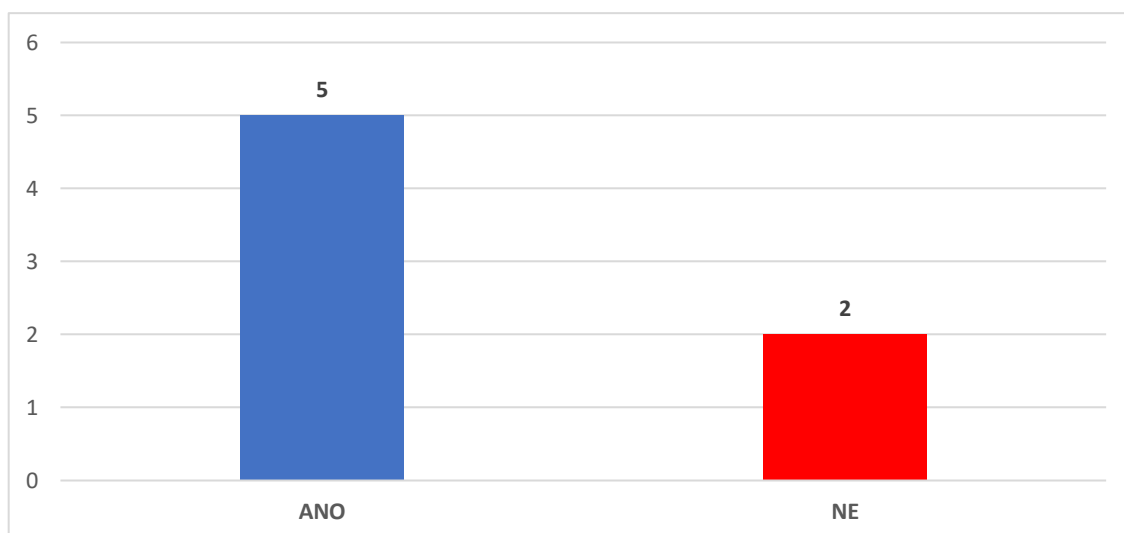
Zapojení organizace do vzdělávání studentů PF JU

Tabulka 6 se vztahuje k otázce č. 15., která zněla: *Zapojuje se Vaše organizace do vzdělávání studentů Pedagogické fakulty? Pokud ano, od kdy se zapojuje?* Do vzdělávání pedagogů na Pedagogické fakultě se zapojuje KVV ČB, BESIP, KŘP JčK, ZZS JčK a HZS JčK. Nezapojuje se OS ČČK ČB a SH ČMS.

Tabulka 6 Zapojení organizace do vzdělávání na PF JU

Organizace	KVV ČB	BESIP	KŘP JčK	ZZS JčK	HZS JčK	OS ČČK ČB	SH ČMS
Zapojení ANO/NE	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	NE
Rok	2018	2018	neuveđen	neuveđen	2018		

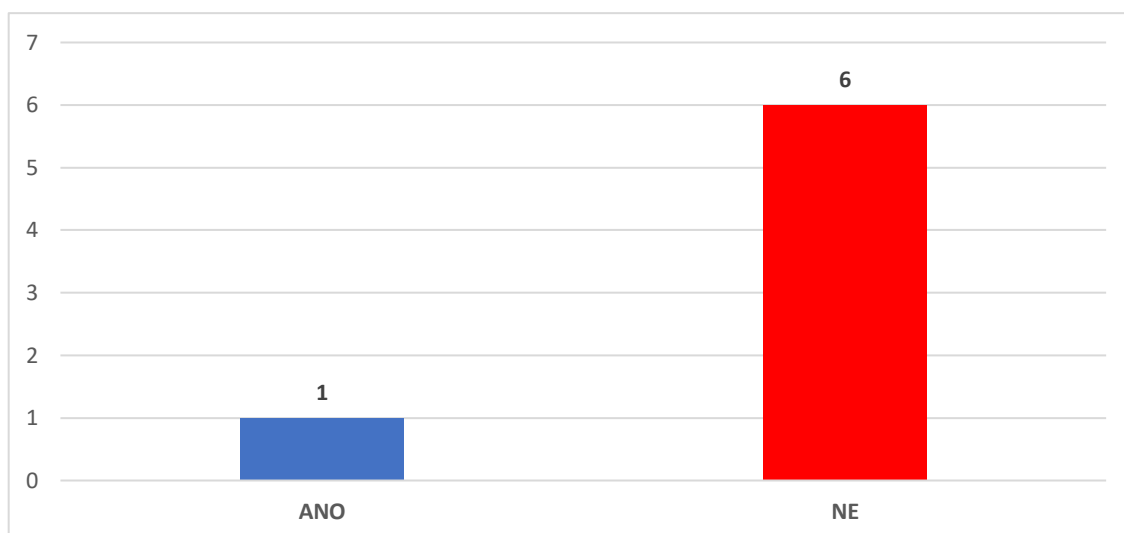
Zdroj dat: vlastní výzkum

Obrázek 11 Pořádání jiných aktivit ke vzdělávání žáků nebo pedagogů
Zdroj dat: vlastní výzkum

Pořádání jiných aktivit ke vzdělávání žáků nebo pedagogů

Obrázek 11 se vztahuje k otázce č. 16, která zněla: *Pořádá vaše organizace jiné aktivity ke vzdělávání žáků nebo pedagogů? Pokud ano, jaké?* ZZS JčK a SH ČČMS nepořádají jiné aktivity pro vzdělávání žáků a pedagogů. Ostatní organizace se zúčastňují na školách projektových dnů, pořádají besedy a semináře.

Obrázek 12 Finanční prostředky na vzdělávání bezpečnostních témat na školách
Zdroj dat: vlastní výzkum

Finanční prostředky na vzdělávání bezpečnostních témat

Obrázek 12 se vztahuje k otázce č. 17, zněla: *Myslíte si, že má vaše organizace dostatek finančních prostředků na vzdělávání bezpečnostních témat na školách?* Pouze KŘP JČK uvedlo, že má dostatek finančních prostředků na vzdělávání bezpečnostních témat na školách, ostatní organizace nemají dostatečné financování. KVV ČB a BESIP uvádí, že jsou podhodnoceny i personálně a materiálně.

4.3 Výsledky rozhovorů se zástupci základních škol Jihočeského kraje

1. Rozhovor s pedagogem Základní školy a Mateřské školy Neznašov

Podle ústního sdělení – jméno neuvedeno (pedagog, ZŠ a MŠ Neznašov, Neznašov 29) dne 22. března 2019:

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?

9 let

2. Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací? Pokud ano, u jakých?

Ne.

3. Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?

Ano, okrajově.

4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?

Ohledně vzdělávání na bezpečnostní témata ne.

5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)

Můj otec je policista, materiály mám on něho. Také městská policie pravidelně dochází do 4. a 5. ročníků na besedy. A nepravidelně dochází i k ostatním ročníkům, včetně školky. Také v učebnicích.

6. Zve Vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat? Pokud ano, z jakých?

Hasiči u nás dělali projektový den – Den bezpečnosti s hasiči. Zveme na besedy městskou policii.

7. Účastní se na Vaše škola soutěži zaměřených na bezpečnostní témata?

Ano, jezdíme na soutěž O pohár městské policie do Týna nad Vltavou.

8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?

Ne. Myslím, že v hodinách Člověk a svět je této problematice věnován čas v každém ročníku.

9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Myslím si, že ne.

2. Rozhovor s pedagogem Základní školy a Mateřské školy Zahájí

Podle ústního sdělení Jany Hrabincové (ředitelky, ZŠ a MŠ Zahájí) dne 29. března 2019:

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?

15 let

2. Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací? Pokud ano, u jakých?

U HZS Jihočeského kraje 1 x za rok a na ČČK 2 x za rok.

3. Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?

Ne.

4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?

Ano, kurzy pořádané HZS a ČČK.

5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)

První pomoc a školení k tomuto tématu si vyhledáváme sami. Nejvíce spolupracujeme s ČČK.

6. Zve Vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat? Pokud ano, z jakých?

Ano, s HZS jsme pořádali projektový den.

7. Účastní se na vaše škola soutěží zaměřených na bezpečnostní témata?

Ano, účastníme se soutěže Mladý zdravotník ČČK. V loňském roce naše družstvo z 1. stupně ZŠ postoupilo do republikového kola mladých zdravotníkův Ostravě a zvítězilo i tam.

8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?

Ano.

9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Ne.

3. Rozhovor s pedagogem Základní školy Týn nad Vltavou, Hlinecká

Podle ústního sdělení – jméno neuvedeno (pedagog, ZŠ Týn nad Vltavou, Hlinecká, Komenského 748, Týn nad Vltavou dne 22. března 2019:

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?

Tři a půl roku.

2. Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací?

Pokud ano, u jakých?

U ČČK a POKOS.

3. Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?

Ne.

4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?

Ne.

5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)

Z internetu a z knih.

6. Zve Vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat?

Pokud ano, z jakých?

Ano. Hasiči u nás pořádali projektový den.

7. Účastní se na Vaše škola soutěží zaměřených na bezpečnostní témata?

Ano, u ČČK soutěže Mladých zdravotníků a dopravní soutěže.

8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?

Ano.

9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Nevím.

4. Rozhovor s pedagogem Základní školy a Mateřské školy Dolní Bukovsko

Podle ústního sdělení Ivy Fafíkové (pedagoga – metodika prevence, ZŠ a MŠ Dolní Bukovsko) dne 22. března 2019:

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?

30 let

2. Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací? Pokud ano, u jakých?

*Všichni zaměstnanci školy se zúčastnili projektu *Ozbrojený útočník*.*

3. Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?

Ano, měla na pedagogické fakultě.

4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?

*Ano. Kurzy, které pořádá ČČK, např. *Zdravotník zotavovacích akcí*.*

5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)

Národní institut dalšího vzdělávání a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, posílají nám nabídky na další vzdělávání pedagogů, ale tato témata nejsou moc podchycená.

6. Zve Vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat? Pokud ano, z jakých?

*Ano, zveme Policii ČR, Český červený kříž, preventivní poradnu z Českých Budějovic, *Do světa a Portus Prachatice*.*

7. Účastní se na Vaše škola soutěži zaměřených na bezpečnostní témata?

*Ano. Dopravní soutěže mladých cyklistů a *Mladý záchranář* u HZS.*

8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?

Ne.

9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Ne.

5. Rozhovor s pedagogem Základní školy, Prachatice, Národní

Podle ústního sdělení Ivy Mikešové (pedagoga, ZŠ Prachatice, Národní 1018, Prachatice) dne 24. března 2019:

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?

2 roky asistentka pedagoga, 5. rokem jako třídní učitelka

2. Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací?

Pokud ano, u jakých?

Bylo mi umožněno zúčastnit se letošní dvoudenní konference v prevenci (Č. Budějovice), pak také seminář s paní Veselou. Každoročně jsme proškoleni v rámci BOZP a školení požární ochrany.

3. Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?

Neměla.

4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?

Momentálně ano, protože řeším studium pro metodika prevence. V současnosti toto studium v Jihočeském kraji nabízí Pedagogická fakulta JU v rámci celoživotního vzdělávání, organizace NIDV a strakonická organizace Do světa.

5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)

Přeposlány jsou paní ředitelce, která je následně přepošle mně. Často také od krajské metodičky prevence.

6. Zve Vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat?

Pokud ano, z jakých?

Ano, policii, nejčastěji to bývá oblast kyberkriminality.

7. Účastní se na Vaše škola soutěží zaměřených na bezpečnostní témata?

Jednotlivé třídy s jednotlivými učiteli – nejčastěji to jsou výtvarné soutěže.

8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?

Ne, možná jen v rámci nepovinného předmětu.

9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Ano. V rámci odměn jednou za pololetí.

6. Rozhovor s pedagogem Základní školy Kovářov

Podle ústního sdělení Martyňky Řehořové (pedagoga, ZŠ Kovářov, Kovářov 80) dne 9. dubna 2019:

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?

Tři roky.

2. Účastní se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací? Pokud ano, u jakých?

Ano. V rámci školení zdravotníků u ČČK ve sportovním klubu.

3. Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?

Ne.

4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?

Ne.

5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)

Hledám si sama informace na internetu a od ostatních kolegů.

6. Zve Vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat? Pokud ano, z jakých?

Ano, Policie ČR.

7. Účastní se na Vaše škola soutěží zaměřených na bezpečnostní témata?

Ano, soutěže Mladých zdravotníků u červeného kříže.

8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?

Samostatný předmět ne, jen v rámci jiných předmětů a u projektových dnů.

9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Ne.

7. Rozhovor s pedagogem Základní školy Chýnov

Podle ústního sdělení Dagmar Holotové (pedagoga, ZŠ Chýnov, Gabrielovo náměstí 16, Chýnov) dne 8. dubna 2019:

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?

20 let.

2. Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací? Pokud ano, u jakých?

Ano. Kurz Mimoni a POKOS.

3. Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?

V rámci studia minimálně.

4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?

Ano. U ČČK kurz pro zdravotníky.

5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)

Vyhledávám si informace na internetu.

6. Zve Vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat? Pokud ano, z jakých?

Ano, Policii ČR.

7. Účastní se na Vaše škola soutěži zaměřených na bezpečnostní témata?

Dopravní a Mladý záchranář v akci.

8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?

Ano.

9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Ne.

8. Rozhovor s pedagogem Základní školy Kaplice, Školní

Podle ústního sdělení Michaely Bučkové, ZŠ Kaplice, Školní 226, Kaplice) dne 5. dubna 2019:

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?

Tři roky.

2. Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací?

Pokud ano, u jakých?

Ano, ČČK.

3. Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?

Ne, neměla.

4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?

Ne.

5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)

Materiály, které máme na škole a internet.

6. Zve Vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat? Pokud ano, z jakých?

Nezve.

7. Účastní se na Vaše škola soutěži zaměřených na bezpečnostní témata?

Ano, dopravní soutěže na Besipu a Mladý zdravotník u ČČK.

8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?

Ne.

9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Nejsem si jista.

9. Rozhovor s pedagogem Základní školy a Mateřské školy Deštná,

**Podle ústního sdělení Michaely Bučkové, ZŠ a MŠ Deštná, náměstí Míru 44, Deštná)
dne 3. dubna 2019:**

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?

Dvanáct let.

2. Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací? Pokud ano, u jakých?

U ČČK a Policie ČR.

3. Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?

Ne.

4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?

Ne.

5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)

Materiály a informace získávám od známých, kteří v organizacích pracují.

6. Zve Vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat? Pokud ano, z jakých?

Odborníky na drogovou závislost.

7. Účastní se na Vaše škola soutěži zaměřených na bezpečnostní témata?

Ano, POKOS.

8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?

Ano.

9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Ano, v odměnách.

10. Rozhovor s pedagogem Základní školy a Mateřské školy Cehnice

Podle ústního sdělení Jana Starce (pedagoga, ZŠ Cehnice, Cehnice 105) dne 11. dubna 2019:

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?

Devět let.

2. Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací?

Pokud ano, u jakých?

Pouze u ČČK a HZS.

3. Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?

Ne.

4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?

Ne.

5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)

Dostáváme pozvánku na doškolení a sám se dovzdělávám, hledám si informace na internetu.

6. Zve Vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat? Pokud ano, z jakých?

Ano, Policie ČR.

7. Účastní se na Vaše škola soutěži zaměřených na bezpečnostní témata?

Ano na Besipu a HZS.

8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?

Ne.

9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Ne.

4.4 Shrnutí výsledků rozhovorů se zástupci škol

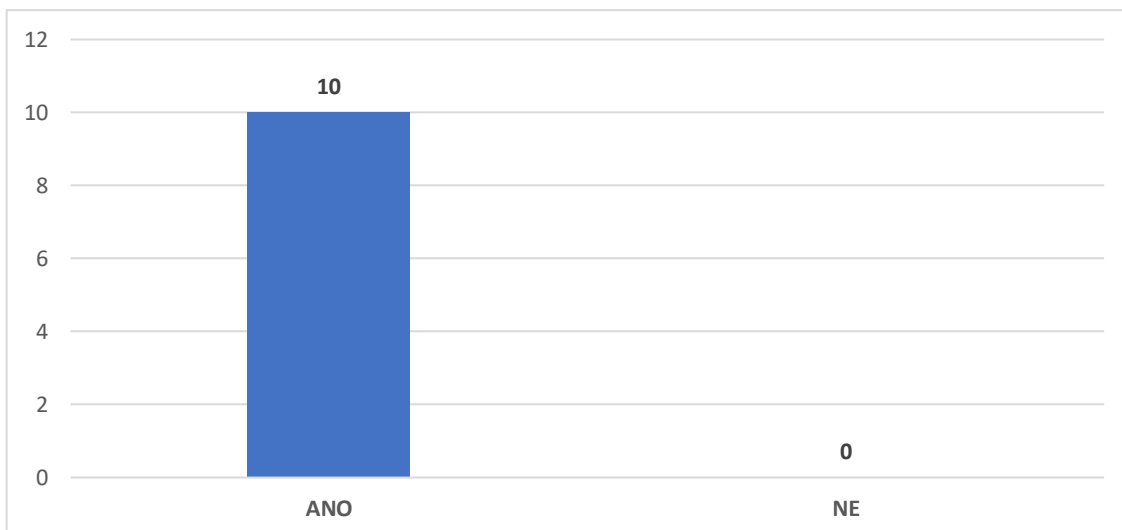
Délka praxe na ZŠ

Tabulka 7 se vztahuje k otázce č. 1., která zněla: *Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?* Z hlediska délky praxe má pouze 1 pedagog délku praxe více než 20 let, 3 mají délku praxe 2–5 let, stejný počet 3 pedagogů mají praxi 6–10 let a další 3 pedagogové mají 11–20 let praxe na ZŠ.

Tabulka 7 Souhrnná délka praxe na ZŠ

Délka praxe	2–5 let	6–10 let	11–20 let	Více než 20 let
Počet pedagogů	3	3	3	1

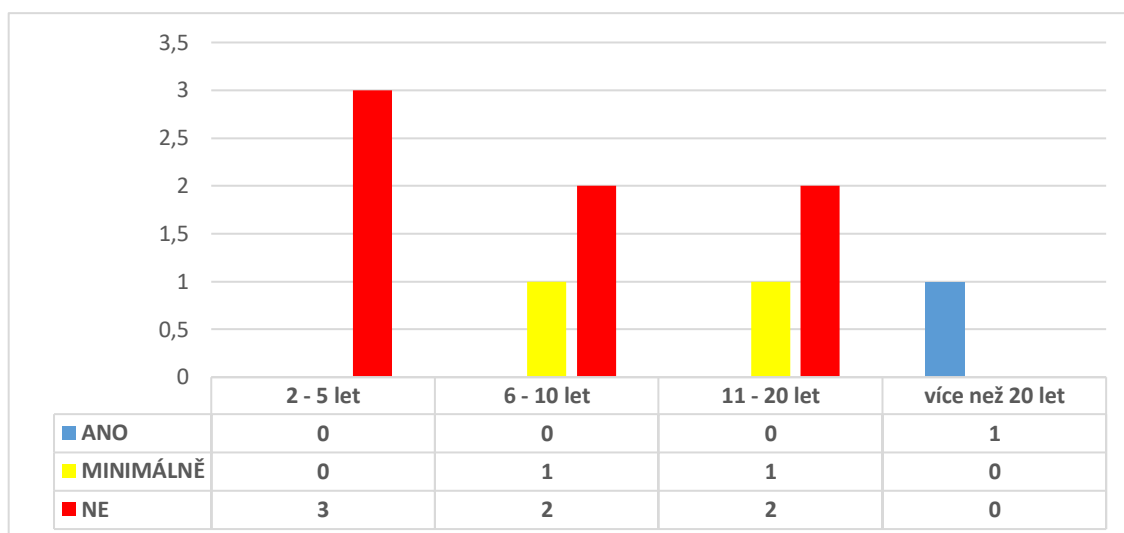
Zdroj dat: vlastní výzkum

Obrázek 13 Vzdělávání na bezpečnostní témata
Zdroj dat: vlastní výzkum

Vzdělávání na bezpečnostní témata

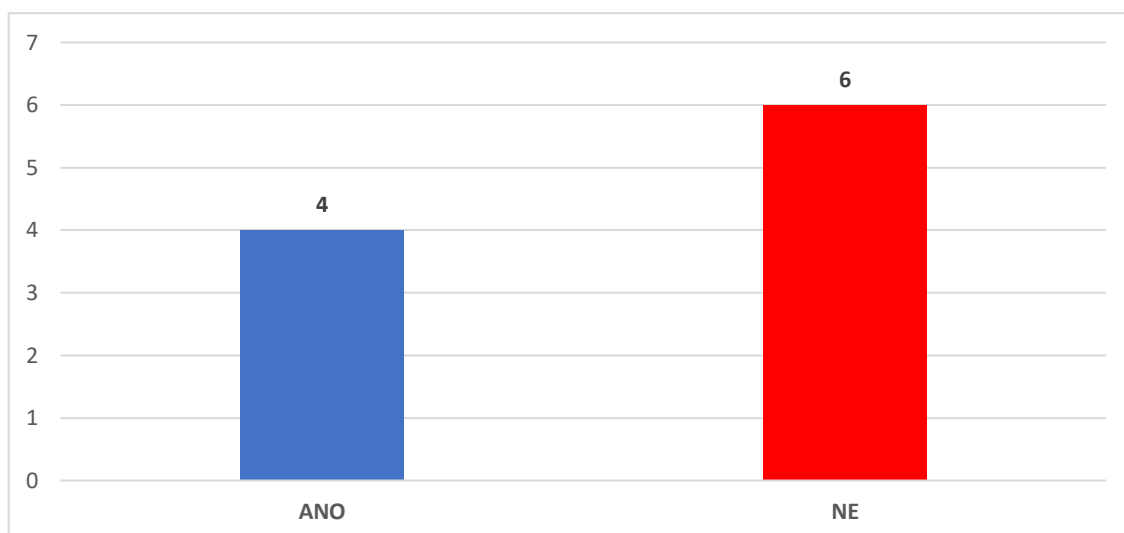
Obrázek 13 se vztahuje k otázce č. 2, která zněla: *Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací? Pokud ano, u jakých?* Zástupci ZŠ č. 2. a 10. uvedli, že se vzdělávají v kurzech u HZS JčK a OS ČČK ČB; ZŠ č. 3.; 6. a 8. uvádějí vzdělávání u OS ČČK ČB; pedagog ze ZŠ č. 4. se účastnil projektu „Ozbrojený útočník“; respondent ze ZŠ č. 5. se účastnil konference k prevenci; účastník šetření č. 7. se vzdělával v kurzu Mimoni a respondent ze ZŠ č. 9. se vzdělává u KŘP JčK a OS ČČK ČB. Zástupci ZŠ č. 3. a 4. uvedli vzdělávání v projektu POKOS u KVV ČB.

Obrázek 14 Průprava na pedagogické fakultě
Zdroj dat: vlastní výzkum

Průprava na pedagogické fakultě

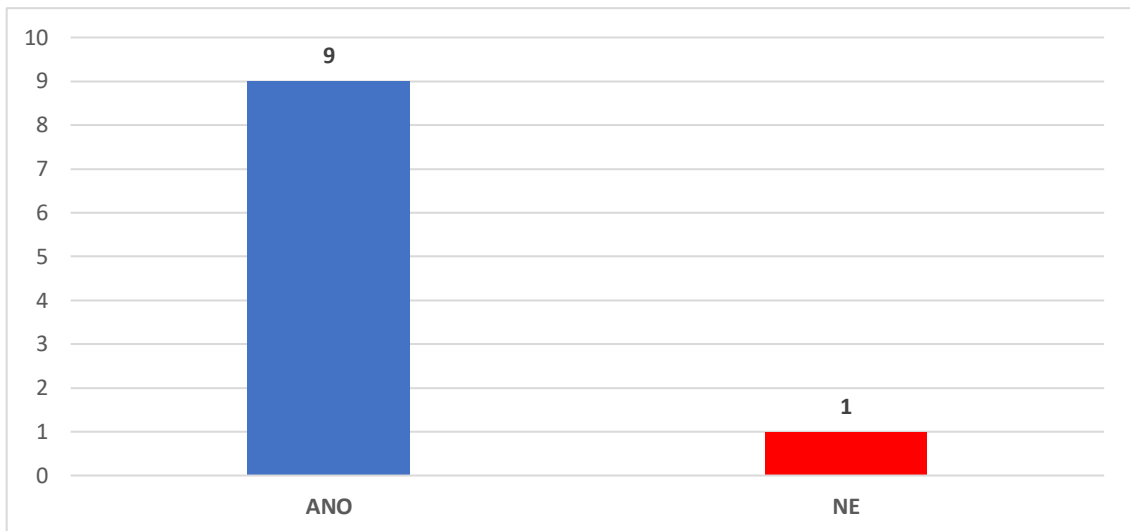
Obrázek 14 se vztahuje k otázce č. 3, která zněla: *Měl/a jste průpravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?* Při porovnání odpovědí účastníků šetření bylo zjištěno, že respondent ze ZŠ č. 1., který má praxi 6–10 let měl průpravu jen okrajově a pedagog ze ZŠ č. 7 s praxí 11–20 let jen minimálně, oslovený zástupce č. 4. měl průpravu na pedagogické fakultě pro metodiky prevence. Ostatních 7 respondentů nemělo průpravu k bezpečnostním tématům na pedagogické fakultě.

Obrázek 15 Kurzy zařazené v akreditačním systému MŠMT
Zdroj dat: vlastní výzkum

Kurzy zařazené v akreditačním systému MŠMT

Obrázek 15 se vztahuje k otázce č. 4, která zněla: *Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?* Pouze 4 respondenti ze ZŠ vědí o kurzech zařazených v akreditačním systému MŠMT a uvedli HZS JčK, OS ČČK ČB, pedagogickou fakultu a NIDV. Jeden zástupce ZŠ, která je v zóně havarijního plánování v okolí jaderné elektrárny Temelín, věděl o kurzech u HZS JčK a OS ČČK ČB. Ostatních 6 účastníků šetření neví o žádném kurzu.

Obrázek 16 Ukázky či besedy z organizací na bezpečnostní témata
Zdroj dat: vlastní výzkum

Ukázky či besedy z organizací na bezpečnostní témata

Obrázek 16 se vztahuje k otázce č. 6, která zněla: *Zve vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat? Pokud ano, z jakých?* Nejvíce školy zvou na besedy k otázkám bezpečnostních témat PČR, to uvedlo pět oslovených ZŠ č. 4.; 5.; 6.; 7. a 10. Všechny ZŠ, které se nachází v zóně havarijního plánování v okolí jaderné elektrárny Temelín pořádaly s HZS JČK projektový den „Den bezpečnosti s hasiči“. Účastník šetření ze ZŠ č. 4 dále uvedl OS ČČK ČB, Do světa a Portus Prachatice. ZŠ č. 9. zve na besedy odborníky na drogovou závislost. Pouze jedna ZŠ č. 8. nezve zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat.

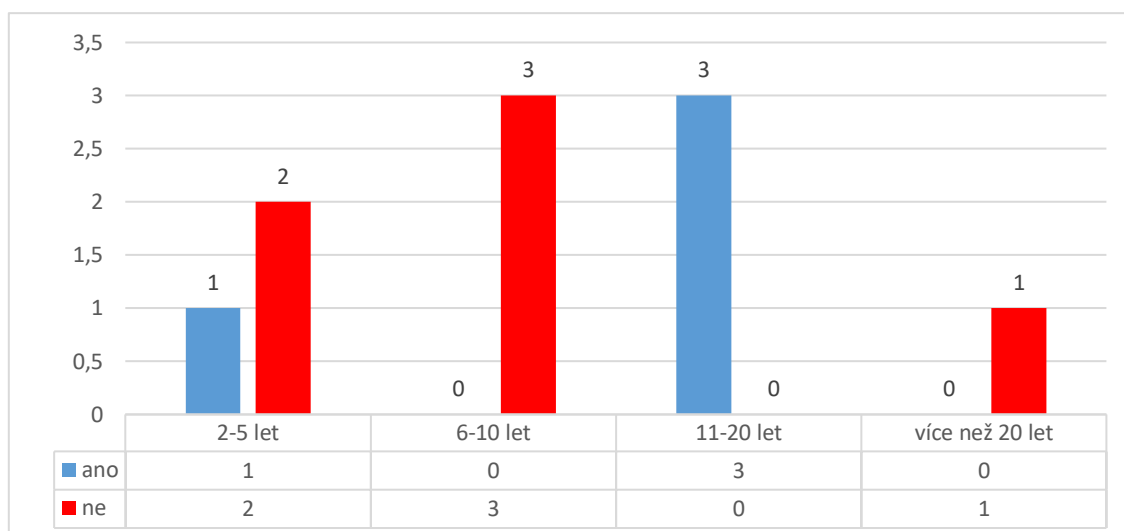
Účast na soutěžích zaměřených na bezpečnostní témata

Tabulka 8 se vztahuje k otázce č. 7, která zněla: *Účastní se na vaše škola soutěží zaměřených na bezpečnostní témata?* Všechny oslovené školy se účastní soutěží zaměřených na bezpečnostní témata. Dopravní soutěže u BESIP se zúčastní ZŠ č. 1.; 3.; 4.;7., 8. a č. 10. Soutěže u HZS JčK Mladý záchranář absolvují ZŠ č. 4.; 7.; 10. a soutěže Mladých zdravotníků u OS ČČK ČB se účastní ZŠ č. 2.; 3.;6.; 8. Soutěže POKOS u KVV ČB se účastní pouze jedna ZŠ č. 9. ZŠ č. 5. uvedla, že se žáci zapojují do výtvarných soutěží zaměřených na bezpečnostní témata.

Tabulka 8 Účast na soutěžích zaměřených na bezpečnostní témata

Soutěž	BESIP	OS ČČK ČB	HZS JčK	KVV ČB	Výtvarné soutěže
ZŠ 1.	ANO	NE	NE	NE	NE
ZŠ 2.	NE	ANO	NE	NE	NE
ZŠ 3.	ANO	ANO	NE	NE	NE
ZŠ 4.	ANO	NE	ANO	NE	NE
ZŠ 5.	NE	NE	NE	NE	ANO
ZŠ 6.	NE	ANO	NE	NE	NE
ZŠ 7.	ANO	NE	ANO	NE	NE
ZŠ 8.	ANO	ANO	NE	NE	NE
ZŠ 9.	NE	NE	NE	ANO	NE
ZŠ 10.	ANO	NE	ANO	NE	NE

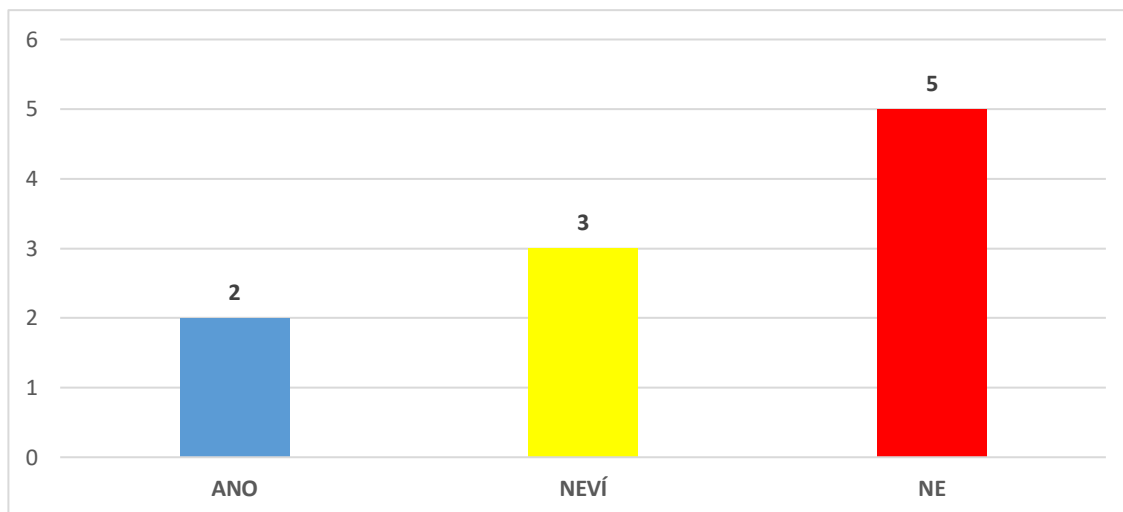
Zdroj dat: vlastní výzkum

Obrázek 17 Názor na zavedení samostatného předmětu na základě délky praxe
Zdroj dat: vlastní výzkum

Zavedení samostatného předmětu k problematice bezpečnostních témat

Obrázek 17 se vztahuje k otázce č. 8., která zněla: *Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?* Zavedení samostatného předmětu, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách by uvítali respondenti ze **ZŠ č. 2.** s délkou praxe 11–20 let; **ZŠ č. 3.** s délkou praxe 2–5 let; **ZŠ č.7.** s délkou praxe 11–20 let a **ZŠ č. 9.** s délkou praxe 11–20 let. Další účastníci šetření ze **ZŠ č. 1.** s délkou praxe 6–10 let; **ZŠ č. 4.** s délkou praxe více než 20 let; **ZŠ č.5.;** **ZŠ č. 6.** s délkou praxe 2–5 let; **ZŠ č. 8.** s délkou praxe 2–5 let a **ZŠ č. 10.** s délkou praxe 6–10 let nechtějí zavedení samostatného předmětu. Z výsledků vyplývá, že převyšuje názor na nezavádění samostatného předmětu a uvádí to 6 respondentů. Délka praxe nemá vliv na názory respondentů.

Obrázek 18 Ohodnocení za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat
Zdroj dat: vlastní výzkum

Ohodnocení za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat

Obrázek 18 se vztahuje k otázce č. 9, která zněla: *Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?* Respondenti ze ZŠ č. 5. a 9. uvedli, že je vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat ohodnotí, účastníky ze ZŠ č. 2.; 4.;6.; 7. a 10. neohodnotí a účastníci ze ZŠ 1., 3. a 8. uvedli, že neví.

5 DISKUZE

V této části budou komparovány výsledky šetření z rozhovorů a tyto doplněny dalšími materiály, které se týkají tématu výzkumu.

Se schválením Koncepce ochrany obyvatelstva v roce 2013 byla zřízena meziresortní pracovní skupina, která měla za úkol zanalyzovat stávající systém výuky a zároveň navrhnout změny k odstranění nedostatků (MV – GŘ HZS, 2015). Později proběhlo testování žáků Českou školní inspekcí, kterého se účastnilo 200 škol a téměř 6000 žáků. Výsledky byly opravdu nečekané, jelikož celková úspěšnost dosáhla pouhých 60 %. Oblasti, které dopadly nejhůře, byly „Obrana státu“ a „Mimořádné události“. Žáci nevěděli, jak zareagovat při zaznění varovného signálu nebo kde se schovat v případě bouřky. Dopravní výchova nedopadla o nic lépe než již zmiňovaná ostatní témata. Testování žáků ukázalo, jaké jsou opravdové výsledky ve vyučování v oblasti bezpečnostních témat. Otázkou je, jaká byla příčina těchto výsledků. Jednou z možností je nekoordinovanost výuky, která by se dala vyřešit zavedením samostatného předmětu. Zde se opět potýkáme s problémem, že toto rozhodnutí je pouze na školách. Vyřešení dané situace není lehké a dle mého názoru je jednou z možností zavedení výuky bezpečnostních témat v rámci samostatného předmětu. Další z možností negativních výsledků je nedostatečná znalost pedagogů v této problematice. I když mají pedagogové možnost absolvovat vzdělávací kurzy v daném tématu, jsou jimi málo využívány (ČŠI, 2016). Dle MŠMT se změna v zavedení bezpečnostních témat jako povinného předmětu v blízké době nepřipravuje. Prvním úkolem je zjistit, zda je aktuální nastavení bezpečnostních témat v RVP ZV dostačující, a teprve potom by se dalo uvažovat o možném přepracování RVP ZV (Doubrava, 2017). Také pedagogické fakulty mají již od roku 2011 možnost začlenit témata ochrany člověka do svých vzdělávacích programů. Pomocí toho by se docílilo aprobace budoucích pedagogů, kteří by se již vyznali v dané problematice, a byla by tak zajištěna dostatečná výuka.

Výsledky práce prokázaly, že se téměř všechny oslovené organizace (Obrázek 1) zapojují do vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat u žáků na ZŠ, převážně formou besed a v rámci projektových dnů (Obrázek 11). Každá škola má možnost tuto formu doplňkové výuky využít a je pouze na ní, z kterých možností si vybere. **HZS JČK** se zapojuje do vzdělávání v největší míře. Pořádají projektové dny na školách, ve spolupráci s Nadací ČEZ. Jde o ojedinělý projekt s názvem „Den bezpečnosti s hasiči“. Tento projekt byl

navržen příslušníky HZS JčK z oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Projekt je zaměřen na žáky, studenty a jejich pedagogy v mateřských, základních a středních školách v zóně havarijního plánování kolem jaderné elektrárny Temelín. Zábavnou formou se děti prakticky naučí požádat o pomoc a ochránit sebe a své blízké před možným nebezpečím (HZS JčK, 2015). Školy mohou chodit na stanice HZS na exkurze, které probíhají se vzdělávacím programem, mohou si prohlédnout prostory stanic, seznámit se s technickým vybavením hasičů sloužícím pro plnění náročných úkolů při požáru, technických zásazích, dopravních nehodách, ale i v rámci jiných činností IZS a na úseku ochrany obyvatelstva při MU (HZS JčK, 2019). Příslušníci oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení HZS JčK zrealizovali v roce 2011 ojedinělý projekt s názvem „Pár minut s hasičem“. Vybudována byla multimediální učebna v prostorách stanice České Budějovice, která byla vybavena moderní technologií. Ta umožňuje přímou vizualizaci probíraného tématu a prostřednictvím dotyků přes „Smart Board“ interaktivně pracovat s dětmi. Pro vzdělávání obyvatel, zejména dětí, jsou využívány interaktivní výukové materiály poskytnuté Asociací Záchraný kruh. Na základě velmi pozitivních zkušeností, bylo rozhodnuto o rozšíření projektu „Pár minut s hasičem“ a vybudování dalších dvou obdobných učeben na stanicích ve Strakonících a v Táboře (Mráčková, et al., 2018). Další oslovená organizace **BESIP** pořádá vzdělávání žáků ZŠ v oblasti dopravní výchovy na obou stupních ZŠ. Dle „Tematického plánu dopravní výchovy“ využívá k výuce svá dětská dopravní hřiště, na kterých pro 2. stupeň ZŠ pořádá každoročně soutěže. **KŘP JčK** se pravidelně zapojuje do vzdělávání žáků prostřednictvím besed na ZŠ. Témata besed na 1. stupni ZŠ se týkají zejména prevence v dopravě, šikany, kyberšikany. Na 2. stupni ZŠ směřují besedy k tématům trestní odpovědnosti mladistvých, domácímu násilí, nebezpečí užívání drog a alkoholu, k prevenci v dopravě a problematice šikany a kyberšikany. **ZZS JčK** uvádí, že nemá odbor prevence, a proto se nezabývá vzděláváním žáků. Vzdělávání v poskytování první pomoci organizuje **OS ČČK ČB** v projektu pod názvem Výuka první pomoci dětí a mládeže. Systémem projektu jsou na sebe jednotlivě navazující části. Výhodou je, že absolventi této výuky bývají i v dospělosti aktivní v poskytování laické první pomoci. Naopak nevýhodou projektu je, že nezahrnuje všechny děti, ale jen ty, které mají o tyto znalosti zájem (ČČK, 2019). Také **SH ČMS** pořádá na školách besedy a prezentují svou činnost na různých akcích. **KVV ČB** se zapojuje jen příležitostně (Obrázek 7). Respondenti ze škol uvedli (Obrázek 16), že si nejvíce zvou na besedy k otázkám bezpečnostních témat **KŘP JčK**, to uvedlo pět oslovených škol. Všechny ZŠ, které se nachází v zóně havarijního plánování v okolí

jaderné elektrárny Temelín pořádaly s **HZS JČK** projektový den „Den bezpečnosti s hasiči“. Jeden respondent ze ZŠ dále uvedl OS ČČK ČB, Do světa a Portus Prachatice a další si zve na besedy odborníky na drogovou závislost. Pouze jedna škola si nezve zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat. Ze zprávy ČŠI vyplynulo, že s externími partnery spolupracují školy nejčastěji v dopravní výchově (97,5 %), výuce témat OČMU (94,5 %) a při vzdělávání v oblasti ochrany zdraví (91,1 % škol). Naopak při výuce POKOS 47,1 % škol partnery nevyužívá. Z metod a forem výuky v oblasti bezpečnosti převažují praktická cvičení, nácviky, projektové dny, besedy a výklad učitele. Z provedených akcí a praktických cvičení organizoval nejvyšší podíl škol nácvik první pomoci, cvičnou evakuaci, dopravní soutěže a cvičení pro případ požáru či povodně (ČŠI, 2016). Besedy a exkurze zaměřené na problematiku bezpečnosti jsou důležitou součástí výuky. Tato forma výuky ukazuje žákům něco nového a současně pro ně zajímavého. Žáci si v rámci této výuky procvičí své znalosti v dané problematice nejen teoreticky, ale také prakticky. Během rozhovorů pedagogové sdělovali své názory na výuku problematiky a většina se shodla na tom, že praktická část výuky je stěžejní. Školami je mnohdy tato spolupráce zaměňována za výuku. Je potřebné zdůraznit, že nelze touto spoluprací nahrazovat roli učitele, který by měl tematiku probírat se žáky systematicky a postupně utvrzovat získané vědomosti. Akce pořádané těmito organizacemi by měly jen vhodně doplnit či zpestřit výuku.

Z výsledků vyplývá, že všechny organizace proškolují pedagogy v bezpečnostních tématech (Obrázek 2) (Tabulka 2). Nejvíce 3 100 proškolených pedagogů a zaměstnanců škol uvádí **KŘP JČK a ZZS JČK** uvádí počet 2 453 v rámci projektu „Ozbrojený útočník ve škole“ a společně s Krajským úřadem Jihočeského kraje (dále jen KÚ JČK). Realizace tohoto projektu je tematicky přímo zaměřena na vzdělávání pedagogů. Cílem projektu je realizace preventivních opatření, která vedou ke snížení hrozby útoku ozbrojeného útočníka ve školním prostředí a zvýšení schopnosti zaměstnanců školy na tuto KS adekvátně reagovat. Projekt se od roku 2016 pilotně testuje na 34 základních a středních školách v celém Jihočeském kraji. Projekt vychází ze zkušenosti, že základem pro zvládnutí MU, v tomto případě útoku v prostředí školy, je v první řadě dobrá osobní znalost objektu a prostředí školy, kvalitně nastavená organizační opatření, která se řeší společně s odborně proškolenými zaměstnanci školy (Jihočeský kraj, 2019). Dále **ZZS JČK** spolupracuje s „Občanským sdružením ve škole i mimo ni“ a je partnerem projektu První pomoc prožitkem – PAMATUJ – POSKYTNI – PŘEDÁVEJ, který je

zaměřen na další vzdělávání pracovníků škol v oblasti první pomoci. Zástupci dvou ZŠ uvedli (Obrázek 13), že se vzdělávají na bezpečnostní témata v kurzech u **HZS JčK a OS ČČK**. Tři respondenti **ZŠ** uvádějí vzdělávání u **OS ČČK ČB**; jeden pedagog ze ZŠ se účastnil projektu „Ozbrojený útočník“; další jeden respondent ze ZŠ se účastnil konference k prevenci bezpečnosti, jeden účastník šetření ze ZŠ se vzdělával v kurzu Mimoni a jeden respondent ze ZŠ se vzdělával u **KŘP JčK a OS ČČK ČK**. Dva zástupci ZŠ uvedli vzdělávání v projektu POKOS u **KVV ČB**. Tematická zpráva ČŠI uvádí, že v posledních dvou letech se učitelé účastnili nejvíce kurzů a školení v oblasti ochrany zdraví (69,3 % škol), ve dvou pětinach škol se učitelé zapojili do vzdělávání v dopravní výchově a OČMU, naopak kurz POKOS navštívili učitelé jen v 26,3 % škol (ČŠI, 2016). Je evidentní, že zájem pedagogů o zmiňované kurzy není velký a je otázkou, jak vzbudit jejich zájem o výuku bezpečnostních témat. Je nutno zmínit, že pedagogové uvedli, že většinu z nich škola za absolvování dalšího vzdělávání neohodnotí (Obrázek 18). Může to být i jeden z důvodů, proč si dále neprohlubují znalosti a této oblasti se nevěnují. Jak vyplývá z rozhovoru s respondenty ze dvou ZŠ, kteří uvedli, že je vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat ohodnotí, účastníky z pěti ZŠ neohodnotí a tři účastníci ze ZŠ uvedli, že neví.

Z rozhovoru se zástupcem **OS ČČK ČB** vyplývá, že v rámci všech Oblastních spolků ČČK celého kraje spolky proškolí 828 pedagogů v akreditovaných kurzech MŠMT (Tabulka 3). Akreditované kurzy nabízí i **KVV ČB, BESIP, HZS JčK, a SH ČMS** (Obrázek 3). Pouze čtyři respondenti vědí o kurzech zařazených v akreditačním systému MŠMT a uvedli kurzy pořádané **HZS JčK, OS ČČK ČB**, pedagogickou fakultu a NIDV. Pouze jeden zástupce ze ZŠ, která je v zóně havarijního plánování v okolí jaderné elektrárny Temelín, věděl o kurzech u **HZS JčK a OS ČČK ČB**. Ostatních šest účastníků šetření neví o žádném akreditovaném kurzu s touto problematikou (Obrázek 15). Z rozhovorů vyplývá, že oslovení zástupci škol evidentně nemají přehled o nabídce akreditovaných kurzů.

Největším počtem osob, zajišťujících vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat, disponuje **OS ČČK ČB** (70 osob) dále **SH ČMS** (31 osob) a **HZS JčK** (25 osob). Zástupce **BESIP** uvedl, že v rámci kraje mají pouze jednu osobu, která se podílí na vzdělávání (Tabulka 4). Dále z rozhovoru vyplývá, že **KVV ČB** a **BESIP** jsou podhodnoceny personálně a materiálně a nemají dostatek finančních prostředků na

vzdělávání bezpečnostních téma, což uvádějí i ostatní organizace. Pouze **KŘP JčK** uvedlo, že má dostatek finančních prostředků (Obrázek 12).

Volnočasovým aktivitám u dětí se nejvíce věnuje **OS ČČK ČB** (Obrázek 4), který pořádá kroužek mladých zdravotníků ČČK, kde žáci ZŠ či víceletých gymnázií mají možnost získat znalosti a dovednosti pro poskytování první pomoci. O letních prázdninách pořádá příměstský tábor s tematikou první pomoci. Každým rokem organizuje šestidenní pobytový kurz Oblastní studijní středisko ČČK, určený pro žáky druhého stupně ZŠ. Zde se děti zábavnou formou seznamují s první pomocí (ČČK, 2019). **KVV ČB** pořádá každoročně Den s Armádou na Výstavišti České Budějovice. Další oslovenou organizací je **HZS JčK**. Úkoly jeho Facebookové soutěže pro ZŠ mohou žáci plnit kdykoli i po škole, v družině nebo v zájmovém kroužku. Zástupci **KŘP JčK** a **BESIP** navštěvují letní dětské tábory, kde s dětmi hovoří na témata bezpečného chování během volného času a prevence v dopravě. **SH ČMS** organizuje kroužky pro děti a dále dětské a sportovní dny v obcích. **ZZS JčK** se do volnočasových aktivit nezapojuje.

Při vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat organizace mezi sebou spolupracují (Obrázek 5), a to zejména složky IZS. **KVV ČB** spolupracuje zejména s krizovými orgány a školskými odbory kraje, měst a obcí při komunikaci se školami. **BESIP** má základní spolupráci v kraji zaměřenou na subjekty, které provozují dětská dopravní hřiště. Při soutěžích spolupracuje navíc s **KŘP JčK**, **OS ČČK ČB** a **KÚ JčK**. **KŘP JčK** při prezentaci problematiky extremismu spolupracuje například s organizací Theia, **ZZS JčK** s **KÚ JčK**. **ZZS JčK** spolupracuje s **KÚ JčK** **KŘP JčK**. **HZS JčK** má součinnost s **OS ČČK ČB**, **KŘP JčK**, **KVV ČB**, **ZZS JčK**, **BESIP**, **SH ČMS**, **KÚ JčK**, Asociací Záchraný kruh, **ČEZ**. **OS ČČK ČB** spolupráce převážně s **HZS JčK**, **KŘP JčK** a **BESIP**. **SH ČMS** spolupracuje s **HZS JčK**.

Pro praktickou výuku bezpečnostních témat pořádají organizace pro žáky ZŠ soutěže, kromě **ZZS JčK** (Obrázek 6) a všechny oslovené školy se účastní těchto soutěží (Tabulka 8). Dopravní soutěže se zúčastní pět oslovených škol. Soutěže u **HZS JčK** Mladý záchranář absolvují tři školy a soutěže Mladých zdravotníků u **OS ČČK ČB** se účastní čtyři ZŠ. Soutěže **POKOS** se účastní pouze jedna ZŠ a další jeden respondent ze ZŠ uvedl, že se žáci zapojují do výtvarných soutěží zaměřených na bezpečnostní témata. Účastní se jich velký počet žáků (3910 žáků), nejvíce (2146 žáků) se účastní u **HZS JčK** (Tabulka 5). Mezi hlavní soutěže každoročně patří Dopravní soutěž mladých cyklistů, kterou

pořádá **BESIP**. Soutěže se mohou účastnit žáci ZŠ v takzvaném základním kole, ze kterého každá škola vybere vhodné reprezentanty do kol oblastních, popřípadě okresních. Vítězná družstva postupují do kol krajských a dále do kola celostátního. Vítězné mladší kategorie pak postupují do Evropské soutěže. Organizátorem je mezinárodní organizací FIA, která je řídicím orgánem světového motoristického sportu. Kancelář FIA Region sídlí v Bruselu a zastupuje více než 36 milionů členů z celé Evropy, Středního východu a Afriky (FIA, 2017). Cílem Evropské soutěže o dopravním vzdělávání (The European Traffic Education Contest – ETEC) je zintenzivnit dopravní výchovu v každé zemi a přispět tak ke snížení rizika nehod dětí na kolech (FIA, 2019). Školy absolvují u **HZS JČK** soutěž Mladý záchranář – dokaž, že umíš, Otavský plamínek a dále Facebookovou soutěž pro žáky ZŠ, která je tematicky zaměřena na Ochranu člověka za běžných rizik a mimořádných událostí (HZS JčK, 2019). Jak vyplývá z rozhovoru s **KŘP JČK** spolupracují s **HZS JČK** při soutěži Mladý záchranář již třetím rokem a také pořádají soutěže pro děti při všech dnech IZS či Dnech policie. Soutěže jsou všeobecně zaměřené na problematiku páčání trestné činnosti mládeže, jsou preventivně zaměřené na bezpečnosti oblast dopravy, kyberšikany, šikany a dalších témat. Čtyři oslovené školy se účastní soutěže Mladých zdravotníků ČČK u **OS ČČK ČB**, která se zaměřuje na poskytování první pomoci a ochranu obyvatelstva. Soutěž je postupová, vítězné družstvo z okresního kola postupuje do kola regionálního. Vítězné regionálních kol si měří síly na republikovém kole, které se letos pořádá v Českých Budějovicích (ČČK, 2019). Pouze jedna škola uvedla, že se účastní Branné soutěže ředitele **KVV ČB**. Další oslovená organizace **SH ČMS** pořádá soutěže Požární ochrana očima dětí a mládeže, Hra Plamen a Hasičské jiskření, které jsou zaměřené na preventivní a výchovnou činnost (SDH ČMS, 2019).

Pro vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat mohou pedagogové využít nejrůznější dostupné materiály, učebnice a praktické pomůcky, ze kterých mohou čerpat nové informace. Všechny organizace mají k dispozici materiály na vzdělávání pedagogů na bezpečnostní témata (Obrázek 8). Nejvíce vydaných materiálů bezpečnostních témat má **HZS JČK**. Má k dispozici příručky pro pedagogy např. Ochrana člověka za mimořádných událostí, Víš, odkud voláš o pomoc na tísňovou linku 112?, Pro případ ohrožení, Výchova dětí v oblasti požární ochrany. Poslední uvedenou příručku doplňují videokazety s filmy Výchova dětí v oblasti požární ochrany I a II (HZS ČR, 2019). Nakladatelství Fortuna vydalo učebnice Ochrana člověka za mimořádných událostí – Sebeochrana a vzájemná

pomoc, Ochrana člověka za mimořádných událostí – Havárie s únikem nebezpečných látek, Radiační havárie, Ochrana člověka za mimořádných událostí – Živelní pohromy a Ochrana člověka za mimořádných událostí. Nakladatelství ALBRA vydalo sérii učebnic pro každý ročník ZŠ. Učebnice určené pro 2 stupeň ZŠ jsou Ochrana člověka za mimořádných událostí – Povodně, Ochrana člověka za mimořádných událostí – Požáry, Ochrana člověka za mimořádných událostí – Havárie a Ochrana člověka za mimořádných událostí – Od vichřice k zemětřesení (HZS ČR, 2019). Další příručky jsou na webovém portálu OČMU, který sdružuje všechny materiály a pomůcky pro učitele i žáky (OČMU, 2017), Pedagogové mohou využívat i materiály Asociace Záchraný kruh (Záchraný kruh, 2019). **OS ČČK ČB** má příručky k výuce první pomoci, např. Standardy první pomoci (HASÍK et al., 2017), Základy první pomoci (BERNATOVÁ et al., 2017) a další materiály. **KVV ČB** mají vydanou Příručku pro učitele základních a středních škol k výuce POKOS. Distribuují ji na ZŠ a dostávají ji všichni učitelé, kteří projdou školením. **KŘP JČK** mají oficiální materiály od ministerstva dopravy – BESIP, vlastní materiály pro témata prevenci kriminality z ministerstva vnitra. Pro projekt z oblasti měkkých cílů „Ozbrojený útočník ve škole“ je vytvořen vlastní metodický materiál Karta USB a instruktážní hrané filmy (JČK, 2017). Zástupce **BESIP** uvedl, že v posledních deseti letech nebyl vydaný materiál pro vzdělávání pedagogů. Veškeré materiály, jsou určeny pro výuku dětí a pedagogové z nich mohou čerpat metodické pokyny k výuce. Příkladem může být materiál nazvaný Příručka dopravní výchovy pro pedagogy základních škol (Frajerová, 2012). **SH ČMS** mají vydanou příručku Učební texty pro vedoucí a instruktory mladých kolektivů (SH ČMS, 2008). **ZZS JČK** vlastní materiály nemá, jen vytvořené k projektu „Ozbrojený útočník“ – Karta první pomoci (JČK, 2017). Z rozhovorů s účastníky škol vyplynulo, že jeden účastník šetření ze ZŠ získává materiály z vydaných učebnic, policie a městská policie k nim pravidelně dochází na besedy. Jeden respondent ze ZŠ nejvíce spolupracuje s **OS ČČK ČB** a další materiály si dohledává sám. Další pedagog ze ZŠ se účastní kurzů v NIDV a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Jeden účastník šetření ze ZŠ získává materiály a informace od známých, kteří v organizacích pracují. Ostatních pět zástupců ZŠ vyhledává informace na internetu a čerpá informace z knih. Česká školní inspekce ve zprávě uvádí, že v necelé polovině škol se pedagogové témat z oblasti bezpečnosti domnívají, že používané učebnice a pomůcky vyhovují, je však třeba inovací (ČŠI, 2016).

Základní školy mohou využívat celou řadu materiálů pro vzdělávání žáků v oblasti bezpečnostních témat, které jim poskytují oslovené organizace (Obrázek 9). Některé materiály jsou stejné jako pro pedagogy. **ZZS JčK** nemá pro žáky materiály žádné. Jak vyplývá z rozhovoru se zástupcem **BESIP** má pro žáky 1. stupně ZŠ vydány sešity s výukovými materiály Dopravní výchova, které jsou určeny pro jednotlivé třídy prvního stupně. Tyto materiály byly v posledních třech letech doplněny o učebnice Dopravní výchova pro 1. –5. ročník, učebnice je v souladu s RVP ZV a má doložku MŠMT (BESIP, 2018). Dále jsou používány výukové stojany s pracovními listy s tématy Chodec a Cyklista. Vedle těchto hlavních materiálů jsou dodávány do škol pomocné výukové materiály Ferda v autoškole (Nováková, 2018), DVD Dopravní výchova interaktivně. Pro žáky 2. stupně ZŠ jsou zpracovány interaktivní materiály Dopravní výchova s tisknutelnými pracovními aktivitami, které jsou zaměřeny na běžné i složité situace v roli chodce, cyklisty a řidiče malého motocyklu (BESIP, 2018). **OS ČČK ČB** má k dispozici pro žáky celou řadu materiálů, např. První pomoc není věda (ČČK, 2011), Mladý zdravotník (Bernatová et al., 2017), Magazín mladého zdravotníka (Bernatová et al., 2018) a další interní materiály např. Základy první pomoci nejen pro děti (Kosáček, 2016) (Příloha C). **HZS JčK** zpracoval např. příručku Hasičské myši učí děti. Příručka obsahuje pracovní listy k preventivně výchovné činnosti na úseku požární ochrany a ochrany obyvatelstva pro předškoláky, žáky 1. stupně ZŠ, speciální a praktické základní školy (Odvárková, 2016.). Dále **HZS JčK** vydává různé tiskoviny – letáky, brožury, kartičky (Příloha D). Státní hasičský spolek Horního Rakouska má program „Výuka požární a civilní ochrany na základních školách“ a pro všechny věkové skupiny vypracované studijní materiály a pracovní listy (Gemeinsam.Sicher.Feuerwehr, 2019). **KŘP JčK** má stejné materiály pro žáky i pedagogy. Využívá ke vzdělávání Ajaxův zápisník (PČR, 2001) a kartičky zaměřené na prevenci (Příloha E). Slovenská policie má v rámci realizace celoslovenských preventivních projektů určený projekt pro menší žáky ZŠ "Póla radí deťom" (Hrabovská, Z., 2013) a pro žáky 6. –7. ročníků ZŠ projekt s názvem „Detská policajná akadémia“. Primárním úkolem projektu je prevence kriminality (Detská policajná akadémia., 2016). **KVV ČB** nemá pro vzdělávání žáků materiály, avšak má Příručku pro učitele základních a středních škol k výuce POKOS. **SH ČMS** vydává Průvodce k plnění odznaků odborností a specializací (Odznak odbornosti, 2008) a Příručku nejen pro mladé hasiče (Petřeková, 2018).

Všechny organizace mají jejich veškeré materiály dostupné na internetu (Obrázek 10), což je v současné době velmi důležité. Z rozhovorů respondentů škol totiž vyplývá, že tyto materiály významně využívají. Materiály na podporu výuky na internetu má **KVV ČB**, kde lze najít odkazy na prezentace pro školy a odkaz na armádní stránky POKOS. **BESIP** má většinu materiálů umístěných na stránkách ministerstva dopravy v sekci BESIP. **KŘP JČK** mají na internetu sekce prevence a Jihočeský kraj – sekce Ozbrojený útočník. **ZZS JČK** na stránkách uvádějí postupy první pomoci pro veřejnost a mají vytvořenou mobilní aplikaci Záchranka, ve které jsou i návody první pomoci (Aplikace Záchranka, 2016). **HZS JČK** má materiály dostupné na webových stránkách MV – GRH HZS ČR, nebo OČMU a využívá další webové portály např. Záchraný kruh. **OS ČČK ČB** má odkazy na stránce Český červený kříž, mobilní aplikaci První pomoc v mobilu (ČČK, 2013) a moderní vzdělávací interaktivní portál Mladý zdravotník (ČČK, 2019). Rakouský červený kříž má materiály pro školy např. Základní vyhlášku „První pomoc v rakouských školách“ (Österreichische Jugendrotkreuz, 2016). **SH ČMS** má materiály na internetových stránkách v sekci mládež.

Samostatný předmět zaměřený na problematiku bezpečnosti by jednoznačně uvítaly všechny oslovené organizace a shodují se v názoru na začlenění nového předmětu s tématy bezpečnosti do vzdělávacího procesu. Zástupci organizací kladou velký důraz na proškolení pedagogů, formou proškolení profesionály a další předávání informací žákům. Naopak u pedagogů převyšuje názor na nezavádění samostatného předmětu s bezpečnostní problematikou. Zavedení samostatného předmětu, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách by uvítali čtyři respondenti s různou délkou praxe, dalších šest účastníků šetření ze ZŠ s různou délkou praxe nechtějí zavedení samostatného předmětu. Z výsledků vyplývá, že převyšuje názor na nezavádění samostatného předmětu a délka praxe nemá vliv na názory respondentů (Obrázek 17). Dle jejich názoru je výuka problematiky bezpečnosti velice důležitá, ale samy školy se tématy bezpečnosti nesnaží rozšířit. Dále zastávají názor, že není dostatečný časový prostor pro vznik nového předmětu.

Bývalá ministryně obrany Karla Šlechtová v loňském roce přišla s návrhem zavést do základních a středních škol samostatný předmět, který by se zaměřoval na témata ochrany člověka a obrany státu. Šlechtová uvedla, že z výzkumů je evidentní, že žáci nevědí, jak se zachovat v KS, a proto by bylo vhodné zavést samostatný předmět. Školy s tímto nápadem, ale nesouhlasí, zastávají názor, že aktuální výuka je dostačující a že

nový předmět by nebylo kam zařadit. Bývalá ministryně měla v plánu předložit vládě novou „koncepti přípravy občanů k obraně státu“, která by také zahrnovala výuku formou samostatného předmětu (Pokorný, et al., 2018).

Pavčina Pupíková (2014) se také ve své bakalářské práci zabývala analýzou současného systému vzdělávání v ochraně obyvatelstva. Šetření se také zaměřovalo na názor pedagogů, zda si myslí, že by bylo vhodné zavést samostatný předmět. Názoru, že není vhodné zavést samostatný předmět bylo 61 % respondentů. Zbylí respondenti, kterých je menšina, zastávají opačný názor, tedy zavést samostatný předmět zaměřený na vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat. I v tomto šetření se setkáváme s podobnými výsledky, kdy 60 % pedagogů byla toho názoru, že není vhodné zavést samostatný předmět pro danou problematiku z důvodu toho, že již není časový prostor ve vzdělávacích programech pro nový předmět. Ve zprávě ČŠI se také uvádí, že 90,5 % škol navštívených při prezenční inspekční činnosti učitelé preferují začlenění problematiky bezpečnosti do více předmětů, naopak jeden společný předmět by za nejvhodnější považovali učitelé v malé míře. (ČŠI, 2016). Dle dlouhodobě neměnných názorů pedagogů usuzují, že zavedení samostatného předmětu na vzdělávání bezpečnostních témat by nebylo lehké. Pokud možnost zavedení samostatného předmětu zůstane pouze v kompetenci škol samotných, dovoluji si konstatovat, že je téměř nemožné docílit výrazných změn ve vzdělávání žáků v oblasti bezpečnostních témat.

V říjnu 2011 schválila vláda ČR, materiál k začlenění tématik „Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova“ do studijních programů pedagogických fakult (Usnesení Vlády ČR, 2011). Vzdělávání by mělo připravit absolventy tak, aby byli schopni adekvátně reagovat při vzniku mimořádné události a ochránili tím sebe a jim svěřené děti. Od roku 2017/2018 zavedla PF JU dva nové předměty Ochrana obyvatelstva a prevence rizik, Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, které jsou začleněny v rámci stávající akreditace jako povinný a povinně volitelný předmět. Do vzdělávání pedagogů na pedagogické fakultě se zapojuje **KVV ČB, BESIP, KŘP JčK, ZZS JčK a HZS JčK**. Nezapojuje se **OS ČČK ČB a SH ČMS** (Tabulka 6). Při porovnání odpovědí účastníků šetření ze ZŠ (Obrázek 14), bylo zjištěno, že jeden respondent ze ZŠ s délkou praxe více 20 uvedl, měl průpravu na pedagogické fakultě. Jeden respondent ze ZŠ s praxí 6–10 let a další jeden pedagog ze ZŠ s praxí 11–20 let měl průpravu jen okrajově a ostatních 7 respondentů nemělo na pedagogické fakultě žádnou průpravu k bezpečnostním tématům. Z tohoto šetření

a porovnání délky praxe u respondentů vyplynulo, že u pedagogů s praxí více jak 20 let průprava k bezpečnostním tématům byla a u pedagogů s praxí kratší již není, nebo je nevýznamná. Ve zprávě ČŠI se uvádí, že ředitelé většiny škol považují za přínosné, aby byli budoucí učitelé připravováni na fakultách pro kvalifikaci v oblastech bezpečnostních témat, za přínosné to nepovažuje jen přibližně desetina ředitelů (ČŠI, 2016).

Shrnutí

První výzkumná otázka byla: „*Jak se vybrané subjekty zapojují do vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?*“. Výsledky práce prokázaly, že tématům z oblasti bezpečnosti a přípravě programů, různých kurzů a edukačních materiálů se věnují všechny oslovené organizace. Zaměření organizací na vzdělávání žáků či pedagogických pracovníků je na velmi dobré úrovni. Jako důležité vidím, kdyby se do budoucna podařilo propojení jednotlivých oblastí prevence v jednom rámci, kde se účinky jednotlivých metod doplňují. V současné době chybí větší provázanost mezi organizacemi a školami.

Druhá výzkumná otázka byla: „*Jaký je současný stav přípravy pedagogů v oblasti bezpečnostních témat?*“. Provedený výzkum prokázal, že zájem pedagogů o kurzy, které organizace nabízejí není velký a je otázkou, jak zajistit dostatečnou připravenost pedagogů na výuku v oblasti bezpečnostních témat. Měl by být kladen větší důraz na to, aby pedagogové byli pravidelně školeni v dané problematice, nejlépe formou zmiňovaných vzdělávacích kurzů. Pokud nebudou dostatečně zajištěny tyto podmínky, není dle mého mínění jisté, že výuka bude účinnější, než je v současné době. Všechny základní školy využívají nejrůznější projekty pro žáky na rozvoj jejich vědomostí v dané problematice, mezi které patří účast na soutěžích, exkurze ke složkám IZS, projektové dny nebo besedy.

Všechny oslovené organizace se shodují na tom, že by bylo vhodné začlenit nový předmět s tématy bezpečnosti do vzdělávacího procesu a tím významně zvýšit všeobecné povědomí na oblasti bezpečnosti. Pedagogové zastávají názor, že vzdělávání oblastí bezpečnostních témat je velice důležité, nemají však zájem výuku rozšířit formou samostatného předmětu.

Návrhy na zlepšení

Zavedení samostatného předmětu na ZŠ

Z výše uvedených výsledků jednotlivých organizací vyplývá potřeba zavedení samostatného předmětu, který by byl tematicky zaměřen na oblasti bezpečnostních témat. Nutností do budoucna je propojit a ucelit předmětnou oblast tak, aby bylo zřejmé, že se výuka dotýká všech oblastí bezpečnostní tematiky. Jednotlivé oblasti problematiky se prolínají a shrnutím učiva do jednoho předmětu se zabrání členění tematiky. Předmět by vyučovali proškolení pedagogové, kteří by danou problematiku buď studovali na pedagogických fakultách, nebo by absolvovali odborný kurz akreditovaný MŠMT.

Realizace vytvoření odborného kurzu pro učitele

Zkvalitnění vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat je nutné podpořit vytvořením jednoho uceleného odborného kurzu pro pedagogy. Jeho obsahem by byly jednotlivé okruhy bezpečnostních témat s praktickými nácviky různých úkonů, metodické postupy při výuce, s možností využít všechny dostupné pomůcky k výuce samostatného předmětu. Kurz by vyučovali odborníci z řad výše uvedených organizací. Pedagogové by měli možnost osvojit si problematiku, získat jistotu ve výkladu dané problematiky i vyzkoušet si práci s pomůckami, které by jim nejvíce vyhovovali pro jejich konkrétní styl výuky. Kurz by mohl například probíhat prostřednictvím NIDV, které by vše zaštiťovalo.

Zlepšení financování a personálního zajištění akcí pořádaných subjekty

Většina organizací nemá dostatek finančních prostředků na uspořádání akcí pro školy či veřejnost, kde by se bezpečnostní problematika občanům prezentovala. Dalším problémem je nedostatečné personální zajištění preventivně výchovných akcí. Zlepšením dané situace by se docílilo možnosti uspořádání většího počtu akcí a jejich zkvalitnění. Preventivních akcí by se účastnil optimální počet organizátorů a bylo by možné rozšířit a zkvalitnit zaměření programů jednotlivých akcí.

Vytvoření jednoho portálu s materiály

Další možností, jak bezpečnostní problematiku více přiblížit pedagogům, ale i žákům je zavedení jednoho webového portálu pro všechny subjekty. Na portálu by se sdružovaly veškeré materiály k dané tematice, které by bylo možné zdarma stahovat. Jednalo by se o brožury, knihy v elektronické podobě, metodické listy, videa, obrázky, fotky a další pomůcky k využití. Na portálu by byly i zpracované teoretické články, které by si pedagogové mohli nastudovat, vzdělávat se jimi, ale i následně informace předávat následně žákům. Výhodou portálu by bylo, že by pedagogové našli všechny materiály na jednom místě.

6 ZÁVĚR

V diplomové práci je řešena problematika přípravy a vzdělávání žáků a pedagogů v oblasti bezpečnostních témat v Jihočeském kraji. V teoretické části byla popsána analýza právních norem a odborné literatury a vymezeny odborné pojmy, které se týkají řešené problematiky.

K naplnění cíle 1: *Cílem diplomové práce je posouzení u vybraných subjektů jejich zapojení do vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji a zodpovězení první výzkumné otázky „Jak se vybrané subjekty zapojují do vzdělávání bezpečnostních témat v Jihočeském kraji?“*. Bylo provedeno vlastní šetření a zhodnocení, popisující stav dané problematiky. Při výzkumu bylo využito metody řízených rozhovorů s odpovědnými zástupci organizací zapojených do vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat v Jihočeském kraji. Jednotlivé organizace postupují při vzdělávání bezpečnostních problematik většinou individuálně a pro školy je problematické vytvořit si ucelený přehled a využít nabídky programů a materiálů. Ke zkvalitnění vzdělávání jsou v práci předloženy návrhy na zlepšení a navrženy další možné přístupy k této problematice.

K naplnění cíle 2 *„Zjistit současný stav přípravy pedagogů v oblasti bezpečnostních témat“* a zodpovězení druhé výzkumné otázky: *„Jaký je současný stav přípravy pedagogů v oblasti bezpečnostních témat?“*. Byla použita metoda kvalitativního výzkumu. Při výzkumu bylo využito metody řízených rozhovorů s pedagogy základních škol Jihočeského kraje. Pedagogové se v oblastech bezpečnostních tématec vzdělávají a dále předávají žákům, ale chybí zde koordinovanost a systémovost.

Cíle práce byly naplněny a výzkumné otázky zodpovězeny.

Práce bude poskytnuta Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity a organizacím podílejících se na vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat. Získané výsledky se použijí pro rozšíření, popřípadě doplnění metodiky k vzdělávání pedagogů základních škol v oblasti bezpečnostních témat.

7 SEZNAM ZDROJŮ

Ajaxův zápisník [online], 2001. In: Policie ČR OŘ Sokolov: Policie ČR., 2001 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/ajaxuv-zapisnik-328720.aspx>

Aplikace Záchranka, © 2016. *Záchranka: Mobilní aplikace pro život* [online]. Brno [cit. 2019-04-24], [online], ©2019 Dostupné z: https://www.zachrankaapp.cz/?gclid=Cj0KCQjwkoDmBRCCcARIsAG3xzI8VHbED8AfAqyvoW6fPJc474-075BaiiQt33VSDo-pBjtxyxr2ePsMaAqjSEALw_wcB

Asociace Záchranný kruh, © 2019 *Záchranný kruh: Pro školy*, [online]. 2019 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-skoly>

BERNATOVÁ, E., 2011. *První pomoc není věda*. Praha: Český červený kříž.

BERNATOVÁ E., et al, 2017. *Mladý zdravotník*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Praha: Český červený kříž. ISBN 978-80-87729-18-2.

BERNATOVÁ E., et al, 2018. *Magazín mladého zdravotníka*. Praha: Český červený kříž. ISBN 978-80-87729-26-7.

BERNATOVÁ E., et al., 2017. *Základy první pomoci*. 2. vyd. Praha: Český červený kříž. ISBN 978-80-87729-22-9.

BESIP, © 2018. In: *Dopravní výchova* [online]. Praha: FRAUS, 2018 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.ibesip.cz/Tematicke-stranky/Dopravni-vychova-deti/Zacizakladnich-skol/I-stupen-ZS>

Bezpečnostní strategie České republiky, © 2015 [online]. In: Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015 [cit. 2019-02-25]. ISBN 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>

BLAŽKOVÁ, K. et al., 2015. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení*. Praha: MV – GR Hasičského záchranného sboru ČR. 978-80-86466-62-0.

Council conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training (ET 2020): The council of the European union, © 2009. In: Official Journal of the European Union, (2009/C 119/02). Dostupné také z:

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f349e9ff-9cb8-4f73-b2f6-0a13452d22b4>

Český červený kříž: © 2019, Výuka PP dětí a mládeže, *První pomoc* [online]. 2019. [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.cervenkykriz.eu/cz/ucitelkyzs.aspx>

Český červený kříž: © 2019, Výuka PP dětí a mládeže, *Oblastní studijní střediska ČČK* [online]. 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.cervenkykriz.eu/cz/oss.aspx>

Český červený kříž: © 2019, Výuka PP dětí a mládeže, 2019. *Školení učitelek zdravotnic ZŠ a MŠ* [online]. 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.cervenkykriz.eu/cz/ucitelkyzs.aspx>

Český červený kříž: © 2013 První pomoc, *První pomoc v mobilu* [online]. Praha 2013. [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.cervenkykriz.eu/cz/app.aspx>

Detská policajná akadémia. © .2016. Bratislava: Prezidium Policajného zboru [online], [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?DPA>

Dobrovolní Hasiči, © 2008 *Odznak odbornosti*. Dobrovolní Hasiči: Úsek mládeže [online].2008. [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: https://old.dh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=783:odznaky-odbornosti&catid=39:publikace&Itemid=55

DOUBRAVA, L., 2017, *Dominantou bezpečnostních témat není obrana státu, oblast, jejíž výuka je testem efektivnosti systému RVP/ŠV*. Učitelské noviny: týdeník pro učitele a přátelé školy. 2017, Roč. 120, č. 33, str. 4-6. ISSN 0139-5718

Fédération Internationale de l'Automobile (FIA), © 2019. *European Traffic Education Contest* [online]. 2019 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.fiaregion1.com/european-traffic-education-contest/>

Fédération Internationale de l'Automobile (FIA), © 2019. *About us* [online]. 2017 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.fiaregion1.com/about-us/>

FRAJEROVÁ L., 2012. *Příručka dopravní výchovy pro pedagogy základních škol*. Praha: Ministerstvo dopravy – BESIP.

Gemeinsam.Sicher.Feuerwehr. Oberösterreichischer Landes-Feuerwehrverband (Státní hasičský spolek Horního Rakouska). [online] 2019. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.gemeinsam-sicher-feuerwehr.at/die-initiative/>

Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje: © 2015. *Projekt „Den bezpečnosti s hasiči“* [online]. červen 2015 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/projekt-den-bezpecnosti-s-hasici.aspx>

Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje: © 2019, Preventivně výchovná činnost, *Vzdělávací kurzy pro učitele mateřských, základních a středních škol* [online]. 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hzs-jihoceskeho-kraje-menu-ochrana-obyvательства-preventivne-vychovna-cinnost-preventivne-vychovna-cinnost.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>

Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje: © 2019 *Soutěže, Mladý záchránář v akci 2017, 2018, 2019* [online]. 2019 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvательства-souteze-mlady-zachranar-v-akci-2017-2018.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

HASÍK J. et al., 2017. *Standardy první pomoci*. 2. vyd. Praha: Český červený kříž. ISBN 978–80–87729–17–5.

Jihočeský kraj: Besip, © 2019. *Seminář besip pro pedagogy Jihočeského kraje* [online]. 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://besip.kraj-jihocesky.cz/?seminar-besip-pro-pedagogy-jihoceskeho-kraje,206>

Jihočeský kraj: © 2019. Základní informace o projektu, *Projekt Ozbrojený útočník ve škole* [online]. 2019. [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://utocnik.kraj-jihocesky.cz//?zakladni-informace-o-projektu>

Jihočeský kraj: © 2017, Karta USB (Uteč – Skryj se – Bojuj), In: *Materiály ke stažení* [online]. 2017 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: [https://utocnik.kraj-jihocesky.cz//?karta-usb-\(utec-skryj-se-bojuj\)](https://utocnik.kraj-jihocesky.cz//?karta-usb-(utec-skryj-se-bojuj))

Jihočeský kraj: © 2017, Karta laické první pomoci zraněnému při útoku ve škole, In: *Materiály ke stažení* [online]. 2017 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://utocnik.kraj-jihocesky.cz//files/karta-laicke-prvni-pomoci-web-1.pdf>

Jihočeský kraj, © 2019. *Vyhledání škol a školských zařízení v Jihočeském kraji* [online]. 2019 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: [https://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=175&par\[lang\]=CS&par\[action\]=form](https://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=175&par[lang]=CS&par[action]=form)

KAVAN, Š., 2018, *Vzdělávání pedagogů na Pedagogické fakultě JČU – oblast bezpečnostních témat*, Konference Bezpečná škola 2018, Praha

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, 2013., MV – GŘ HZS ČR., Praha: MV – GŘ HZS ČR

Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového, © 2017, MV – GŘ HZS ČR, 2017 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: [file:///C:/Users/uzivatel/Downloads/Koncepce_vzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD_OOBaK%C5%98%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/uzivatel/Downloads/Koncepce_vzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD_OOBaK%C5%98%20(3).pdf)

KOPECKÝ, M., TILCEROVÁ, E., ŠIMAN, J., 2014. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Studijní opora. ISBN 978-80-244-4094-1.

KOSÁČEK, S., 2016. *Základy první pomoci: nejen pro děti*. České Budějovice: Český červený kříž Oblastní spolek ČČK České Budějovice.

Kovář, V. [osobní sdělení] Centrum služeb pro silniční dopravu s. p. o. Ministerstvo dopravy, oddělení BESIP, sděleno dne 16. března 2019

Krajské vojenské velitelství České Budějovice: © 2019. *Příprava občanů k obraně státu (POKOS)* [online], ©2019. [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <http://www.kvvcb.army.cz/priprava-obcanu-k-obrane-statu-pokos>

Krausová, L. [osobní sdělení] Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, sděleno dne 14. března 2019

Krygarová, R. [osobní sdělení] Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje, sděleno dne 8. dubna 2019

Mejzlíková J., [osobní sdělení] Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje, sděleno dne 20. března 2019

Ministerstvo dopravy ČR – BESIP, © 2006. *Tematický plán dopravní výchovy pro žáky 4. tříd základních škol* [online], 2. vyd. Praha: - BESIP. 2006. [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.ibesip.cz/Besip/media/Besip/data/web/soubory/dopravni-vychova/hriste/Tematicky-plan.pdf>

Ministerstvo dopravy ČR, © 2019. *Úřední deska* [online]. 2019 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://www.mdcz.cz/Ministerstvo/Uredni-deska>

Ministerstvo obrany ČR, © 2013. *Koncepce přípravy občanů k obraně státu*, In: Praha: [online], [cit. 2019-04-24]. Dostupné také z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/_koncepte-poipravy-obeanu-na-obranu---2013_.pdf

Ministerstvo obrany ČR, © 2019. *Působnost a činnosti* [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/pusobnost/pusobnost-a-cinnosti-5131/>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, © 2019. *Základní informace* [online]. Praha [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/zakladni-informace>

Ministerstvo vnitra ČR, © 2019. *Působnost ministerstva* [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-pusobnost-ministerstva.aspx>

Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2016. *Krizové řízení*, [online], Praha: 2016, [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Odbornik/obsah/krizove-rizeni_1016_3.html

Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2017. *O ministerstvu* [online]. 2017 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/obsah/o-ministerstvu_841_1.html

MRÁČKOVÁ, K. et al., 2018. Časopis 112: Multimediální učebny HZS Jihočeského kraje. *Časopis 112* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018, XVII (5/2018) [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xvii-cislo-5-2018.aspx?q=Y2hudW09MTY%3D>

MV – GŘ HZS ČR, © 2017. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. Praha, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2017 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/webove-stranky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx#generalni>

MV – GŘ HZS ČR, © 2019. *Ochrana obyvatelstva v České republice* [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

MV – GŘ HZS ČR, © 2019. *Výchova a vzdělávání obyvatelstva: Kurzy pro učitele* [online]. 2019 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/kurzy-pro-ucitele.aspx>

MV – GŘ HZS ČR, © 2019. *VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ OBYVATELSTVA: Pomůcky k výuce témat ochrany člověka za mimořádných událostí na základních a středních školách* [online]. 2019 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pomucky.aspx>

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha, 2001. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. ISBN 80-211-0372-8.

NOVÁKOVÁ, I., © 2018. BESIP. In: *FERDA V AUTOŠKOLE aneb Jak opičák k řidičskému průkazu přišel* [online]. Praha: BESIP, 2018 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.ibesip.cz/getattachment/Tematicke-stranky/Dopravni-vychova-deti/Zacizakladnich-skol/I-stupen-ZS/Ferda-v-autoskole/ferda-v-autoskole-jednotl-strany.pdf>

OČMU ©2017 *Ochrana člověka za mimořádných událostí* [online], [cit. 2019-04-24]. Centrum pro bezpečný stát z.s., 2017. Dostupné z: <https://www.ocmu.cz/>

ODVÁRKOVÁ D., 2016. *Hasičské myši učí děti: pracovní listy preventivně výchovné činnosti na úseku požární ochrany a ochrany obyvatelstva pro předškoláky, žáky 1. stupně ZŠ, speciální a praktické základní školy*. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-87544-38-9.

Österreichische Jugendrotkreuz, ©2016. *Aktuelle Erlässe des Bildungsministeriums: Grundsatzterlass "Erste Hilfe in österreichischen Schulen"* [online]. Wien. 2016 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <http://www.jugendrotkreuz.at/oesterreich/mediathek/downloads/>

PETŘEKOVÁ D., 2018. *Příručka nejen pro mladé hasiče*. České Budějovice: Sdružení hasičů ČMS.

Podklady pro výuku témat dopravní výchovy a ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí na základní škole, ©2013. MŠMT, [online], [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/podklady-pro-vyuku-temat-dopravni-vychovy-a-ochrany-cloveka>

POKOS, © 2013 *Pro školy a učitele*, [online]. 2013 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://www.pokos.army.cz/pro-skoly-ucitele>

POKOS, © 2018, Příprava občanů k obraně státu: Pro školy a učitele, *Příprava občanů k obraně státu* [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2018 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: http://www.pokos.army.cz/sites/pokos.army.cz/files/dokumenty/zakladni-stranka/prirucka_2018_final_na_web.pdf

Pomůcky pro základní a střední školy. © 2019 *Hasičský záchranný sbor České republiky*[online]. [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/pomuckypro-zakladni-a-stredni-skoly.aspx>

Pokyn Generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 21. 12. 2012, částka 58, k organizačnímu řádu MV-GŘ HZS ČR v pozdějším znění

Začlenění problematiky v současných RVP ZV. In: *Metodický portál*[online]. © 2012 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z:<http://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/16451/podklady-k-vyuce-tematochrany-cloveka-za-beznych-rizik-a-mimoradnychudalosti-v-zakladnich-skolach.html/>

PUPÍKOVÁ, P., 2014, *Analýza současného systému vzdělávání v ochraně obyvatelstva, bakalářská práce* [online]. B.m.: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně – Fakulta logistiky a krizového řízení. 2014. Dostupné z: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/30026/pup%C3%ADkov%C3%A1_2014_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, © 2017 [online], In: Praha: MŠMT, 2017 [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/ucebni-dokumenty>

RVP Metodický portál [online]. © 2012 *Podklady k výuce témat ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí v základních školách*, [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/16451/podklady-k-vyuce-temat-ochrany-cloveka-za-beznych-rizik-a-mimoradnych-udalosti-v-zakladnich-skolach.html/>

Recommendation of the European Parliament and of the Council,: *Official Journal of the European Union*, © 2006. In. Brusel: European Parliament, (2006/962/EC). Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32006H0962>

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, © 2019. [online], [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://mladez.dh.cz>

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska: © 2019, Úsek mládeže, *Akce pro děti a mládež* [online]. 2019 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://mladez.dh.cz/index.php/volnocasove-aktivity/akce-pro-deti-a-mladez>

SH ČMS., Kolektiv autorů, 2008, *Učební texty pro vedoucí a instruktory mladých kolektivů*. , Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Strategické a koncepční dokumenty: Strategie vzdělávací politiky 2020, © 2009. *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy* [online]. 2009 [cit. 2019-02-08]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009>

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, © 2014. *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy* [online]. 2014 [cit. 2019-02-08]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-vzdelavaci-politiky-2020>

Švaňa, P. [osobní sdělení] Krajské vojenské velitelství České Budějovice, sděleno dne 8. března 2019

Tematická zpráva: Vzdělávání v bezpečnostních tématech [online], © 2016. Praha: ČŠI [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-Vzdelavani-v-bezpecnostnich-temat>

TILCEROVÁ, E., 2010. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – nové trendy ve výuce* [online]. In: Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, © 2010 [cit. 2019-02-18]. Dostupné z:

https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/37999/Tilcerov%C3%A1E_Ochrana%C4%8Clov%C4%Bka_2010.pdf?sequence=1&isAllowed=y

To je zákon, kámo, © 2018. *Policie České republiky* [online]. 2018 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/to-je-zakon-kamo-navazny-program-revolution-train.aspx>

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb., In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 73.částka 39.

Vacovská, H. [osobní sdělení] Oblastní spolek Českého červeného kříže České Budějovice, sděleno dne 12. března 2019

Výchova a vzdělávání obyvatelstva: Zpráva o výsledcích podrobné analýzy současného stavu výuky všech bezpečnostních témat ve školách s návrhy dalšího postupu, © 2016. MV – GŘ HZS [online], Praha 2016 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zprava-o-vysledcich-podrobne-analyzy-soucasneho-stavu-vyuky-vsech-bezpecnostnich-temat-ve-skolach-s-navrhy-dalsiho-postupu.aspx>

Výchova a vzdělávání obyvatelstva: Podpora vzdělávání na pedagogických fakultách, © 2011. MV – GŘ HZS ČR [online]. 2011 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/podpora-vzdelavani-na-pedagogickych-fakultach.aspx>

Vzdělávání v oblasti krizového řízení, © 2017. MV – GŘ HZS Praha. [online], 2017.[cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vzdelavani-v-oblasti-krizoveho-rizeni.aspx>

Začlenění tématik „Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova“ do studijních programů pedagogických fakult, Usnesení vlády ČR ze dne 5. října 2011, © 2011. [online]. Praha: MŠMT, 2013 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/material-zacleneni-tematik-ochrana-cloveka-za-mimoradnych-udalosti-peco-o-zdravi-a-dopravni-vychova-do-studijnich-programu-pedagogickych-fakult.aspx>

Začlenění problematiky v současných RVP ZV. © 2012, RVP In: *Metodický portál* [online]. [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/16451/podklady-k-vyuce-tematochrany-cloveka-za-beznych-rizik-a-mimoradnych-udalosti-v-zakladnich-skolach.html/>

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí právní předpisy, In: *Sbírka zákonů České republiky*

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, In: *Sbírka zákonů České republiky*,

Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky v oblasti preventivně výchovné činnosti za rok 2017, 2018. MV – GŘ HZS, Praha.

Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v České republice, © 2015 [online]. In: MV – GŘ HZS Praha, 2015 [cit. 2019-02-19]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

Žižka, J. [osobní sdělení] Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, sděleno dne 10. března 2019

8 SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor ČR
HZS JčK	Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	jednotka požární ochrany
KŘP ČR	Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje
KS	Krizová situace
KÚ JčK	Krajský úřad Jihočeského kraje
KVV ČB	Krajské vojenské velitelství České Budějovice
MD	Ministerstvo dopravy
MO	Ministerstvo obrany
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU	Mimořádná událost
MV – GR HZS ČR	Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí
ORP	Obec s rozšířenou působností
OS ČČK	Oblastní spolek Českého červeného kříže České Budějovice
PF JČU	Pedagogická fakulty Jihočeské univerzity
PČR	Policie České republiky

POKOS	Příprava občanů k obraně státu
PVČ	Preventivně výchovná činnost
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání
RVP	Rámcový vzdělávací program
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
ZŠ	Základní škola
ZZS	Zdravotnická záchranná služba
ZZS JČK	Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje

9 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Tabulka 1 Počet ZŠ dle územního členění okresů Jihočeského kraje	31
Tabulka 2 Počet vyškolených pedagogů	56
Tabulka 3 Počet vyškolených pedagogů OS ČČK v rámci Jihočeského kraje.....	57
Tabulka 4 Počet osob podílejících se na vzdělávání	57
Tabulka 5 Počet žáků na soutěžích	60
Tabulka 6 Zapojení organizace do vzdělávání na PF JU	64
Tabulka 7 Souhrnná délka praxe na ZŠ.....	80
Tabulka 8 Účast na soutěžích zaměřených na bezpečnostní témata	85
Obrázek 1 Zapojení organizací do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků	52
Obrázek 2 Zapojení organizací do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů.....	53
Obrázek 3 Akreditace u MŠMT	54
Obrázek 4 Zapojení organizace do volnočasových aktivit u dětí	55
Obrázek 5 Spolupráce při vzdělávání s jinou organizací	58
Obrázek 6 Pořádání soutěží pro žáky	59
Obrázek 7 Besedy nebo praktické ukázky na školách	61
Obrázek 8 Materiály pro vzdělávání pedagogů	62
Obrázek 9 Materiály pro vzdělávání žáků	63
Obrázek 10 Materiály na podporu výuky na internetu.....	64
Obrázek 11 Pořádání jiných aktivit ke vzdělávání žáků nebo pedagogů	65
Obrázek 12 Finanční prostředky na vzdělávání bezpečnostních témat na školách	66
Obrázek 13 Vzdělávání na bezpečnostní témata.....	81
Obrázek 14 Průprava na pedagogické fakultě	82
Obrázek 15 Kurzy zařazené v akreditačním systému MŠMT	83
Obrázek 16 Ukázky či besedy z organizací na bezpečnostní témata	84
Obrázek 17 Názor na zavedení samostatného předmětu na základě délky praxe.....	86
Obrázek 18 Ohodnocení za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat	87

10 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A	Rozhovor se zástupcem organizace
Příloha B	Otázky školy
Příloha C	Interní materiál OS ČČK ČB
Příloha D	Tiskoviny HZS JČK
Příloha E	Kartičky PČR

Příloha A Rozhovor se zástupcem organizace

Název organizace:

Jméno a příjmení:

Pozice:

Otázky – organizace

1. **Zapojuje se vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u žáků?
Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?**
2. **Zapojuje se vaše organizace do vzdělávání bezpečnostních témat u pedagogů?
Pokud ano, jak vzdělávání probíhá?**
3. **Má vaše organizace udělenou akreditaci u MŠMT?
Pokud ano, jakou?**
4. **Zapojuje se Vaše organizace do volnočasových aktivit u dětí?**
5. **Kolik pedagogů ročně proškolíte? (Za poslední 3 roky)**
2016 2017 2018
6. **Kolik osob z vaší organizace se podíli na vzdělávání bezpečnostních témat
v Jihočeském kraji?**
7. **Spolupracujete při vzdělávání i s jinou organizací?
Pokud ano, s jakou?**
8. **Pořádá Vaše organizace pro žáky soutěže?
Pokud ano, jak zaměřené?**
9. **Pokud ano, kolik žáků se soutěží účastní v Jihočeském kraji? V roce 2018?**
10. **Pořádáte na základních školách besedy, nebo praktické ukázky?**
11. **Má vaše organizace materiály pro vzdělávání pedagogů?
Pokud ano, jaké?**
12. **Má vaše organizace materiály pro vzdělávání žáků?
Pokud ano, jaké?**
13. **Má vaše organizace materiály na podporu výuky umístěny na internetu?
Pokud ano, jaké?**
14. **Jak si představujete ideální model výuky bezpečnostních témat na školách?**
15. **Zapojuje se vaše organizace do vzdělávání studentů Pedagogické fakulty?
Pokud ano, od kdy se zapojuje?**
16. **Pořádá vaše organizace jiné aktivity ke vzdělávání žáků nebo pedagogů?
Pokud ano, jaké?**
17. **Myslíte si, že má vaše organizace dostatek finančních prostředků na vzdělávání
bezpečnostních témat na školách?**

Příloha B Otázky školy

Název školy:

Jméno a příjmení (pokud si nepřejete být v práci jmenován/a, nemusíte uvádět):

1. Jaká je délka Vaší praxe na základní škole?
2. Účastníte se vzdělávání na bezpečnostní témata u některých organizací?
Pokud ano, u jakých?
3. Měl/a jste přípravu k tématům bezpečnosti na pedagogické fakultě (dopravní výchova, výchova k ochraně zdraví, vzdělávání k ochraně za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, prevence kriminality)?
4. Víte z Vaší praxe o kurzech, které jsou zařazené v akreditačním systému MŠMT?
5. Jak se sami dovzděláváte? Odkud získáváte informace? (Odkud se k Vám informace dostávají, zda Vás organizace oslovují, sami si je vyhledáváte...)
6. Zve vaše škola zástupce z organizací na besedy či ukázky k otázkám bezpečnostních témat?
Pokud ano, z jakých?
7. Účastní se na vaše škola soutěží zaměřených na bezpečnostní témata?
8. Uvítali byste samostatný předmět, jehož obsahem by byla problematika bezpečnostních témat na školách?
9. Ohodnotí Vás vedení školy za absolvování dalšího vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat?

Základy první pomoci

nejen pro děti

Stanislav Kosáček

01 Úvod

První pomoc je soubor úkonů, které slouží k záchraně života, omezení komplikací úrazu či náhlého onemocnění nebo ke snížení bolesti postižených. Při poskytování první pomoci dbej především na své bezpečí.

Základní chování ošetřujícího

- zhodnot situaci
- zachovej vlastní bezpečnost
- přivolej pomoc
- poskytni první pomoc

Základní vyšetření zraněného

Podle něj se rozhodneš, jak postupovat dál.

Zjistí život ohrožující stavy

- masivní krvácení
- bezvědomí

Pokud zjistíš život ohrožující stav, ihned poskytni první pomoc

Dále vyšetřuj:

- kvalitu dýchání (zrychlené, další zvuky...)
- barvu kůže (bledost, promodrávání...)
- známky úrazu (rány, deformace končetin...)
- abnormality v obličejí, oči, tepovou frekvenci
- komunikuj s postiženým

Přivolání odborné pomoci

Odbornou pomoc zavolej, pokud máš podezření, že by mohl být ohrožen život nebo zdraví. Pokud si nejsi jist, je lepší zavolat. Volej linku 155, případně 112, a nahlas:

- co se stalo
- místo, kde se událost stala
- dále hovor řídí dispečer (neukončuj hovor jako první, zůstaň na příjmu, poslouchej a dodržuj pokyny dispečera)

Ochranné pomůcky

Nejdůležitější je bezpečnost, pokud můžeš, tak použij ochranné pomůcky:

- resuscitační maska
- rukavice
- výstražný trojúhelník
- reflexní vesta

URČITĚ SI ZAPAMATUJ TŘI KROKY PŘI POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ POMOCI

1. ROZHLEĐNI SE

2. REAGUJ

3. ROZMYŠLEJ

02 Život ohrožující stavy

Bezvědomí

Vědomí je jednou ze základních životních funkcí, a proto bezvědomí znamená pro postiženého bezprostřední ohrožení života. Poznáš jej tak, že postižený nereaguje na zevní podněty (oslovení, zatřesení).

První pomoc:

Nereaguje, ale normálně dýchá - Ponech jej v poloze, ve které jsi jej našel, pokud mu v ní nehrozí žádné nebezpečí. Zavolejte záchrannou službu. Stále kontroluj, zda **normálně dýchá** a udržuj **průchodné dýchací cesty**. Přikryj poraněného příkrývkou.

Zotavovací polohu použij v těchto případech:

1. pokud se jedná zjevně o opilost či jinou otravu
2. postižený zvrací nebo krvácí z úst či nosu
3. jedná-li se o bezvědomí následkem tonutí
4. musíš postiženého z jakýchkoliv důvodů opustit

Neodkladná resuscitace

Resuscituj, pokud je poraněný v bezvědomí a nedýchá normálně.

Postup:

Zakloň hlavu tahem za bradu a tlakem na čelo.

Zkontroluj dýchání.

Přivolej záchrannou službu.

Sťlačuj hrudník nebo kombinuj sťlačování hrudníku s umělým dýcháním.

Resuscitaci nepřerušuj do příjezdu odborné pomoci, nebo dokud postižený nezačne normálně dýchat.

Hrudník sťlačuj frekvencí 100-120 sťlačení za minutu o cca 5-6 centimetrů.

Pokud umíš provádět umělé vdechy, tak proved 2 vdechy po každých 30 sťlačeních hrudníku.

Pokud je poraněným dítě, tak na začátku proved 5 úvodních vdechů, sťlačuj rychleji a vdechy a sťlačování upravíš velikostí dítěte.

Krvácení

Při masivním krvácení je ohrožen život poraněného. K masivnímu krvácení dochází při porušení žíly nebo tepny a je nutné jej neprodleně zastavit. Kromě vnějšího krvácení existuje i krvácení vnitřní, kdy krev zůstává v těle poraněného.

První pomoc:

A. Vlasečnicové krvácení - není nebezpečné z hlediska krevní ztráty, ale může nás ohrozit následná infekce. Ránu desinfikuj a sterilně zakryj.

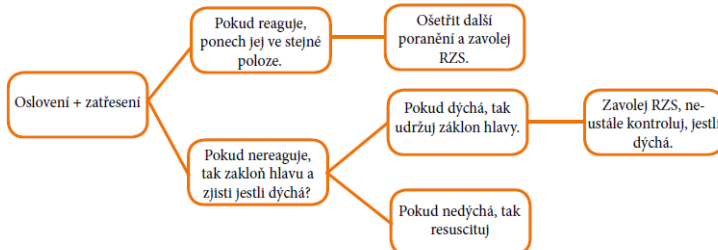
B. Masivní krvácení - krev stříká nebo intenzivně vytéká z rány. Posad' nebo polož postiženého, pevně sťlač krvácející cévu přímo v ráně nebo zhotov tlakový obvaz.

Tlakový obvaz: Hotový obvaz nebo improvizace z kapesníku nebo šátku. Nesmí prosakovat, použij i 3 tlakové vrstvy. Skládá se ze tří vrstev: krycí, tlakové a připevňovací.

C. Vnitřní krvácení - je stejně nebezpečné jako vnější krvácení, může být těžké jej rozpoznat. Pokud máš podezření na vnitřní krvácení, tak okamžitě volej na záchrannou službu. Nedovol postiženému, aby se namáhal a zabraň podchlazení.

Odstranění vdechnutého cizího tělesa

V případě vdechnutí cizího tělesa je třeba postupovat rychle, - postižený se dusí. Pokud dostatečně kašle, vyzvi jej, aby dále kašlal. Pokud je kašláni neúčinné, sťrdej údery mezi lopatky a Heimlichův manév'r (sťlačování nadbříšku), dokud se nepodaří dostat cizí těleso ven z dýchacích cest. V případě, že se nepodaří dostat těleso ven a postižený upadne do bezvědomí, tak zahaj resuscitaci.

03 Další úrazové stavy

Úrazy hlavy

A. Při vědomí – ponechej poraněného v poloze, která mu vyhovuje. Pokud krvácí z ucha, polež jej na bok, aby krev mohla odtékat. Snaž se s poraněným komunikovat a nepodeňuj stav.
B. V bezvědomí – ponechej poraněného v poloze, ve které jsi jej našel. Pokud krvácí z ucha, použij zotavovací polohu, aby krev mohla odtékat. Zavolej záchrannou službu, postupuj podle zásad u bezvědomí. Hlavně stále kontroluj, zda dýchá.

Poranění břicha

Kryté poranění – úlevová polohou, chlazení bolestivého místa, volání záchranné služby
Otevřené poranění – ránu sterilně kryjeme
Výhřez břišních orgánů – sterilně kryjeme, nesaháme, orgány nevpravujeme zpět, měkce obložíme
Cizí těleso v ráně (nůž, drát, kus dřeva apod.) – nikdy neodstraňujeme. Sterilně kryjeme, měkce obložíme a následně fixujeme těleso.

Poranění očí

Poleptání - Intenzivní dlouhý výplach vodou.
Otevření oka (i násilně). Mírný proud vody.
Poranění bulvy - Oči neotvíráme. Podložení oční jamky. Přelepení obou očí

Pneumotorax

Dej poraněného do polohy v polosedě, pokud bude moci, ať se zapře o ruce – to mu pomůže v dýchání. Ránu ucpi rukou v rukavici nebo přelep PVC fólií. V žádném případě navytahuj předměty z rány. Zavolej záchrannou službu. Zabraň podchlazení poraněného a stále sleduj jeho stav.

Celková termická poranění

Úpal, úžeh – vzestup tělesné teploty i nad 40°, zrychlené povrchní dýchání, zrychlený tep, bolest hlavy, závratě, nevolnost, zvracení, pocit vyčerpání, malátnost, křeče
Celkové podchlazení – snížení tělesné teploty pod 35°, studená bledá kůže, třesavka, nástup únavy, ospalost, zpomalování dýchání a tepu
První pomoc: Odsuň poraněného od zdroje, doplň tekutiny – nejlépe sladké nápoje. Podej rychlý zdroj energie a můžeš použít obklady.

Popáleniny

Chlazení tekoucí vodou minimálně 20 minut. Sterilní krytí rány, použij sterilní krytí nebo potravinářskou fólii. Neaplikovat žádné masti. Nezapomeň sejmout šperky.

Omrzliny

Dopravte postiženého do tepla. Zahřívání celkové a místní můžete použít obklady nebo tekoucí vodu. Na omrzlá místa použij sterilní krytí.

Poranění pohybového aparátu

V pohybovém aparátu je nejčastější poranění svalů, kostí a kloubů.
První pomoc: Chladi bolestivé místo, zajisti nehybnění a transport.

Úraz elektrickým proudem

Vždy dbej na vlastní bezpečnost, pokud je poraněný v bezvědomí, tak postupuj dle postupů bezvědomí. Poraněný bude mít často popáleniny, poté se drž postupů ošetření popálenin.

Úrazy páteře

Lze předpokládat při úrazech, které vznikly při vysoké rychlosti, pádech z výšky nebo při skocích do vody. S postiženým manipuluj pouze tehdy, když je to nezbytně nutné (resuscitace, nebezpečné prostředí) a to tak, aby se zamezilo pohybu páteře.

04 Neúrazové stavy

Infarkt

Projevuje se bolestí na hrudi, obtížným dýcháním a pocením postiženého.

První pomoc: Zavolej záchrannou službu, zabraň postiženému, aby se namáhal, nejvhodnější polohou je poloha v polosedě. Pokud má postižený léky pro tento případ, tak mu je pomoz užít. Sleduj jeho stav a v případě, že přestane normálně dýchat, tak zahaj resuscitaci.

Cévní mozková příhoda

Rychlá diagnostika cévní mozkové příhody (FAST)
F – Face (obličej) – ochrnutá polovina obličeje
A – Arm (ruka) – špatně ovladatelná (ochablá) horní končetina
S – Speech (mluvení) – nedokáže zopakovat jednoduchou větu nebo nemluví vůbec
T – Time (čas) – pokud je přítomen alespoň jeden z výše uvedených příznaků, je čas volat záchrannou službu

První pomoc: Zavolej záchrannou službu, zabraň postiženému, aby se namáhal, uklidni jej a zajisti tepelný komfort postiženého. Pokud dojde ke ztrátě vědomí, zajisti životní funkce

Křečové stavy

Vznikají nejčastěji při epilepsii či náhlém vzestupu tělesné teploty.

První pomoc: Během křečí jen chraň hlavu před nárazy, nijak nebraň křečím. Zavolej 155, po odeznění křečí kontroluj dýchání a případně ošetři vzniklá zranění.

Astma

Jedná se o stav dechové tísně, který je způsobený stažením dýchacích svalů.

První pomoc: Uklidnit postiženého, pomoz mu zaujmout polohu v polosedě. Zajisti dostatečný přísun vzduchu. Má-li postižený lék, ať jej použije. Pokud problémy přetrvávají zajisti zdravotnickou pomoc.

Mdloba

Mdloba je krátkodobá přechodná porucha vědomí způsobená nedokrevností mozku.

První pomoc: Pokud to jde, zachyt postiženého při pádu, polož jej na záda a zvedni dolní končetiny. Zajisti přísun čistého vzduchu, uvolni těsnící oděv, až se postižený probere k vědomí, tak zjisti, zda nemá další poranění, je vhodné dát postiženému napít.

Alergická reakce

Jedná se o vystupňovanou reakci těla na vstup alergenu do organismu. Nejčastější alergeny jsou: potraviny (ořechy, ovoce, mořští živočichové), léky, pyl, prach, srst, hmyzí jed (žihadlo včely)

První pomoc: Mírná příhoda - doporuč postiženému užít léky, které má pro tento případ předepsány, na vzniklý otok je možné použít gel s obsahem antihistaminika.

Závažná příhoda: přivolej zdravotnickou pomoc, podej postiženému co nejdříve jednu tabletu libovolného antihistaminika, v závislosti na stavu zvol polohu v sedě nebo v leže, pokud se stav postiženého zhoršuje, tak mu zvedni nohy o 30 cm. V případě, že má postižený speciální autoinjektor s adrenalinem, tak mu jej pomoz užít (sejmu kryt autoinjektoru, přitlač jej silou k zevní straně stehna, vyčkej 10 vteřin a poté jej vytáhni)

Jak přivoláš záchranáře

150 155 158 ROZVRH HODIN

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Pondělí									
Úterý									
Středa									
Čtvrtek									
Pátek									

 www.hzsjck.cz

Víte, jaký hasicí přístroj použít při požáru?

HOŘLAVÁ LÁTKA	TYP HASICÍHO PŘÍSTROJE			
	PRÁŠKOVÉ	PĚNOVÉ	VODNÍ	SNĚHOVÉ (CO ₂)
Benzín, nafta, oleje	Výborně	Výborně	Nevhodné	Dobře
Elektro pod napětím	Výborně	Nesmí	Nesmí	Výborně
Papír, knihy	Dobře	Dobře	Dobře	Omezeně
Dřevo, hobliny	Dobře	Výborně	Výborně	Nevhodné
PC, TV, elektronika	Výborně	Nesmí	Nesmí	Dobře

JSI-LI ÚČASTNÍKEM NEBO SVĚDKEM DOPRAVNÍ NEHODY, POSKYTNÍ PRVNÍ POMOC ZRANĚNÝM, ZAJISTI BEZPEČNOST V OKOLÍ NEHODY.

PRÍVOLEJ ZÁCHRANÁŘE.

112 JEDNOTNÉ ČÍSLO TÍŠŇOVÉHO VOLÁNÍ
 150 - HASIČI
 158 - POLICIE
155 - ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

PO VAROVÁNÍ SE UKRYJ V BUDOVĚ

- NEJLÉPE VE VNITŘNÍ MÍSTNOSTI, VYPNI VĚTRÁNÍ A VENTILACI, UTĚSNI OKNA A DVĚŘE,

POSLOUCHEJ ROZHLAS NEBO TELEVIZI.

112 JEDNOTNÉ ČÍSLO TÍŠŇOVÉHO VOLÁNÍ
 150 - HASIČI
 158 - POLICIE
155 - ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

PŘI MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI ZAJISTI OCHRANU A POTŘEBNOU PRVNÍ POMOČ SOBĚ A OSTATNÍM ČLENŮM RODINY, POMOZ TAKÉ MALÝM DĚTEM,

STARÝM A NEMOCNÝM LIDEM...

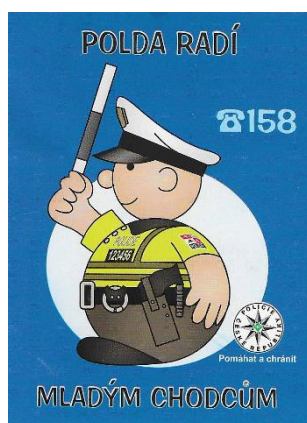
112 JEDNOTNÉ ČÍSLO TÍŠŇOVÉHO VOLÁNÍ
 150 - HASIČI
 158 - POLICIE
155 - ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

JE-LI OZNÁMENO PROVEDENÍ TERORISTICKÉ AKCE (VĚTŠINOU ANONYMNĚ), VŽDY INFORMUJ BEZPEČNOSTNÍ SLOŽKY (POLICII, HASIČE).

112 JEDNOTNÉ ČÍSLO TÍŠŇOVÉHO VOLÁNÍ
 150 - HASIČI
 158 - POLICIE
155 - ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

Příloha E Kartičky PČR

PAMATUJ SI!

Milé děti! Poslechněte si, co poldovi vadí, co vám, chytrým dětem, radí:

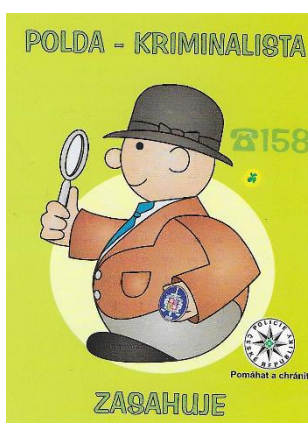
Když se ti něco stane, neztrat hned rozum, zavolej babičce, rodičům nebo linku 158.

Než přejdeš ulici, rozhlédni se vlevo, vpravo a ještě jednou vlevo. Poté přejdi. Bravo!

Na přechodu na zeleného panáčka čekej, pak teprve na druhou stranu spěchej.

Míč je tvůj věrný kamarád, na ulici si s ním však nemůžeš hrát.

Na kole jezdi vpravo, opatrně a v přílbě, jen tak se ti nehoda vyhne.

PAMATUJ SI!

Nikam nechod' s neznámými lidmi.

Nenos viditelné klíče od bytu.

Cizím lidem neotvírej dveře od domu a bytu.

Neodemykej sám dveře, když máš za zády cizího člověka.

Od cizích lidí udržuj odstup, aby na tebe nedosáhli.

Nesedej k cizím lidem do auta.

Nenech se ani nalákat k jejich autu.

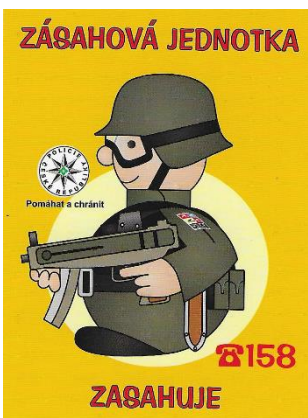
S odstupem také obejdi nepřehledná místa.

Od neznámých lidí si neber jídlo ani pítí.

Hlídej si své cenné věci.

Hlídej si také jídlo a pítí, aby ti tam někdo nepřidal uspávací prášky (omamné látky).

Pokud ti někdo ubližuje, neboj se svěřit rodičům, učitelům nebo přímo policii.

PAMATUJ SI!

Pistole, pušky, samopaly, vzduchovky a další střelné zbraně nejsou hračky.

V rukou zločinců a neopatrných lidí mohou i zabít.

Proto:

Nikdy neber do ruky neznámou zbraň.

Nalezené zbraně se nedotýkej a ihned přivolej policii.

Cvičnou střelbu smíš provádět jen na zabezpečené střelnici pod dohledem dospělého instruktora.

Na nikoho nemíř, ani "z legrace".

Hlaveň at' vždy směřuje tam, kde nejsou lidé a odkud se střela nemůže odrazit.

Když nechceš střílet, nedávej prst na spoušť.

Ostří nože nikdy neobracej proti člověku.

V nutné obraně můžeš zbraň použít jen proti zločincům, který přímo ohrožuje život a zdraví člověka.

PAMATUJ SI!

Rady pro mladé cyklisty:

1. Do deseti let jezdi jen v doprovodu dospělé osoby.
2. Před jízdou si zkontroluj, zda máš své jízdní kolo v pořádku.
3. Nikdy si nezapomeň nasadit cyklistickou přílbu - může ti zachránit život.
4. Při jízdě po silnici jezdi vždy při její pravé straně.
5. Nauč se předpisy o silničním provozu.
6. Při jízdě vždy drž řídítka oběma rukama.
7. Při změně směru jízdy dej vždy včas znamení upažením pravé nebo levé ruky, podle směru odbočení.
8. Při jízdě se plně věnuj provozu na silnici.
9. Při jízdě po silnici ve skupině jezdíme vždy za sebou.
10. Během jízdy nejez, nepij a netelefonuj.
11. Nevoz na kole své kamarády.
12. Oblékej se do pestrého - reflexního oblečení.
13. Nezapomínej na zabezpečení kola proti zlodějům.